

BIBLIA-TANULMÁNYOK ■ 2023/4.

AZ ADVENTNÉPRE BÍZOTT KÜLDETÉS

*„Az örökkévaló evangélium” hirdetése
időszerű felhívásokkal*

BIK KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2023

A tanulmányokat összeállította:

Vankó Zsuzsa

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja:

BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor ■ Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsanna

Nyomtatás: Innovariant Nyomdaipari Kft., 6750 Algyő, Ipartelep 4.

www.innovariant.hu ■ Felelős vezető: Drágán György ügyvezető

ISBN 978-615-6599-04-9 ■ ISSN 0865-3119

TARTALOM

Bevezetés	7
I. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 7. A három angyal megbízatása – A jelkép jelentése	8
II. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 14. Az örökkévaló evangélium (Jel 14,6)	22
III. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 21. „Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!” I. rész	40
IV. TANULMÁNY ■ OKTÓBER 28. „Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!” II. rész	49
V. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 4. „Mert eljött az ő ítéletének órája” I. rész	58
Függelék az 5. tanulmányhoz	68
VI. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 11. „Mert eljött az ő ítéletének órája” II. rész	69
VII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 18. „Imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!” – I. rész	84

VIII. TANULMÁNY ■ NOVEMBER 25.

„Imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!” – II. rész	98
Függelék a 8. tanulmányhoz	116

IX. TANULMÁNY ■ DECEMBER 2.

„Elesett, elesett Babilon, mert az ő paráznsága haragborából adott inni minden népnek”	119
Függelék a 9. tanulmányhoz	136

X. TANULMÁNY ■ DECEMBER 9.

Óvás a fenevad és képe imadásától (Jel 14,9–11)	140
---	-----

XI. TANULMÁNY ■ DECEMBER 16.

Óvás a fenevad bélyege felvételétől (Jel 14,9–11)	154
---	-----

XII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 23.

„Itt van a szentek állhatatossága...” (Jel 14,12)	168
---	-----

XIII. TANULMÁNY ■ DECEMBER 30.

„Akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét”	178
--	-----

Igék minden napra

OKTÓBER	189
NOVEMBER	190
DECEMBER	191

BEVEZETÉS

Ebben a negyedévben mindössze hét bibliavers (Jel 14,6–12) lesz a Biblia-tanulmányaink témája. Ez a néhány ige azonban olyan rendkívüli jelentőségű tartalmat hordoz, hogy indokolt, sőt feltétlenül szükséges a részletes tanulmányozásuk.

Az adventmozgalom a maga küldetését, létének értelmét, feladatának meghatározását látja ezekben a kijelentésekben. A három angyal üzenethirdetésével jelképezett munka csakis erre a feladatra odaszentelt, a hirdetendő üzenetet értő, azzal azonosuló nép által valósulhat meg.

Hitbeli elődeinkről, az adventmozgalom úttörőiről elmondhatjuk, hogy megfeleltek ennek a kívánalomnak. Kérdés, hogy a mi nemzedékünkéről is elmondható-e ugyanez. Ugyanakkor éppen a mi korunkra lett igazán időszerű a szóban forgó igazságokban foglalt üzenet. Hamarosan hangos szóval kell felhangzania a Jelenések 14,6–12-ben foglaltaknak, a Szentlélek megígért kiárasztása által.

A három angyal megbízatása – A jelkép jelentése

I Milyen kép tárult János apostol szeme elé a kinyilatkoztatott látomássorozat egyik szakaszában? Hogyan fejthetjük meg e jelkép jelentését a Biblia alapján?

Jel 14,6–9 ■ „Láttam angyalt repülni az ég közepén, akinél volt az örökkévaló evangélium... És más angyal követte ezt, mondván... És harmadik angyal követte azokat, ezt mondván nagy szóval...”

.....

.....

Jelenések könyve véges-végig jelképes nyelvezetű próféciaakat tartalmaz. Kétségtelen, hogy az ég közepén repülő három angyal üzenethirdetése sem szó szerint értendő. Az evangéliumhirdetés munkáját Isten mindenkor emberekre bízta (lásd Mt 28,19). Az eredeti szövegben szereplő görög *angelosz* szó jelentése: követ. Nemcsak mennyei angyalokat jelöl, hanem adott esetben emberekre is vonatkozhat, akik mennyei küldetést teljesítenek. A valóságban embereknek kell megvalósítaniuk azt, amit a három angyal üzenethirdetése jelképez.

„Isten nem választ képviselőjéül el nem bukott angyalokat arra a feladatra, hogy az evangéliumot képviseljék az emberek között, hanem olyanokra bízta igazsága hirdetését, akik

közülük valók. Krisztus is emberré lett, hogy az emberekhez férközhessék. Isten-emberi Üdvözítőre volt szükség, hogy elhozza a világnak az üdvösség üzenetét. Most pedig férfiakra és nőkre bízta azt a szent kötelességet, hogy hirdessék »Krisztus végéremehetetlen gazdagságát« (Eféz 3,8).” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fej.)

Arra is utal a jelképes ábrázolás, hogy mennyei tekintéllyel, hatalommal kell hangzaniuk az üzeneteknek, továbbá hogy mennyei angyalok segítik az emberi hírnököket a nagy feladat teljesítésében.

„Mindazok, akik odaszentelik magukat a szolgálatra, segítő kezet nyújtanak Istennek, és angyalok munkatársaivá lesznek. Sőt még ennél is többről van szó: emberi eszközök lesznek, akiken keresztül angyalok végzik el szolgálatukat. Angyalok az ő hangjuk által beszélnek és kezük által cselekszenek. S miközben a mennyei lények munkatársaivá lesznek, a legmagasabb rendű nevelésben részesülnek és a legmagasabb rendű tapasztalatokat szerzik. Vajon melyik egyetem tanrendje vetélkedhet ezzel?” (Ellen G. White: *Nevelés, Élethivatás* c. fej.)

2 Mi előzte meg János apostol látomásában a három angyal üzenethirdetését? Mit érthetünk meg a szövegösszefüggés alapján?

Jel 12,1–14,5 (otthoni elolvasásra)

.....

.....

.....

A negyedik látomás vagy vázlatprófécia Jelenések könyvében a 12. fejezetben kezdődik, és az Isten hívő népe körül folyó nagy küzdelmet mutatja be. A 13. fejezetben Sátán végső nagy „háborúja” tárul elénk a maradék hívő nép ellen, Jézus második eljövételét megelőzően. Jel 12,17 – amely bevezeti a 13. fejezetet – szó szerinti fordításban így hangzik: „Megharagudott a sárkány (vö. 12,9) és elment, hogy háborút csináljon az ő magvának maradéka ellen.” (A Jel 12,1–2-ben ábrázolt asszonyra utal vissza itt a szöveg, aki a hűséges, hívő egyház jelképe.) Súlyos megpróbáltatások közé kerül a hívő maradék e „háború” során a 13. fejezet tanúsága szerint. Mégsem semmisülnek meg, nem is bártortalanodnak el ebben a helyzetben, hanem „megtisztulnak, megfehérednek” (lásd Dn 12,10) és erőt nyernek arra, hogy Sátán csalásával szemben „ellenüzenetet” hirdessenek, Isten nevében és megbízásából.

A Jel 14,1–5-ben bemutatott szent nép, akiknek „homlokukon az ő Atyjuknak neve” – vagyis Isten jellemét képviselik és nevét hordozzák a földön –, alkalmas az ezután bemutatott üzenethirdetés megvalósítására. Követik Krisztust minden vonatkozásban, ezért lelkileg felkészültek arra, hogy mennyei lények dolgozzanak velük és általuk. Ilyenné válik az adventmozgalom hívő maradéka a késői eső kiárasztása idejére. Milyen értékes ígéret! A három angyal üzenethirdetése akkor teljesezhet be igazán, akkor éri el a csúcspontot, amikor egy ilyen nép áll majd készen a feladat betöltésére.

3 Milyen esemény előzménye lesz az itt bemutatott különleges evangéliumhirdetés? Mi következett a látomásban a három angyal üzenethirdetése után?

Jel 14,14–15 ■ „Láttam, íme, egy fehér felhő, és a felhőn ült valaki, az ember Fiához hasonló, a fején aranykorona, és a kezében éles sarló volt. És egy másik angyal jött ki

a templomból, nagy szóval kiáltva annak, aki a felhőn ült: Indítsd a sarlódat, és arass, mert a föld aratnivalója megszáradt.”

.....

.....

.....

Egyértelmű a szövegösszefüggésből, hogy e különleges evangéliumhirdetésnek Jézus második eljövetele, az ég felhőiben való dicsőséges megjelenése előtt kell megvalósulnia. Felvetődhet a kérdés: Addig talán nem is igazán időszerű és érthető, illetve nem is indokolt a hármass angyal üzenet hirdetése? Ez téves következtetés lenne, két okból is.

– Egyrészt Isten mindig előkészíti a maga munkáját. Előre meghirdet bizonyos eseményeket és üzeneteket, amelyek csak bizonyos idő múlva lesznek igazán időszerűvé. Amikor meghirdeti őket, sokszor még hihetetlennek tűnnek, de amikor beteljesednek, akkor hatalmas hitelesítést és megerősítést nyer mondanivalójuk. „Most mondtam meg nektek, mielőtt meglenne, hogy amikor majd meglesz, higgyetek” – mondta Jézus tanítványainak (Jn 14,29).

– Másrészt pedig nem úgy értendő mindez, hogy Jézus eljövetelének van egy kitűzött időpontja, ami előtt meg kell valósulnia a három angyal üzenethirdetésének, hanem ellenkezőleg: akkor jön el Jézus, amikor ez az evangéliumhirdetés végbemegy. Jézus nevezetes kijelentése világosan mutatja ezt az összefüggést: „Isten országának ez az evangéliuma hirdettetik majd az egész világon, bizonyágul minden népnek, és akkor jön el a vég.” (Mt 24,14) Péter apostol pedig ezt írja: „Milyennek kell lennetek nektek, szent életben és kegyességben, akik várjátok és siettetitek Isten napjának eljövetelét.” (2Pt 3,11–12-ben a *sóvárogjátoknak* fordított eredeti görög szó jelentése: *siettetitek*.)

Ehhez az ígérezhez fűzte Ellen G. White az alábbi megjegyzést:

„Krisztus vár és vágyva várakozik arra, hogy kinyilatkoztathassa magát egyháza által. Amikor jelleme tökéletesen ismétlődik népe jellemében, akkor megjelenik, hogy a maga tulajdonaként igényelje őket. Kiváltsága minden kereszténynek, hogy ne csak várja, de siettesse is a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételét. Bárcsak mindazok, akik vallják az Ő nevét, gyümölcsöt teremnének az Ő dicsőségére. Mily gyorsan bevettetnék akkor a világ az evangélium magvával! Akkor gyorsan beérne a gabona az utolsó nagy aratásra, és Krisztus eljönne, hogy begyűjtse az értékes termést.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, „Először kalászt, azután teljes búzát a kalászbán” c. fej.)

4 Kiknek hangzik az üzenet, illetve kikhez kell eljutnia?

Jel 14,6 ■ „Láttam egy másik angyalt az ég közepén repülni, akinél az örökkévaló evangélium volt, hogy a föld lakosainak hirdesse az evangéliumot, minden nemzetségnek, ágazatnak, nyelvnek és népnek.”

Vö. Mt 24,14 ■ „Isten országának ez az evangéliuma hirdetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek, és akkor jön el a vég.”

.....

.....

.....

Megbízatusunkat nem értjük elég jól. Gyakran vélekedünk úgy, hogy nekünk csak az Istent őszintén kereső embereket kell

megtalálnunk. Helyénvaló, ha mindenekelőtt őket törekszünk elérni az üzenettel, de végül minden népcsoporthoz és minden egyes emberhez el kell jutnia az üzenetnek, és már ma törekednünk kell erre:

„Ki kell szélesíteni a szőlő művelt területeit. A körnek mindaddig növekednie kell, amíg körülövezi az egész világot... A főútvonalakon élőknek sem szabad elhanyagolnunk, de a távol eső vidékeket sem... A legkevesebbet ígérő területeket is komolyan, határozottan evangelizációs munkánk területének kell tekintenünk.” (Ellen G. White: *Evangelizálás, Az evangélium örökké növekvő befolyása; A főutak és mellékutak c. fejelet.*)

Érthető, miért kell minden emberhez eljuttatni az üzenetet: Babilon „minden népet megítát paráznasága részegítő italával” (Jel 18,3). A fenevad és képe imádását és a fenevad bélyegének felvételét minden népre és emberre rá akarják majd kényszeríteni. A hármasszöveg üzenet viszont éppen ezekkel szemben tartalmaz óvást (Jel 13,14–17, vö. Jel 14,8–12).

Krisztus eljövetele, illetve még ezt megelőzően Jézus főpapi szolgálatának lezárta is minden embert érint. A hármasszöveg üzenet elfogadása által minden ember oltalmat nyerhet a *nagy nyomorúság* idejére, amely Jézus közbenjáró szolgálata befejezésekor, a kegyelemidő lezárulásának pillanatától fogva, „hirtelen” szakad rá a világra. Olyan nyomorúság lesz ez, amilyen „nem volt, mióta nép kezdett lenni a földön”, ami minden életet kioltana, ha Jézus közbe nem lépne szabadító megjelenésével (Dn 12,1; Mt 24,21–22). Ennek az üzenethirdetésnek a munkája szó szerint életmentő munka.

Úgy tűnik, hogy mi ezt még nem fogtuk fel igazán:

„A világvárosok millióinak hamarosan dönteniük kell. Napjainkban az egész földet borító lelki sötétség a legsű-

rúbb a lakosság zsúfolt központjaiban... A növekvő gonosz-
ság olyan, hogy a tömegek gyorsan eléri élettapasztalata-
iknak azt a pontját, amelyen túl rendkívül nehéz lesz hoz-
zájuk férkőzni a hármás angyali üzenet megmentő ismere-
tével... Amit pedig Isten szolgálai tesznek – hogy intsék és
előkészítsék az embereket Isten ítéletének napjára –, azt
gyorsan kell tenniük. Azok az állapotok, amelyekkel a ke-
resztény munkások a nagyvárosokban szembekerülnek,
ünnepélyes felhívást alkotnak fáradhatatlan törekvésre a
milliók érdekében, akik a közelgő végzet árnyékában él-
nek... A törvényszegéssel, bűnökkel telt városok, amelyek
szertelenül bűnösök, földrengések, tüzek és árvizek követ-
keztében fognak elpusztulni... Ha az Isten által adott figyel-
meztetéseket megszívlelik... akkor a nagyvárosok egy ideig
megmenekülhetnek... Az istentelen városok lakóit, akikre a
szerencsétlenségek hamarosan rászakadnak, kegyetlenül
elhanyagoltuk. Közel az idő, amikor a nagyvárosok elsöpör-
tetnek. Mindegyiket figyelmeztetnünk kell a közelgő ítélet-
re. De ki teljesít olyan teljes szívű szolgálatot e mű végzése
érdekében, amelyet Isten elvár? Jelenleg a városok evangeli-
zálása érdekében a szükségesnek az ezredrészét sem végez-
tük el. Ó, bárcsak Isten népe tudatában lenne annak, hogy
városok ezrei pusztulnak el a közeljövőben, melyek most
majdnem teljesen bálványimádásba merültek.” (Ellen G.
White: *Evangelizálás, A közelgő végzet árnyékában* c. fej.)

5 Mi a jelentése és jelentősége annak, hogy három an-
gyal követi egymást az ég közepén repülve mindig
újabb és további üzenettel, a második angyal üzenete
pedig legvégül – bizonyos kiegészítéssel is és nagy erő-
vel – hangzik fel?

Jel 14,6–9 (lásd az első kérdésnél)

Vö. Jel 18,1–5 ■ „Ezek után láttam egy másik angyalt leszállni a mennyből, akinek nagy hatalma volt, és a föld fénylett annak dicsőségétől. És kiáltott teljes erejéből, nagy szóval, mondván: Leomlott, leomlott a nagy Babilon, és lett ördögök lakhelyévé, minden tisztátalan lélek tömlöcévé, minden tisztátalan és gyűlöletes madár tömlöcévé, mert az ő paráznasága haragjának borából ivott valamennyi nép, a föld királyai vele paráználkodtak, és a föld kalmárai az ő dobzódásának erejéből meggazdagodtak. És hallottam egy másik szózatot a mennyből, amely ezt mondta: Fussatok ki belőle, én népem, hogy ne legyetek részesek bűneiben, és ne kapjatok csapásaiból, mert bűnei az égig hatottak, és megemlékezett Isten gonoszságairól!”

.....

.....

.....

Az üzenethirdetés különböző fázisait, szakaszait ábrázolja ez a látomás, azt a sorrendet, ahogyan Isten népe megérti, elfogadja és hirdetni kezdi a világnak ezeket az üzeneteket.

Az első angyal üzenetét a Miller-mozgalom szólaltatta meg először nagy szóval, majd a hn. adventista mozgalom kezdeti időszakában, 1844 és 1848 között lett teljessé az üzenet megértése. William Miller 1831-től kezdte hirdetni „az ítélet órájának elérkezte” felismeréseit, Isten készítetése nyomán. Az üzenethirdetés rövid időn (13 éven) belül hatalmas mozgalmat eredményezett. A mozgalom csúcspontja 1840 és 1844 között volt. Utolsó, „éjféli kiáltás”-nak nevezett időszakában, amely 1844 tavaszától őszig terjedt, a mozgalom (különböző felekezetekhez tartozó) híveinek száma becslések szerint kb. egymillióra emelkedett. Az üzenetet képviselő igehirdetők száma (akik szintén különböző felekezetekhez tartoztak) mintegy 500 volt.

Az ún. nagy csalódás (1844 októbere) után pontosan megértették, mit jelent az, hogy „eljött Isten ítéletének órája”. Világos lett, hogy ez nem azonos Jézus dicsőséges megjelenésének az eseményével, noha annak a közvetlen előzménye. A mozgalom hívó maradéka megértette és elfogadta azt is, hogy a Teremtő imáadására való felhívás a szombat, a teremtés emlékünnepe érvényességére és jelentőségére mutat rá. A Miller-mozgalomban és a hn. adventista mozgalom első szakaszában jellemző volt a mély meggyőződésből fakadó és a Szentlélek erejétől kísért megtérésre hívás. Valóban az első angyal üzenethirdetésének próféciaját teljesítették be.

A második angyal üzenetét is a Miller-mozgalomban kezdték először értelmezni és megszólaltatni. Főként az utolsó szakaszban lett általánossá az erre vonatkozó felismerés, miután a különböző egyházak mindinkább szembefordultak a mozgalommal, tanításait elítélték, híveit számos helyen kirekesztették soraik közül. Figyelemre méltó, hogy a második angyal üzeneténél nem olvassuk azt, hogy mindjárt nagy szóval hangzik. Pontosan így is teljesedett be, mert a második angyali üzenet értelmére vonatkozó felismerés nem kapott olyan hangsúlyt a Miller-mozgalomban, mint az első angyal üzenete. A második angyal üzenete csak közvetlenül a hét csapás küszöbén fog nagy szóval hangzani, kiegészülni olyan kijelentésekkel, amelyek a korábban bekövetkezett erkölcsi bukás végső következményeinek a beérésére vonatkoznak (lásd Jel 18,1-5).

A harmadik angyal üzenetét a hn. adventista mozgalom kezdeti szakaszában kezdték már megérteni, és hirdetése is megkezdődött. Világossá vált, hogy mit jelent a fenevad és képe imádatása és bélyegének felvétele. Nyilvánvaló lett ennek összefüggése az első angyal üzenetének utolsó részével. Megértették, hogy míg a szombat megszentelése a Teremtő Isten imáadásának örök jele, a vasárnapünneplés az antikrisztusi hatalom imádatának a jele, és hogy e kérdés körül egy nagy ütközet lesz a kegyelemidő lezárta előtt, ami „megpróbálja”, valamint két táborra osztja a

föld lakosait (Jel 3,10; 15,2; 16,2). Az üzenet utolsó mondata azonban – „itt van a szentek állhatatossága, itt, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét” – nem bontakozott ki még előttük igazi jelentőségében, és „nagy szóval” való hirdetése sem kezdődött meg. A nevezetes 1888-as, minneapolis-i generálkonferenciái ülészakon tárta fel Isten ennek az üzenetnek a jelentőségét egészen, választott eszközein, Ellet J. Waggoneren és Alonzo T. Joneson keresztül, akiket Ellen G. White hitelesített és támogattott. Ezért jelentette ki a következőket ennek a konferenciának, illetve az ott hangzó üzenetnek a jelentőségéről:

„A próbatétel ideje közvetlenül előttünk van, mert a harmadik angyal hangos kiáltása már megkezdődött Krisztus, a bűnt megbocsátó Megváltó igazságának a kinyilatkoztatásával. Ez a kezdete az angyal világosságának, akinek dicsősége beragyogja majd az egész földet.” (Ellen G. White: *Selected Messages/Válogatott üzenetek*, I. köt., 363. o.)

„Nagy kegyelmében a legértékesebb üzenetet küldte az Úr népének Waggoner és Jones testvérek által. Az üzenet rendeltetése az volt, hogy hatalmasabbá, csodálatosabbá tegye a világ előtt a felemeltetett Üdvözítőt mint áldozatot az egész világ bűneiért. Bemutatta a »Kezesbe«, a »Helyettesbe« vett hit általi megigazolást. Meghívta a népet, hogy fogadja el Krisztus igazságát, amely az Isten minden parancsolata iránti engedelmisségben nyilatkozik meg... Ez a harmadik angyal üzenete, amelynek hangos szóval kell hirdettetnie a világban, és amelyet Isten Lelkének kiáradása kísér majd.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek a prédikátoroknak*, 91–92. o.)

„Többen írtak nekem, megkérdezték, hogy a hit általi megigazolás üzenete a harmadik angyal üzenete-e? Válaszom ez volt: »A harmadik angyal üzenete a valóságban.«” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1890. április 1.)

„Átsiklott a tekintetünk »Jézus hitén«, közömbös és gondatlan módon kezeltük a Biblia-versnek ezt a részletét... A harmadik angyal üzenete Isten parancsolatait és Jézus hitét hirdeti. Isten parancsolatait prédikáltuk, de Jézus Krisztus hite nem hirdettetett a hn. adventisták által úgy, mint ami ezzel egyenlő fontosságú, mivelhogy a törvény és az evangélium kéz a kézben halad együtt... Jézus hitéről beszéltünk, de nem értettük meg... A harmadik angyal lélekmentő üzenetét a világ elé kell tárni. Isten parancsolatai és Jézus hite egyformán fontos, igen-igen fontos, ezért a kettőt azonos erővel és hatalommal kell hirdetni. Az üzenet első részével sokat foglalkoztunk, a második részével azonban csak alkalmilag és mellékesen... Jézus hitét nem értik az emberek. Beszéljünk erről, éljünk és imádkozzunk ennek megfelelően, és tanítsuk arra az embereket, hogy vigyék be mindennapi életükbe az üzenetnek ezt a részét.” (Ellen G. White: *Selected Messages/Válogatott üzenetek*, III. köt., 168–172., 184. o.)

De vajon – bár megkezdődött – végbemehetett-e a harmadik angyal hangos kiáltása 1888-ban, és maga után vont-e a többi megjövendölt végső esemény gyors bekövetkezését is? Nyilvánvalóan nem, mert akkor már nem lennének ezen a földön. Ennek okáról így írt Ellen G. White:

„Nagymértékben az volt az alapja az Úr által Ellet J. Waggoner és Alonzo T. Jones testvéreken keresztül küldött üzenettel szembeni ellenállásnak az 1888-as minneapolis-i konferencián, hogy nem voltak hajlandók feladni korábbi véleményeiket és elfogadni ezt az igazságot. Ennek az ellenállásnak a felszításával sikerült Sátánnak nagymértékben elzárni népünket a Szentlélek különleges erejétől, amelyben pedig az Úr részesíteni kívánta volna őket. Az ellenség megakadályozta őket, hogy elnyerjék azt az eredményt biztosító hatalmat, amely az övék lehetett volna,

amely úgy kísérte volna őket az igazság egész világra kiterjedő hirdetése közben, mint az apostolokat pünkösdi napja után. Ellenálltak a világosságnak, amelynek az egész földet be kell ragyognia dicsőségével. Ezzel a cselekedetükkel testvéreink visszatartották ezt a világosságot a világtól is.” (*Selected Messages/Válogatott üzenetek*, 1. köt., 234–235. o.)

6 Mit jelent az, hogy az első angyal az örökkévaló evangéliumot hirdeti, és hogy ehhez csatlakozik a második és a harmadik angyal üzenete is?

Jel 14,6, vö. Mt 24,14

Milyen kapcsolatban van egymással az örökkévaló evangélium és a hármasszoros angyali üzenet? Sok félreértés van ekörül. Az úgynevezett progresszív (haladó) adventista irányzat azt hangoztatja, hogy az evangéliumot kell hirdetnünk, csak olyan dolgokról kell beszélni, amelyek örömet, reménységet árasztanak, ítéletről és a végidő válságáról ne szölgünk. Mások úgy gondolják, hogy az evangéliumot más egyházak is hirdetik, a mi speciális feladatunk a hármasszoros angyali üzenet hirdetése.

A Jel 14,6–12-ben foglaltak azonban világossá teszik, hogy sem az egyik, sem a másik álláspont nem helyes. A megbízás félreértésmentesen úgy szól, hogy hirdetni kell az „örökkévaló evangéliumot” mint az üzenet alapját, alapvető részét. Enélkül hirdetni a hármasszoros angyali üzenetet annyi, mint házat építeni alap nélkül. És éppen az örökkévaló evangélium az, amely szinte egyáltalán nem hangzik ma tisztán és teljes módon a kereszténység körei-

ben. Ma – sajnos csaknem általánosan – téves emberi teológiák vagy rajongó, spiritualista élmények foglalják el az örökkévaló evangélium helyét. Nem szabad elfelejteni, hogy nemcsak bizonyos új, a végidőben időszerű igazságokat kell hirdetnünk, hanem „a romlás helyreállítása” (Ésa 58,1.12) is feladatunk. Hitbéli elődeink – az előreformációs mozgalmak és a XVI. századi nagy reformáció – örökségét is képviselnünk kell.

„Olyan munkát kell elvégeznünk a földön, mely hasonló a tanítványok napjaiban a Szentlélek kiárasztásakor végzett műhöz, amikor Jézust prédikálták, a megfeszítettet... Jézus a Golgota keresztnél végéremehetetlen szeretetében nyilatkozik meg a világ előtt. Így mutasd Őt be az ígét éhező tömegnek! Szeretetének fénye embereket emel majd ki a sötétségből a világosságra, a törvényszegésből az engedelmességre és a valóságos szentségre... »Helyettesünk«-ről, »Kezesünk«-ről csak esetenként és hidegen emlékezünk meg, pedig éppen Ő az, akit a bűnösnek meg kell ismernie.”
(Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1892. szeptember 22., 29.)

Fontos megfigyelnünk, hogy Jel 14,6–7. versében milyen természetesen fonódik össze az örökkévaló evangélium és a hármasság üzenet, annyira, hogy nem is két dolog ez, hanem egy: „láttam más angyalt repülni az ég közepén, akinél volt az örökkévaló evangélium... ezt mondván nagy szóval...” – és következik ezután a hármasság üzenet leírása. Nem hirdethetjük hitelesen az örökkévaló evangéliumot, ha nem hirdetjük vele együtt a korunk problémáira és bűneire rámutató megterítésre hívást, ha nem mondjuk ki azt, ami belőle természetesen következik, ami annak a mi gyakorlati életünkre való alkalmazása.

Jézus nagy prófétikus beszédében is világos kijelentést találunk a végidő hívó gyülekezetének megbízatására. Mt 24,14 teljesen megegyezik Jel 14,6–12 bizonyágtételével. Ez a különleges

kifejezés: „Isten országának ez az evangéliuma” azt fejezi ki, hogy az evangéliumot, Isten országának evangéliumát kell hirdeti, eredeti, hiteles mivoltában, belefoglalva mindazt, amit Jézusnak ez a beszéde is magában foglal. Tehát Jézus második adventje közelségéről, a végidő jeleiről, veszélyeiről, a valódi megtérés kívánalmairól is szólni kell az evangélium keretében és hirdetésekor.

Az „örökkévaló igazságokat”, az evangélium fő témaköreit, a végidőben ugyanúgy hirdetni kell, mint minden más korban. Az igazságnak ezeket az örökkévaló fundamentumait nem lehet nélkülözni. A három angyal üzenetében található különleges felhívásokat pedig úgy kell hirdetni, mint ennek az örökkévaló evangéliumnak a különleges, időszerű hangsúlyait a mi korunkban.

Bizonyára jelentősége van annak is, hogy az első angyal hirdeti az örökkévaló evangéliumot. Erre az alapra kell felépíteni az úgynevezett „jelenvaló igazságot”.

Az e heti adomány a szociális osztályt támogatja. – A közösség szociális osztálya a rászorulókat anyagi vagy természetbeni támogatásban részesíti, a szükségleteknek megfelelően és a lehetőségekhez mérten.

Az örökkévaló evangélium

(Jel 14,6)

Az előző tanulmányunkban láttuk, hogy a három angyal – a vég-idő korszakában időszerű – üzenetét az örökkévaló evangélium keretében, abból következő felhívásokként kell hirdetni. Ebben a tanulmányban az örökkévaló evangélium lényegét igyekszünk megragadni. (Ez a tanulmány kivételesen hét kérdést tartalmaz a téma nagysága miatt.)

I Miért van szükség az örökkévaló evangélium prédikálására Jézus második eljövetele előtt?

Ésa 60,1-2 ■ „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt. Mert íme, sötétség borítja a földet, és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr, és dicsősége rajtad megláttatik.”

Mt 24,11.24 ■ „Sok hamis próféta támad, akik sokakat elhitetnek... Hamis Krisztusok és hamis próféták támadnak, nagy jeleket és csodákat tesznek annyira, hogy elhitesék, ha lehet, a választottakat is.”

1Tim 4,1 ■ „A Lélek pedig nyilván mondja, hogy az utolsó időben némelyek elszakadnak a hittől, hitető lelkekre és gonosz lelkek tanításaira figyelve.”

2Tim 4,3-4 ■ „Lesz idő, amikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. És az igazságtól elfordítják fülüket, de a mesékhez oda fordulnak.”

.....
.....

Jézus második eljövetele előtt – az első adventje előtti állapotokhoz hasonlóan – sötétség lesz jellemző az Isten-ismeretet, a megváltás evangéliuma ismeretét illetően (Lk 1,76–79).

Az adventnél korábbi nemzedékei még gondolhatták azt, hogy Krisztus evangéliuma, a keresztény tanítás magva már közel kétezer éve hirdettetik a világon, ezért lényegében ismert az emberek előtt, különösen a 16. század óta, amikor a reformátorok tanításai sok mindent helyreállítottak a középkori torzítások után. Ők még nem tudták elképzelni, hogy a vallási tanításoknak mekkora zűrzavara fog bekövetkezni a végidő utolsó korszakában.

Ma már világosan látjuk, hogy a teljes evangélium hirdetésére van szükség, mert korunkat joggal nevezték el „kereszténység utáni” kornak. A valódi keresztény tanításokat szinte teljesen betemették, elfeledtették a hamis evangéliumok, hagyományok, irányzatok és egyfajta modern pogányság, amely sokszor keresztény köntösben vagy keresztény tanításokkal keveredve jelentkezik.

Az alábbi – Ésa 60,1–2-höz kapcsolódó – idézet a Jézus első eljövetele előtti lelki-vallási állapotokról szól. Ezek azonban a második advent előtti állapotok előképét is jelentik:

„Amikor Krisztus a világba jött, sötétség borította a földet és éjszaka a népeket. Isten élő igéi holt betűvé váltak. A »halk és szelíd« isteni hang csak időnként és esetenként volt hallható, amikor egy-egy igazán hívó a legbuzgóbbak közül megszólaltatta. Egyébként elnyomták és elhallgattatták a dogmák, a szabályok és az emberi hagyományok. A papok hosszú, tekervényes magyarázatai zavarossá és bizonytalaná tették azt, ami a legvilágosabb és legegyszerű-

rúbb volt. Az egymással rivalizáló szekták lármája zavarta a megértést, tanaik széles területen eltértek az igazság helyes elméletétől. Igazság tekintett alá a mennyből az emberek fiaira, de nem talált helyet, ahonnt visszatükrözödhetett volna.” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1895. augusztus 6., idézi: GK Biblia-kommentár, 7/A köt., 1153. o.)

Az alábbi idézet viszont már közvetlenül a Jézus második eljövetele előtti időre vonatkozik:

„A vőlegény éjféltkor – a legsötétebb órában – jött. Krisztus is a Föld történelmének legsötétebb szakában jön el. A Szentírás Noé és Lót korával szemlélteti azokat az állapotokat, amelyek Isten Fia eljövetele előtt a világban uralkodnak. A Szentírás megjövendöli, hogy abban az időben Sátán minden hatalmával és »a gonoszság minden csalárdságával« fog dolgozni (2Thess 2,9–10). Munkájáról félreérthetetlenül árulkodik a rohamosan fokozódó sötétség, az utolsó napok sokféle tévelygése, eretneksége és csalása. Sátán nemcsak a világot ejti fogságba, de megteveszti azokat az egyházakat is, amelyek Jézus Krisztus egyházának vallják magukat. A nagy hitehagyás olyan mélységessé fajul, mint az éjféli sötétsége, áthatolhatatlanná, mint a szőrzsák.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Találkozás a vőlegénnyel c. fej.)

2 Mit tartalmaz az örökkévaló evangélium? Hogyan foglalták össze az apostolok a lényegét?

Ap csel 17,24–31 ■ „Isten [az], aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van. Mivelhogy ő menny és föld ura, kézzel csinált templomokban nem lakik, sem emberek kezeitől nem tiszteltetik, mintha szűkölködne valami nélkül, holott ő ad mindenkinek életet, lehetetet és min-

dent... Hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák őt és megtalálhatnák, jöllehet bizony nincs messze együnkünktől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk, miképpen költőitek közül is mondták némelyek: Az ő nemzetsége is vagyunk... A tudatlanság idejét azért elnézve az Isten, most parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek. Mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt. Bizonyoságot tett mindenkinek azáltal, hogy feltámasztotta őt a halottak közül.”

Rm 3,23–24 ■ „Mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül. Megigazulva ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által...”

Tit 2,11–15 ■ „Megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek, amely arra tanít minket, hogy megtagadva a hitetlenséget és a világi kívánságokat, mértékletesen, igazán és szentül éljünk a jelenvaló világon, várva ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését, aki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól, és tisztítson önmagának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekvőt...”

1Pt 1,3–5 ■ „Áldott Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újjászült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által, romolhatatlan, szeplőtlen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyekben van fenntartva számunkra...”

.....

.....

.....

A fentiek alapján hét pontban lehet összefoglalni az örökkévaló evangélium alapvető tanításait:

1. *Isten jelleme és törvénye* – Kicsoda Isten? Mit foglal magában az Ő erkölcsi törvénye a valóságban?
2. *Az emberiség valódi állapota és Isten üdvterve* – Isten nem oka az emberi nyomorúságoknak, de ismeri ezek gyógy módját, szabadító terve van az emberiség számára.
3. *A Megváltó testtétele* – A Megváltó isteni személye és „testtétele”, valamint bűn felett győzedelmes földi élete.
4. *Krisztus helyettes áldozata* – Az örömhír csúcspontja a Megváltó „kimondhatatlan” áldozatáról (2Kor 9,15) való bizonyágtétel, ami alapot, lehetőséget teremtett ahhoz, hogy az ember szabadabb legyen a bűntől és a haláltól.
5. *Krisztus közbenjáró szolgálata. A bűnök megbocsátása* – Miképpen hoz megváltást, gyógyulást az egyes ember számára Krisztus helyettes áldozata és közbenjáró szolgálata.
6. *Krisztus főpapi szolgálata. A bűnök eltörlése* – Miként segíti Krisztus végső, teljes szabaduláshoz hű követőit az utolsó ítéletben, ahol – mint Képviselőjük és Bírájuk – a bűneltörlés kegyelmében, azaz felmentő ítéletben részesíti őket, és az örök élet jogát, örökségét biztosítja számukra.
7. *Jézus visszajövele, Isten uralmának visszaállítása a Földön* – Az örömhír mindent megkoronázó, végső üzenete arról szól, hogyan szünteti meg Jézus végül a bűn és a halál uralmát, miként teremti újjá a Földet és egyesíti ismét a bűntelen világmindenséggel.

3 Mit kell a világ elé tárnunk Isten jelleméről és törvényéről az örökkévaló evangélium keretében?

Jn 3,16 ■ „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Jn 17,25 ■ „Igazságos Atyám! E világ nem ismert téged, de én ismertelek téged, és ők megismerik, hogy te küldtél engem...”

Jn 14,7-9 ■ „Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az én Atyámat is, mostantól fogva ismeritek őt, és láttátok őt. Mondta neki Filep: Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és elég nekünk! Mondta neki Jézus: Annyi idő óta veletek vagyok, és mégsem ismertél meg engem, Filep? Aki engem látott, látta az Atyát. Mi módon mondd azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?”

Rm 7,12 ■ „A törvény szent, és a parancsolat szent, igaz és jó.”

Rm 13,10 ■ „A törvény betöltése a szeretet.”

.....

.....

„Isten jellemét be kell mutatnunk. A világ sötétségében szét kell sugározni Isten dicsőségének fényét, jóségának, irgalmának világosságát... A Völegényre várakozók hirdessék az embereknek: »Ímhol Istenetek!« Az irgalmat hordozó utolsó fénysugár, a világnak kegyelmet hirdető utolsó üzenet Isten jellemének – a szeretetnek – megláttatása. Isten gyermekei mutassák meg Uruk dicsőségét!” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Találkozás a völegénnyel c. fej.)

Az Atyáról az emberek általában azt gondolják, hogy a kérlelhetetlen jogosság megtestesítője Ő, részvét és szeretet nélkül való az emberek iránt, csak Krisztus engeszteli meg őt az emberiség iránt. Ezzel szemben a valóság:

„Az Atya szívéből fakadnak az isteni irgalmasság folyamai, amelyek Krisztusban nyilatkoznak meg és szétáradnak az egész emberiségre... Krisztus azonban nem azért szánta

rá magát erre a nagy áldozatra, hogy mennyei Atyánk szívét irántunk való szeretetre ébressze, vagy hogy Őt az emberiség megmentésére és megváltására készítse... Isten nem a nagy engesztelő áldozat következtében szeret minket, hanem ellenkezőleg: azért hozta az áldozatot, mert szeret bennünket. Krisztus volt a közvetítő, aki által végtelen szeretetét a bűnbe süllyedt világra áraszthatta.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Isten szeretete az emberek iránt c. fejj.)

Az erkölcsi törvény említése könnyen ellenérzést vált ki az emberekből, beleértve a keresztények nagy tömegeit is. Gúzsba kötő, merev, az emberi lélek és az élet bonyolultságaival szemben érzéketlen, régimódi, külső szabályokra gondolnak sokan. Azt hiszik, hogy Isten törvénye lelki terhet ró azokra, akik mértékül fogadják el. Nem az emberi boldogság alapjának és védelmezőjének tekintik, hanem ellenségének.

„[Sátán] azt akarta elhíttetni az emberrel, hogy ez a törvény korlátozza a boldogságát, terhes iga. Boldog lehet, ha megszabadulhat tőle. Azt állította, hogy a törvény előírásainak nem lehet engedelmeskedni, a törvényszegésre kiszabott büntetések pedig önkényesek.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Ímhol Istenetek c. fejj.)

Az evangélium része az erkölcsi törvényről való bizonyágtevés, mert örömhír az, hogy létezik az igazság és a boldogság egyetemes törvénye, ami azonos Isten jellemével. Az ember számára az a gyógyulás útja, ha visszatalál ehhez a törvényhez. Ez a megoldás minden nyomorúságára, ez vezet boldogságvágya beteljesüléséhez.

„Isten törvénye ugyanolyan szent, mint Ő maga. Akaratának megnyilatkozása, jellemének tükröződése, isteni szeretetének és bölcsességének kifejezése. A teremtés össz-

hangja attól függ, hogy az összes lény és dolog, az étellel bírók és az élettelenek, a Teremtő törvényével tökéletesen egyezzenek.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A megkísértés és a bukás c. feje.)

4 Mit kell hirdetnünk az ember állapotáról és Isten üdv-tervéről?

Jak 1,13-17 ■ „Senki se mondja, amikor kísértetik: Istentől kísértetem, mert Isten gonosszággal nem kísérhető, ő maga pedig senkit sem kísért... Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás vagy változásnak árnyéka.”

Rm 5,12 ■ „Egy ember által jött be a világra a bűn és a bűn által a halál, és a halál minden emberre elhatott, mivel-hogy mindenki vétkezett...”

Jn 8,44 ■ „Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Ő emberölő volt kezdetűl fogva, és nem állt meg az igazságban, mert nincs őbenne igazság. Amikor hazugságot szól, a sajátjából szól, mert hazug és hazugság atyja.”

Efész 1,9-10 ■ „Megismertette velünk az Ő akaratának titkát jó kedve szerint, melyet előre elrendelt magában, az idők teljességének rendjére nézve, hogy ismét egybeszerkeszt magának mindeneket a Krisztusban, mind amelyek a mennyekben vannak, mind amelyek e földön vannak (...)

.....

.....

Ha az emberiség állapotáról, nyomorúsága okáról van szó, akkor az a nagy kérdés, hogy ki a felelős ezért? Nagy embertö-

megek gondolkoznak úgy, hogy ez a Teremtő és a teremtés hibája: „Miért teremtette Isten ilyennek a világot és az embert? Mire volt jó neki útnak indítani egy ilyen szörnyű nyomorúságot?” Hatalmas kérdés ez sok-sok ember számára. Nem tudják elfogadni, hitelesnek tekinteni az Isten jelleméről szóló bibliai kijelentéseket a szenvedés és a rossz problémája miatt. Isten nevét sem hallják szívesen emiatt. Az alábbi versrészlet tükrözi sok ember vívódását e kérdéssel:

„Muszáj bevallani – hogy létezik – a rosszat.
Az eredete még egészen titokzatos,
A jó szerzőjétől származna tán a rossz?...
De hogy képzelhető, hogy maga Isten az, aki
Egyfelől fiait kegyelmében fűrésztli,
Másik kezével a rosszat zúdítja le?
Melyik szem láthat ily titkoknak mélyire?
Tökéletes lényből rossz létre nem jöhet,
De máshonnan se – mert minden belőle lett.
És mégis létezik – ó fájdalom – a rossz.
Mily döbbenetes ez, mennyire paradox!”

(Voltaire: *Vers a lisszaboni földrengésről*, 1756,
részlet, fordította Petri György)

Nem lehet evangéliumot hirdetni e probléma megoldása nélkül. Valódi örömhír az, hogy Isten nemcsak nem felelős a bűnért és a rosszért, hanem egyedül Ő az, aki pontosan meghatározza annak lényegét és eredetét, és ezenfelül tervet készített az ember gyógyítására, szabadítására.

„Az ember, ha elkövette is a bűnt, mégis más helyzetben volt bűnbeesésekor, mint Sátán. Sátán a mennyben, Isten dicsőségének világosságában vétkezett. Isten szeretetéről olyan kinyilatkoztatást kapott, mint egyetlen más teremtmény sem rajta kívül. Ismerte Isten jellemét és jóságát, de

mégis inkább saját akaratához ragaszkodott független és egoista módon. Isten semmit sem tehetett már a bukott angyal üdvösségéért. Az embert viszont becsapták, elhomályosították értelmét a sátáni szofizmak.* Nem ismerte még Isten szeretetének magasságát és mélységét. Az embernél tehát volt még remény arra, hogy, ha eljut Isten szeretetének megismerésére, akkor jellemének szemlélése által visszatér hozzá.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Elvégeztett!” c. feje.)

5 Milyen jó hírt kell hirdetnünk Jézus Krisztus testlételéről?

Fil 2,6–7 ■ „[Jézus] amikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresítette, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett...”

Zsid 2,17–18 ■ „Mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz... Mert amennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetve, segíthet azokon, akik megkísértetnek.”

Rm 8,3 ■ „Ami a törvénynek lehetetlen volt, mivelhogy erőtlenn volt a test miatt, Isten az ő Fiát elbocsátva bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatta a bűnt a testben.”

Kol 2,9 ■ „Őbenne lakik az istenség egész teljessége testileg.”

1Jn 3,5 ■ „Tudjátok, ő azért jelent meg, hogy a mi bűneinket elvegye; és őbenne nincsen bűn.”

.....

.....

---

* A *szofizma* jelentése: álokoskodás, hazug, megtévesztő szándékkal felépített következtetés, amely forma szerint helyesnek látszik.

A keresztények tömegei nem látják olyan nagy titoknak és csodának Jézus testtételeit, mint ahogyan az Írás szól róla. Ennek az az oka, hogy csupán felületes ismeret és gondolkodás jellemző ezzel kapcsolatban. Általában így képzelik el Krisztus testtételeit: Isten fia emberi alakot öltött, mert rangrejtve és az itteni körülményekhez alkalmazkodva kívánt eljönni a földre. Eközben azonban teljes egészében, sértetlenül ugyanaz az isteni Lény volt, aki a mennyben is volt előzőleg, mindössze emberi, fizikai külsőt öltött magára. Ez a külső pedig a tökéletes, az eszményi emberi test volt, amilyen Ádámé lehetett a bűneset előtt. Más nem képzelhető el, mert nem illett volna az isteni Lény fenységéhez és tökéletességéhez.

Ebből az általános felfogásból következnek azután azok a nézetek, miszerint Jézusnak könnyű volt igaz életet élni a földön, mivelhogy Ő Isten volt, még ha emberi testet öltött is. Ezért lehet Ő az eszményképünk, akit csodálunk és bizonyos mértékig távolról megközelíthetünk, de semmiképpen nem lehet a példaképünk, akit mi követhetnénk itt a földön. Még ha megtérünk is, tanítványaivá leszünk is, örökre megmarad a távolság és a különbség, amely az Ő tökéletes isteni Lénye és a mi gyarló, a bűn korlátait egészen és tényleges átlépni nem tudó emberi lényünk között van. Isten tudja ezt, ezért ebben a gyarló állapotunkban üdvözít az Ő kegyelméből, Krisztus érdeméért.

Ha ez így lenne, akkor Krisztus nem lehetne olyan Megváltó, aki valóban megszabadít a bűntől. Akkor csak a bűn jogi következményeitől szabadíthatna meg keresztáldozata által, de nem tudna kigyógyítani a bűnből, nem tudna összhangba hozni szent törvényével szívünkben és jellemünkben.

A Biblia viszont határozottan állítja, hogy Jézus valóságos Megváltó, aki nem csak a bűn büntetésétől, következményeitől szabadít meg. A Jézus testtételeiről és bűn feletti győzelmes földi életéről szóló tanítás – ha igazi mivoltában ismerjük meg – annak a titkát tárja fel, hogyan történhet valódi szabadulás a bűntől a mi életünkben is. Ebben rejlik a kérdés nagy jelentősége.

„Nagy igazságok, amelyeket nem vettek figyelembe és nem láttak meg pünkösdi napja óta, eredeti tisztaságukban ragyognak elő most Isten szavából. Azok számára, akik igazán szeretik Istent, a Szentlélek ki fogja nyilatkoztatni azt, ami eltűnt a hívők gondolkodásából, és egészen új igazságokat is ki fog nyilatkoztatni.” (Ellen G. White: *A keresztény nevelés alapjai*, 473. o.)

„Felvette az Ő büntelen természetére a mi bűnre hajló természetünket, hogy segíthessen azoknak, akik megkíséretnek.” (Ellen G. White: *Medical Ministry*, 181. o.)

„Krisztusban egyesült az isteni és az emberi – a Teremtő és a teremtmény. Isten természete, akinek a törvényét áthágták, és a törvényszegő Ádám természete találkozott Jézusban, aki Isten Fia és ember Fia...” (Ellen G. White, 141. kézirat, 1901)

„Krisztus magára vette természetünket, és győzött, hogy az Ő természetét magunkra véve mi is győzhessünk. »Bűn testének hasonlatosságába« (Rm 8,3) öltözött büntelen életet élt. Ezért lehetünk mi »tökéletesek, mint a mi menyeyei Atyánk tökéletes.«” (Ellen G. White: *Jézus élete*, A hegyi beszéd c. fejelet)

Amiképpen rátette Jézus a kezét a gyógyulásra vágyó leprás emberre (Mt 8,1–3), és Ő maga mégsem fertőződött meg, úgy vette magára a mi bűnre hajló természetünket, és mégsem fertőződött meg a bűnnel:

„Amikor ez az ember Jézushoz ment, »poklossággal teljes volt« (Lk 5,12). A tanítványok meg akarták akadályozni Mesterüket, hogy érintse, mert aki leprást érintett, maga is tisztátalanná vált. De Jézus nem kapta meg a fertőzést, amikor

ráhelyezte kezét a leprásra. Ugyanez a helyzet a bűn leprájával is: mélyen gyökerező, halálos, emberileg lehetetlen megtisztulni belőle: »Tetőtől talpig nincs e testben épség, csupa seb és dagadás és kelevény, amelyeket ki sem nyomtak, be sem kötöztek, olajjal sem lágyítottak« (Ésa 1,6). De Jézus nem fertőződött meg azáltal, hogy eljött és emberi testben lakozott közöttünk. Jelenléte gyógyító erő volt a bűnös számára.” (Ellen G. White: *A gyógyítás szolgálata*, 70. o.)

„Az istenség rejtélyes módon egybekapcsolódott az emberi természettel. Isten és ember eggyé lett. Ebben az egységben találunk reménységet az elbukott emberi nemzetség számára.” (Ellen G. White, *The Signs of the Times*, 1896. július 30.)

6 Hogyan kell tanúságot tennünk Krisztus helyes áldozatának, feltámadásának és közbenjáró szolgálatának szükségességéről és ajándékáról?

2Móz 34,6–7 ■ „Az Úr elvonult előtte [Mózes előtt], és kiáltott: Az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú, aki irgalmas marad ezerízig, megbocsát hamisságot, vétket és bűnt: de nem hagyja a bűnöst* büntetlenül, megbünteti az atyák álnokságát a fiakban, és a fiak fiaiban harmad és negyedízig.”

---

* A *bűnös* szó dőlt betűvel van szedve ebben az igében, ami azt jelzi, hogy az eredeti szövegben nem található ez a szó. Nem is helyénvaló ez a kiegészítés, sőt értelemszavará, mert hiszen Isten éppen a bűnöst akarja kimenteni, megváltani. A bűnt bünteti meg úgy, hogy önmagára veszi a bűnösök büntetését. Így azok ingyen kegyelmet nyerhetnek, az erkölcsi törvény meglazítása nélkül, sőt annak megerősítésével.

Rm 3,25 ■ „Akit [Jézust] Isten előre rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnök elnézése miatt...”

Rm 4,25 ■ „[Jézus] a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért.”

Rm 8,34 ■ „Kicsoda az, aki kárhozzát? Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadt, aki Isten jobbán van, aki esedezik is értünk.”

Zsid 7,25 ■ „[Jézus] mindenképpen üdvözítheti azokat, akik általa járulnak Istenhez, mert mindenkor él, hogy esedezék értük.”

.....

Isten sok-sok embernek adott bűnbocsánatot, ingyen kegyelmet már az ószövetségi időkben is. Ez minden esetben Krisztus eljövendő, „igazságot megbizonyító” áldozati halálára való tekintettel, annak „fedezete” mellett történt (Rm 3,25–26). Krisztus áldozatának a beteljesítése nélkül érvénytelenné váltak volna e megbocsátások, és a régi idők üdvösségígéretet nyert hívői sem menekülhettek volna meg a kárhozzát ítéletétől.

Jézus áldozati halála az egyetlen lehetőség volt arra, hogy az ember szívében megtörje az önzés hatalmát, feloldja lelki vakságát, megláttassa vele bűne rútságát és Isten végtelen szeretetét.

Ahhoz, hogy Jézus helyettes áldozat lehessen minden emberért, Jézusnak olyan halált kellett elszenvednie, amely minden bűnös büntetését helyettesítheti, a legbűnösebbekét is. Ezért kellett a „*bűnösök közé számláltatnia*”, latrok között megfeszíttetnie, és a legkínosabb, leggyötrelmesebb halált elszenvednie.

„Isten Fia megkezdte az ember üdvösségéért létrehozott terv teljesítését, tudva minden lépést, amelyet meg kell tennie, és mind lejjebb szállva, hogy engesztelést szerezzen a

bűnei miatt megterhelt, nyögve sóhajtozó világnak. Micsoda megalázkodás! Ámulatba ejtette az angyalokat. Nyelv nem írhatja le, a képzelet nem ragadhatja meg: az örök Ige beleegyezett abba, hogy testté legyen. Isten emberré lett. De még ennél is alább szállt: mint embernek meg kellett aláznia magát, hogy elviselje a sértést, a szidalmazást, a szégyenletes vádakát és a durva bántalmazást. Nem volt elegendő, hogy meg kellett halnia, hogy szembe találkozzék a megszegett törvény ítéletével, szükséges volt, hogy szégyenletes halállal haljon meg. Önmaga felől mondja a próféta által: »nem fedeztem be arcomat a gyalázat és a köpdösés elől« (Ésa 50,6). Mint helyettes az ember helyére állt, aki árulóként és lázadóként kerül a törvény ítélete alá. Ennélfogva Krisztus gonosztevőként halt meg a hitszegők helyett, úgy, hogy isteni lelkére halmozódott azok minden bűne. »A bűnösök közé számláltatott« (Ésa 53,12). A bűnös, elítélt emberért történt a menny Fenségének minden megalázkodása. Lejjebb és lejjebb szállt megalázottságában, hogy kiemelje az embert erkölcsi lealacsonyodottságából, míg végül már nem volt nagyobb mélység, amit elérhetett volna.” (Ellen G. White, 141. kézirat, 1901)

Jézusnak a második halál lelki gyötrelmeit kellett elszenvednie. Ez magában foglalja az elítéltetés átélését Istentől, az élet és boldogság forrásától való elszakadást, az örök, visszavonhatatlan elveszettség tudatát, a semmi ürességébe való belenézést. Jézus ilyen kifejezésekkel jellemezte a kárhozat lelki szenvedéseit: „külső sötétség”, azaz Istentől és emberektől való teljes elhagyatottság, kiszolgáltatottság a sötétségnek, emésztő félelem. Ezeket a lelki szenvedéseket kellett Jézusnak helyettünk átélnie, hogy ezektől örökre megmentsen minket.

Jézust a mi bűneink vitték a sírba, és feltámadása e bűnök teljes megbocsátásának a meghirdetése volt az Atya részéről, annak záloga, hogy a mi „megigazításunk”, vagyis felmentő íté-

letünk és ennek nyomán a „bűn zsoldja a halál” törvény (Rm 6,23) alól való végső felszabadításunk bizonyos. Jézus feltámadása tehát előképe a bűn végső büntetésétől megszabadított emberek feltámadásának, amely az övéhez hasonló lesz.

Jézus azért az egyetlen lehetséges közbenjáró Isten és ember között, mert „önmagát adta váltságul mindenekért”, mert Ő az érettünk való helyettes áldozat is. Csak az lehet közbenjáró, aki az ember bűnének az isteni törvény szerinti büntetését elszenvedte helyette, és ezen az alapon kérhet bűnbocsánatot számára. Továbbá aki Isten igazságának a mércéje szerint teljesen bűntelen, tökéletes életet élt, de ugyanakkor ismeri belülről az emberi élet minden tapasztalatát, így tanúsíthatja az ember bűnbánatának őszinteségét (1Tim 2,5-6).

„Krisztus szüntelenül számon tart minket, hiszen éppoly szükséges, hogy megtartsion, mint amilyen szükséges volt, hogy megváltson. Ha egy percre is magunkra hagyna, Sátán készen áll, hogy elpusztítson. Akiket a vérén megváltott, azokat most közbenjárása által váltja meg.” (Ellen G. White, 73. kézirat, 1893)

(A második kérdésnél felsorolt pontok közül a hatodikra itt nem térünk ki, mert az első angyal üzenete erről szól, és a IV. tanulmány fejt ki részletesen.)

7 Miként tárjuk a világ elé az evangéliumot Krisztus visszajöveteléről és a végső üdvösség megvalósulásáról?

Ap csel 3,20-21 ■ „Elküldje Jézus Krisztust, aki nektek előre hirdettetett. Akit az égnek kell magába fogadnia mind az időkig, mígnen újjá teremtetnek mindenek, amikről szólt az Isten minden ő szent prófétájának szája által eleitől fogva.”

Jn 16,21–22 ■ „Az asszony amikor szül, szomorúságban van, mert eljött az órája, de amikor megszüli gyermekét, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra. Ti is azért most ugyan szomorúságban vagytok, de ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeteket.”

Zsolt 37,11.29 ■ „A szelídek pedig öröklik a földet, és gyönyörködnek nagy békeességben... Az igazak öröklik a földet, és mindvégig rajta lakoznak.”

.....

.....

„Az egyház Istentől való eltávolodásának nincs döntőbb bizonyítéka annál, minthogy a közeli második advent elkeresését és ellenségeskedést vált ki belőlük. Azok, akik nem szeretik a Megváltót, nem is óhajtják, hogy eljöjjön.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Egy amerikai reformátor c. feje.)

Jézus olyan hasonlatokat használt, amelyek nagy örömmel mutatják be az Ő visszajövetelét, amelyhez képest a megelőző nagy nyomorúság csak olyan, mint a „lefutó víz” (Jób 11,16).

Az egyik a gyermek születésének a hasonlata. A „szülési fájdalom” ugyan hevesek és félelmetesek, de ezeket messze meghaladja és feledteti az új élet nagy öröme. A „szülés” hasonlat azért is helyénvaló, mert Jézus adventje a megváltott emberiség és a föld „újjászületését”, azaz isteni hatalommal való újjáteremtését fogja magával hozni (Mt 19,28).

A másik a menyegző hasonlata. Jézus úgy szól az eljövételéről, mint királyi menyegzőről és királyi vacsoráról. Azt fejezte ki ezzel, hogy a boldog, örökre szóló egyesülés ünnepe lesz ez a megváltottak egész seregével. Ez lesz a „menny és a föld újbóli egyeszerkesztésének” (Eféz 1,10) szinte felfoghatatlanul boldog

és dicsőséges ünnepe. Erről az ünnepről mondja a mennyei szózat Jel 19,9-ben: „Boldogok azok, akik a Bárány menyegzőjének vacsorájára hivatalosak.”

Nagyon fontos eloszlatni az örök életre vonatkozó téveszméket, amelyek talán a legfőbb okai annak, hogy még azok sem igen vágyakoznak az örök életre, akik hisznek valamiféle túlvilágban. Sokan szinte félnek az üdvösségtől, ellenszenvesnek találják az örök életet. Egyáltalán nem tudják az emberi élet és boldogság beteljesedésének látni, főként a következő okokból:

Egyesek a földi élet tapasztalataiból indulnak ki, és amikor az örök életről hallanak, szinte rémülten tiltakoznak: „Nem, köszönöm. Én nem akarok többé élni.” A jelen élet keserű élményei alapján érthetőek ezek a pesszimista megnyilatkozások. A Szentírás alapján azonban világos, hogy az örök élet nem a jelenlegi élet folytatása vagy meghosszabbítása lesz, hanem teljesen új élet, az újjáteremtett Földön, újjáteremtett emberekkel. Azért lesz örök, mert tökéletes lesz, mert nem lesz, ami megrontsa.

Másokat az riaszt el, hogy unalmasnak, tétlenségnek, örökös monoton zsoltáréneklésnek képzelik el az életet Isten országában. Úgy gondolják, hiányozni fognak a földi életből ismert jó dolgok, és valami idegen, furcsa világ lesz ott, ahová nincs miért vágyakozni. Azonban a Bibliából világosan kitűnik, hogy az új Földön éppúgy lesz munka, tevékenység és közösségi élet, mint ahogy eredetileg volt a teremtés után, a bűneset előtti világban, hiszen Isten is „szüntelenül munkálkodik” (Jn 5,17). Lesznek megbízatások, új célok, feladatok is (lásd pl. Mt 25,21).

Hogy mekkora az értéke az örök életnek és micsoda veszteség a kárhozat, azt leginkább abból láthatjuk, hogy Isten – aki velünk ellentétben tudja, milyen érték, ajándék, lehetőség az örök élet – kimondhatatlan áldozatot hozott azért, hogy mi „el ne vesszünk, hanem örök életünk legyen” (Jn 3,16).

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

„Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!”

I. rész

A „hármás angyali üzenet”-nek ezt az első felhívását gyakran csak amolyan hangsúlytalan bevezető mondatnak tekintjük. Valójában ennél sokkal nagyobb jelentősége és mélyebb mondanivalója van.

I Hogyan hangzik ez a felszólítás a szövegösszefüggésben? Mire emlékeztet?

Jel 14,7 ■ „...Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget: mert eljött az ő ítéletének órája...”

Vö. Mt 3,2; 4,17 ■ „Ezt mondta [Keresztelő János]: Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa... Ettől fogva kezdte Jézus prédikálni, és ezt mondani: Térjete meg, mert elközelgetett a mennyek országa.”

.....

.....

Ez a felszólítás lényegében megtérésre hívás, és igen hasonlít Keresztelő János és Jézus üzenethirdetéséhez. A legalapvetőbb és legegységesebb bűn, ami a korszak emberiségének a gondolkodás- és magatartásmódját átfogóan jellemzi: az istenfélelem hiánya és az emberdicsőítés az Isten-dicsőítés helyett.

2 Mit nem jelent és mit jelent az istenfélelem?

Jel 15,3-4 ■ „Nagyok és csodálatosak a te dolgaid, mindenható Úr Isten, igazságosak és igazak a te útjaid, ó szentek Királya! Ki ne félne téged, Uram! Ki ne dicsőítené a te nevedet? Mert csak egyedül vagy szent...”

1Móz 3,9-10 ■ „Szólította az Úr Isten az embert, és mondta neki: Hol vagy? És mondta [az ember]: Szavadat hallottam a kertben, és féltem, mivel mezítelen vagyok, és elrejtőztem.”

1Jn 4,18 ■ „A szeretetben nincsen félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet, mert a félelem gyötrelemmel jár. Aki pedig fél, nem lett teljessé a szeretetben.”

Zsolt 34,5 ■ „Megkerestem az Urat és meghallgatott engem, és minden félelmemből kimentett engem.”

.....
.....
.....

Az istenfélelem nem Istentől való félelmet jelent. A félelem negatív érzés, a bűneset következményeként találkozunk először azzal, hogy az ember félni kezdett Istentől. János apostol határozottan kijelenti, hogy a hívő ember nem fél Istentől.

Az istenfélelem mibenléte így világítható meg: amikor valami fenségesen tökéleteset látunk a természetben, félelemmel párosult hódolatot, tiszteletet érzünk. Akár még fizikailag is érzékelhető megrendültség fut át rajtunk. A szóhasználatunkban is tükröződik ez. Azt mondjuk például valamiről, hogy „félelmetesen fenséges” vagy „félelmetes szép”. Isten végéremehetetlen bölcsessége, tökéletes igazságossága, szeretete, mindenható hatalma is félelemmel vegyes csodálatot és mélységes tiszteletet

kelt bennünk, ha igazán megismerjük Őt. Érdekes, hogy az istenfélelmet jelölő egyik újszövetségi görög szó *euszebeia*, ami szó szerint jó félelmet jelent. (Az *eu* szócskával kezdődik, mint az evangélium – a görögben *euangelion* – szó, amelynek jelentése „jó hír”.) Ez a kifejezés is azt érzékelteti tehát, hogy az istenfélelem pozitív belső magatartás: tisztelet, mélységes csodálat és hódolat Isten iránt.

3 Milyen gyakorlati magatartás következik az istenfélelemből?

5Móz 6,2 ■ „Féld az Urat, a te Istenedet, és megtartsad minden rendelését és parancsolatát, amelyeket én parancsolok neked: te, a te fiad és a te unokád, teljes életedben, hogy hosszú ideig élhess.”

Préd 12,15 ■ „A dolognak summája, mindezeket hallva, ez: Istent féljed, és parancsolatait megtartsad, mert ez az ember fő dolga!”

Péld 8,13 ■ „Az Úrnak félelme a gonosznak gyűlölése...”

Zsolt 5,8 ■ „Kegyelmed sokaságából házadba mehetek, leborulok szent templomodban a te félelmedben.”

.....

.....

Istent félni a gyakorlatban annyi, mint az ő parancsolatait megtartani, azaz igazságot cselekedni. Figyeljük meg a „minden” szót 5Móz 6,2-ben. Az istenfélő embert az jellemzi, hogy nem egy-két parancsolatot tart meg, hanem Isten valamennyi parancsolatát betölteni kívánja. Másutt az Isten iránti szeretet következményének mondja az Írás a parancsolatok megtartását: 2Móz 20,6; Jn 14,15. E szerint tehát Isten félelme és Isten szeretete ugyanaz lenne? Ha pedig nem, akkor mi a különbség

a kettő között? Isten szeretete magában foglal minden erkölcsi kívánalmat Isten iránti magatartásunkat illetően (lásd Mt 22,37). Isten szeretetén belül az istenfélelem azt a belső lelki magatartást jelöli, hogy az ember abszolút komolyan veszi Isten szavát és teljesen azonosul annak erkölcsi ítéletével; szereti azt, amit Isten igazságnak jelent ki, és gyűlöli annak ellentétét, a hamisságot.

Péld 8,13 rövid meghatározásában a dolog negatív oldala nyer megfogalmazást, az igazság szeretetéből következik a bűn gyűlölése. Az ember erkölcsi minősége itt mérettetik meg leginkább. Sok ember érez vonzalmat Isten iránt, amikor erkölcsi jellemét megismeri. Szépnek, igaznak találja Isten törvényének útját, de nem tesz határozott választást, nem gyűlöli meg ezek ellentétét, a bűnt, nem szakít vele. Nem cseréli fel önmagában ténylegesen az énszeretetet Isten és a felebarát szeretetére. Szereti egy bizonyos mértékig Isten és az Ő igazságát, de mégis „inkább szereti a sötétséget” (Jn 3,19).

Az istenfélelem tehát szívbeli azonosulást jelent Isten erkölcsi törvényével. Az istenfélő ember féltőn vigyáz arra, hogy Isten minden rendelkezését teljes szívből, teljes igyekezettel betöltse, a törvényszegés útját pedig messze elkerülje. Önerejéből ezt nem tudja megtenni, de választani tudja a helyeset, meg tudja hozni a döntést Isten iránti engedelmisségét illetően, és segítségül tudja hívni Őt a megvalósításhoz. Az istenfélelem meglétében vagy hiányában a legszemélyesebb erkölcsi választásunk vagy erkölcsi minőségünk, jellemünk tükröződik. Senki sem szeretheti Isten igazán istenfélelem nélkül. Az istenfélelem nélküli istenszeretet hazugság, öncsalás (vö. 1Jn 2,4–5).

Az istenfélelemnek istentiszteleteinket is át kell hatnia. Így van-e ez jelenleg?

„Alapos változásra van szükség a gyülekezetben. Isten gyakran fordítja el arcát azoktól, akik istentiszteletre gyűlnek össze, az istentisztelethez való egyész viszonyulásuk

miatt... Azzal a tudattal menjünk mindig az istentiszteleti összejövetelre, hogy ott Istennel és angyalaival találkozunk majd... Az istentisztelet egész ideje alatt komolyság és szent áhítat uraljon minket, mintha a Mindenható jelenlétében volnánk... Ne tűrjük meg a közönséges beszédet Isten házában, se az istentisztelet előtt, sem utána.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, V. köt., 491–500. o.)

4 Milyen fontos kijelentés olvasható ismételten a Bibliában az istenfélelemre vonatkozóan? Kiket mutat be az Írás az istenfélelem példaképeiként?

Jób 28,28 ■ „Íme az Úrnak félelme az a bölcsesség és az értelem: a gonosztól való eltávozás.”

Vö. Zsolt 111,10; Péld 1,7; 9,10

Az istenfélelem példaképei:

1Móz 22,11–12 ■ „Kiáltott néki [Ábrahámnak] az Úr Angyala az égből, és mondta: Ábrahám! Ábrahám! Ő pedig felelt: Ímhol vagyok. És mondta [az Úr Angyala]: Ne nyújtsd ki a te kezéd a gyermekre, és ne bántsd őt, mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedveztél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek énérettem.”

Jób 1,8 ■ „Mondta az Úr Sátánnak: Észrevetted-e az én szolgámat, Jóbót? Bizony nincs hozzá hasonló a földön: feddhetetlen, igaz, istenfélő, és büngyűlölő.”

Vö. 1Móz 39,7–9

Vö. Zsid 5,7–9 ■ „[Jézus] az ő testének napjaiban könyörgésekkel és esedezésekkel, erős kiáltás és könnyhullatás közben járult ahhoz, aki képes megszabadítani őt a halálból, és meghallgattatott az ő istenfélelméért. Ámbár Fiú, megtanulta azokból, amiket szenvedett, az engedelmességet, és tökéletességre jutva, örök üdvösség szerzője lett mindazokra nézve, akik neki engedelmeskednek.”

Valódi istenismeret nélkül nincs istenfélelem. Ezért ha a világot arra kell felszólítanunk, hogy félje Istent, akkor ez a megbiztatás azt is magában foglalja, hogy meg kell ismertetnünk a világgal Istent igazán. Feladatunk hasonló Éσαιás prófétáéhoz:

„Éσαιás korában az emberiség lelki látása homályos volt... Sátán hosszú idő óta igyekezett elhíttetni az emberrel, hogy Teremtője a bűn, a szenvedés és a halál szerzője. Az így félrevezetett emberek könyörtelennek és szigorúnak tartották Istent. Azt gondolták, figyelni, várja, mikor büntethet, kárhoztathat, és mindaddig távol tartja magától a bűnöst, amíg akár egyetlen törvényes ürüggyel is megtagadhatja tőle a segítségét... Sok embernek kellett meglátnia Isten jellemének dicsőséget, akik addig egyáltalán nem ismerték tulajdonságait.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Ímhol Istenetek c. feje.)

Ábrahám az istenfélelem egyik kiemelkedő példája Isten szava, parancsa iránti feltétlen és mindenekfelett való engedelmességével. Jób esetében hangsúlyozza az Írás, hogy istenfélelme nemcsak Isten szeretetében állt, hanem a bűn gyűlöletében is. (Jób istenfélelmét lásd részletesebben Jób könyve 31. fejezetében.) József visszarettent a bűn elkövetésétől, elképzelhetetlen volt számára, hogy vétkezzék Isten ellen. Istenfélleme készítette Jézust arra, hogy kimerítő napok végén még órákon át esedezzen Isten színe előtt azért, hogy erőt nyerjen a kísértések visszatartásához. Számára a bűn egyenlő volt a halállal, meghalt volna inkább, semmint, hogy vétkezzék.

5 Miért időszerű ez az üzenet a mai világban? Hogyan jellemzi az Írás korunk emberiségét?

2Tim 3,5 ■ „Akiknél megvan a kegyesség* látszata, de megtagadják annak erejét. És ezeket kerüld.”

2Tim 4,3 ■ „Lesz idő, amikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük.”

2Pt 3,3 ■ „Tudva először azt, hogy az utolsó időben csúfodók támadnak, akik a saját kívánságaik szerint járnak.”

.....

.....

Az Ige úgy jellemzi a végidő embertömegeit, hogy az istenfélelemnek csak a látszatával rendelkeznek, Isten törvénye tisztelete és a bűn gyűlölete hiányzik. Istent tisztelőnek vallják magukat, de „a saját kívánságaik szerint járnak”, azaz a maguk önző kívánságait követik. A bibliai próféciaik szerint a vég idején az egyházak (a modern „Babilon”) befolyása megnő, és az emberek általánosan felveszik magukra „az istenfélelem látszatát”:

„Katolikusok, protestánsok és világiak egyformán felveszik magukra az istenfélelem látszatát, de megtagadják annak erejét. Ebben az egyesülésben nagy mozgalmat látnak majd a világ megtérése érdekében, a régen várt ezeréves békekorszak bevezetését.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A közelgő küzdelem c. fej.)

Az Úr Szava határozott elkülönülésre szólít fel e látszatkereszténységtől.

---

* A kegyességnek fordított szó az eredeti szövegben: *euszebeia* = istenfélelem.

6 Miért időszerű az első angyal üzenetének első felhívása a Krisztus visszajövetele előtt élő hívő nép számára is? Mi jellemzi őket is, mielőtt felébrednének álomszerű tompaságukból?

Jel 3,15–16 ■ „Tudom a te dolgaidat, hogy te sem hideg nem vagy, sem forró. Bárcsak hideg volnál, vagy forró! Így, mivel langyos vagy, sem hideg, sem forró, kivetlek téged az én számból.”

Mal 1,6 ■ „A fiú tiszteli atyját, a szolga is az ő urát. És ha én atya vagyok, hol az én tisztességem? És ha én úr vagyok, hol az én félelmem?...”

Lk 6,46 ■ „Miért mondjátok pedig nekem: Uram! Uram! ha nem teszitek, amiket mondok?”

.....
.....
.....

A maradék gyülekezet – Laodicea népe – nyomorúságának is ez a lényege: az istenfélelem hiánya. Sok mindent tudnak, hitvallónak tartják magukat, de nem vonják le a következtetéseket. Az igazság világossága ellenére bűnnel való megalkuvásban élnek, mert hiányzik belőlük az igaz istenfélelem igazságszerete és büngyűlölete. Ennek a lelkiállapotnak a kialakulásában annak is szerepe van, hogy a világ szellemisége hat a gyülekezetre. A világot a bűnök magabiztos vállalása jellemzi, olyan vallássság, amely megtűri, sőt helyben hagyja a különböző bűnöket, egy csakis kegyelmes, az ember iránt mindenben toleráns Isten nevében.

„Míg a világosság növekedett, a gyülekezet nem haladt előre az ismeretbeli növekedés arányában. A színarany

fokozatosan elhalványult, zsibbadtság és alakiség áradt be, hogy megszegje a gyülekezet erejét... Az a veszély fenyeget, hogy úgy élünk, mint a zsidók éltek, híjával Isten szeretetének, híjával hatalma ismeretének, bár az igazság tündöklő fénye ragyog körülöttünk... Az a vallás ez, mely könnyen veszi a bűnt, amely csak Istennek a bűnösök cselekedeteitől független szeretetét emlegeti, és arra biztatja a bűnösöket, hogy azt képzeljék, Isten akkor is elfogadja őket, ha tovább folytatják azt, amiről jól tudják, hogy bűn. Ezt teszi többen, akik vallják, hogy hisznek a jelenvaló igazságban... Álljatok az Úr oldalára, és szolgáljatok neki szívetek teljes szándékával!" (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 532–541. o.)

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

*– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola
működési költségeihez.*

„Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!”

II. rész

Előző tanulmányunkban a fenti felhívás első részével foglalkoztunk, most pedig a második részét igyekszünk mélyebben megérteni. Amint az előző tanulmányban láttuk, a mi korunkban az istenfélelem és az istendicsőítés tekintetében szorul leginkább megtérésre mind a világ, mind a maradék egyház.

1 Milyen félreértést kell elhárítanunk ezzel a felhívással kapcsolatban mindenekelőtt?

Jób 35,5–8 ■ „Tekints az égre és lásd meg, nézd meg a fellegeteket, milyen magasan vannak feletted! Hogyha vétkezel, mit tehetsz ellene? Ha megsokasítod bűneidet, mit ártasz neki? Ha igaz vagy, mit adsz neki, avagy mit kap a te kezedből? Az olyan embernek árt a te gonoszságod, mint te vagy, és igazságod az ilyen ember fiának használ.”

Ap csel 17,24–25 ■ „Isten [az], aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van. Mivelhogy ő menny és föld ura, kézzel csinált templomokban nem lakik, sem emberek kezeitől nem tiszteltetik, mintha szűkölködne valami nélkül, holott ő ad mindenkinek életet, lehetetet és mindent.”

Jn 5,41 ■ „[Jézus kijelentése:] Dicsőséget emberektől nem nyerek.”

Istent Űrnak és királynak nevezzük, mert csak emberi fogalmakat tudunk használni. Mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy Isten erkölcsi jelleme – és ennél fogva uralma is – alapvetően különbözik a földi uralkodók jellemétől és uralkodási stílusától. Erre utalt Jézus, amikor a következőket mondta tanítványainak: „A pogányokon uralkodnak az ő királyaik, és akiknek azokon hatalmuk van, jótevőknek hívatnak.” (Lk 22,25–27)

Istent nem valami földi, emberi dicsőségvágy készíti, amikor felszólít minket, hogy „néki adjunk dicsőséget”. Semmi szüksége sincs a mi dicsőítésünkre, éppúgy, mint ahogyan egyébként adományainkra sincs szüksége (vö. Zsolt 50,9–12). Akár Isten hatalma oldaláról nézzük a kérdést, akár az Ő jelleme oldaláról, egyaránt nyilvánvaló, hogy Istennek semmit sem ad a mi dicsőítésünk, sőt az emberi fogalmak szerinti dicsőítést nem is igényli, nem is fogadja el.

„[Jézus] önmagát sohasem helyezte előtérbe. Az a tisztelet, amelyet a világ megad rangnak, gazdagságnak, tehetségnek, idegen volt az Emberfia számára. Jézus egyet sem használt azokból az eszközökből, amelyekkel az emberek hűséget akarnak biztosítani maguknak vagy tiszteletet parancsolni.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Kapernaum c. fej.)

2 Milyen indítékból fakadjon Isten-dicsőítésünk? Mit tanulhatunk a mennyei lények istentiszteletéből?

Zsolt 40,2–11 ■ „Várva vártam az Urat, és hozzám hajolt, meghallgatta kiáltásomat. Kivont engem a pusztulás gödéréből, a sáros fertőből, és sziklára állította fel lábamat,

megeősítve lépteimet. Új éneket adott számba, a mi Istenünk dicséretét...”

Zsolt 71,14–16 ■ „Szüntelen remélek, és szaporítom minden dicséretedet. Szám beszéli igazságodat, mindennap a te szabadításodat, mert számát sem tudom. Az Úr Istennek nagy tetteivel járok, csak a te igazságodról emlékezem!”

Jel 4,9–11; 5,11–13 „Amikor az élőlények* dicsőséget, tisztességet és halát adnak annak, aki a királyiszékben ül, annak, aki örökkön örökké él, leesik a huszonnegy Vén az előtt, aki a királyiszékben ül, és imádja azt, aki örökkön örökké él, és az ő koronáit a királyiszék elé teszi, mondván: Méltó vagy, Uram, hogy végy dicsőséget, tisztességet és erőt, mert te teremtettél mindent, és a te akaratodért vannak és teremtetek... Láttam és hallottam a királyiszék, az élőlények és a Vének körül sok angyal szavát – számuk tízezerszer tízezer és ezerszer ezer volt – nagy szóval, ezt mondván: Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt, gazdagságot, bölcsességet, hatalmasságot, tisztességet, dicsőséget és áldást. Sőt hallottam, hogy minden teremtett lény, amely van a mennyben, a földön, a föld alatt és a tengerben, és minden, ami ezekben van, ezt mondta: A királyiszékben ülőnek és a Báránynak áldás, tisztesség, dicsőség és hatalom örökkön örökké!”

.....

.....

„Nem mondható el valakiről, hogy megtért, ha nem ébred fel benne a vágy, hogy másoknak is elmondja, milyen hű barátja lelt Jézusban.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Megtaláltuk a Messiást c. fej.)

---

* Pontosított fordítás szerint.

A mennyei lények és a megváltott embereket ott képviselő 24 vén önként, szinte visszatérhetetlen belső meggyőződésből adnak dicsőséget Istennek hálás tiszteletük és szeretetük kifejezéseként. Ez kitűnik ebből az ismételten alkalmazott kulcszórból: „méltó”. Azért adnak dicsőséget tehát Istennek, mert Ő méltó rá, mert ez erkölcsileg megilleti Őt, mert ez az igazságos magatartás részükről. Isten mindenekelőtt azért méltó a tiszteletadásra, mert Ő teremtett mindent, és Ő tart fenn mindenkit és mindent.

Az is kitűnik a fentiekből, hogy az ember és a Földünk megváltása nyomán „új ének” fakad a mennyei lények ajkán. A „Bárányt”, a helyettes áldozattá lett Isten Fiát dicsérik, és az Atyát, aki ezt a tervet elgondolta, aki maga is kimondhatatlan áldozatot hozott azzal, hogy Fiát a feladat betöltésére „odaáldozta”.

Mennyivel inkább okunk van nekünk – a bűn hatalmából megváltott embereknek – arra, hogy „Istennek adjunk dicsőséget”!

3 Milyen magatartás jellemző általában a bűnös emberre, ellentétben a mennyei lényekkel?

Rm 1,21 ■ „Bár Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem neki hálákat nem adtak, hanem okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és balgatag szívük megsötétedett.”

Dn 5,22–23 ■ „Te, Belszár, az ő fia, nem aláztad meg a szívedet, noha mindezt tudtad. Sőt felemelkedtél az eget Ura ellen, és az ő házának edényeit eléd hozták, te pedig, főembereid, feleségeid és ágyasaid bort ittak azokból. Az ezüst-, arany-, érc-, vas-, fa- és kőisteneket dicsérted, akik nem látnak, sem nem hallanak, sem nem értenek, Istent pedig, akinek kezében van a te lelked, és előtte minden utad, nem dicsőítetted.”

Jel 3,17 ■ „Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam és semmire nincs szükségem, és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult, nyavalyás, szegény, vak és mezítelen.”

.....

.....

A Biblia rámutat, hogy nemcsak nem vagyunk hálásak Istennek és nem dicsőítjük Őt, hanem arra vagyunk hajlamosak, hogy mintegy elraboljuk Isten dicsőségét és azt magunknak tulajdonítsuk. Az önzés felettébb bűnös és rút volta nyilatkozik meg ebben. Szemléletes, jelképes beszéddel szolt az Úr Izrael népe ilyen vonatkozású bűnéről az ószövetség idején: „Kiment híred a pogányok közé szépségedért, mert tökéletes voltál az én ékességeim által, amelyeket rád tettem, azt mondja az Úr Isten. De elbízta magát szépségedben, és paráznává lettél híred szerint.” (Ezék 16,14–15 vö. 28,12.15)

Így is lehet vétkezni: el lehet rabolni azt a dicsőséget, ami mást illet meg, és mi mégis magunknak tulajdonítjuk. És meg lehet ezt tenni mindenekfelett a teremtő és minden jót adományozó Istennel! Sátán, az őslázadó, a bűn szerzője volt az, aki először ezt cselekedte. Ebből a benne fogant lelki magatartásból született minden bűn: „Te voltál az arányosság pecsétgyűrűje, teljes bölcsességgel, teljes szépségben... Szíved felfuvalkodott szépséged miatt, megrontottad bölcsességedet fényességben.” (Ezék 28,12.17)

A laodiceai gyülekezet nyomorúságát és vakságát is ez a bűn okozza:

„Isten népének büszkesége és langymelegsége sérti Istent. Dicsekvő önelégültség és önigazultság álcázza a lélek nyomorúságát és mezítelenségét, de Isten tekintete előtt minden mezítelenül és nyilvánvalóan feltárul.” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1894. augusztus 7.)

4 Miért egyedül az az igazságos és helyes magatartás részünkről, ha képességeinkért, sőt a jó cselekedeteinkért is Istennek adjuk a dicsőséget?

Jak 1,17 ■ „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, a világosságok Atyjától száll alá, akinél nincs változás vagy változásnak árnyéka.”

2Kor 4,7 ■ „Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van, hogy amaz erőnek nagy volta Istené legyen, és nem magunktól való.”

1Kor 15,9-10 ■ „Én vagyok a legkisebb az apostolok között, aki nem vagyok méltó, hogy apostolnak neveztessem, mert háborgattam Isten anyaszentegyházát. De Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok, és az ő hozzám való kegyelme nem lett hiábavaló. Sőt többet munkálkodtam, mint azok mindnyájan, de nem én, hanem Isten velem való kegyelme.”

.....

.....

Ha jól meggondoljuk, voltaképpen mindenfajta emberdicsőítés, emberkultusz és embermagasztalás bűn, mert embernek tulajdonítjuk az Istennek járó tiszteletet és dicsőséget. De mennyire áthatja ez a szellem a mai, modern világunkat! Istenről egyáltalán nem vesznek tudomást az emberek, viszont telhetetlenül magasztalják és dicsőítik önmagukat és egymást. A különböző versenyek győzteseit, a népszerű sztárokat szinte istenként ünneplik és emelik maguk fölé! Mindez velejéig pogány gondolkodásmód és viselkedés a Biblia ítélete szerint. Az egyházakba is beszivárog ez a szellem sokszor. Egyre-másra születnek címek, ünneplések, szokások emberek magasztalására, dicsőítésére! Minden okunk megvan arra, hogy azonosuljunk a következő megállapítással:

„Amit Isten tudtomra adott az örökkévaló dolgokról és az emberek gyengeségét illetően, mély benyomást tett gondolkodásomra, és életemet is, jellememet is befolyásolta. Semmi okot sem látok arra, amiért az embert magas polcra helyeznünk vagy dicsérnünk kellene.” (Ellen G. White: *Bizonyítételek*, VIII. köt., 310. o.)

5 Összeegyeztethető-e a hit bármiféle öndicsőítéssel? Mit tanulhatunk Jézus kijelentéseiből és magatartásából?

Rm 3,27 ■ „Hol van tehát a dicsekedés? Kirekesztetett. Mely törvény által? A cselekedeteké által? Nem, hanem a hit törvénye által.”

Jn 5,44; 7,18; 8,50–54 ■ „Mi módon hihettek ti, akik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, amely az egy Istentől van, nem keressitek?... Aki magától szól, a maga dicsőségét keresi, aki pedig annak dicsőségét keresi, aki küldte őt, igaz ő, és nincs abban hamisság... Én nem keresem az én dicsőségemet: van, aki keresi és megítéli... Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi. Az én Atyám az, aki dicsőít engem, akiről ti azt mondjátok, hogy a ti Istenetek,”

Lk 14,11 ■ „Mindenki, aki magát felmagasztalja, megaláztatik, és aki magát megalázza, felmagasztaltatik.”

„Mi a hit általi megigazulás? Isten műve, amely az ember minden dicsőségét porba dönti, és elvégzi az emberért azt, amit nem áll hatalmában, hogy önmagáért megtegyen. Amikor az emberek belátják saját semmiségüket,

akkor készültek fel arra, hogy Krisztus életszentségét felöltözzék.” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1902. szeptember 18.)

„Isten művében nincs helye önfelmagasztalásnak, emberi rangnak. Időről időre az Úr különböző eszközöket alkalmaz, ezeken keresztül valósul meg célja legjobban. Boldogok, akik hajlandók megalázni énjüket és együtt mondják Keresztelő Jánossal: »Annak növekednie kell, nekem pedig alábbszállani« (Jn 3,30).” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Annak növekednie kell” c. fejj.)

6 Mit jelent tehát a valódi Isten-dicsőítés?

1Kor 6,20; 10,31 ■ „Mert áron vétettetek meg, dicsőítétek azért Istent a ti testetekben és lelketekben, amelyek az Istenéi... Azért akár esztek, akár isztok, akármit cselekedtek, mindent Isten dicsőségére műveljete.”

Jn 17,4-6 ■ „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, amelyet rám bízál, hogy végezzem azt... Megjelentettem nevedet az embereknek, akiket e világból nekem adtál...”

Mt 5,16 ■ „Úgy fényljék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.”

2Thess 1,10-12 ■ „Amikor eljön majd, hogy megdicsőíttessen az ő szentjeiben, és csodáltasson mindazokban, akik hisznek (mivelhogy a mi tanúbizonyosságunknak hitele volt nálatok) ama napon... Hogy megdicsőíttessen a mi Urunk, Jézus Krisztus neve bennetek, és ti is őbenne, a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből.”

.....

.....

Isten nem szavakban való dicsőítést vár tőlünk, hanem életünkkel és szolgálatunkkal való dicsőítést. Amint egy földi szülő is abban dicsőített meg, az szerzi neki a legnagyobb örömet, ha gyermekei igaz úton járnak és felebarátaik javára, áldására élnek. Dicsőítsük Istent azzal, hogy az Ő teremtető elgondolása beteljesül bennünk, mert rendeltetészerűen, az Ő törvénye szerint élünk ajándékaival és mert elvégezzük a munkát, amelyet ránk bízott.

„Istennek adni a dicsőséget annyi, mint kinyilatkoztatni az Ő jellemét a saját jellemünk által, és így ismertté tenni Ő mások számára is. Bármilyen úton is tesszük ismertté az Atyát és a Fiút, ezáltal Istent dicsőítjük.” (Ellen G. White, 16. kézirat, 1890)

Az utolsóként idézett ige tanúskodik róla, hogy a keresztény jellem és a jó cselekedetek által nemcsak a földi emberek, hanem még a mennyei lények előtt is megdicsőül Isten. Sátán vádjai és hazug állításai semmivé lesznek, Isten jelleme pedig felmagasztosul (vö. 1Kor 4,9; Eféz 3,10).

„Mert eljött az ő ítéletének órája”

I. rész

A megtérésre hívó szózat indoklásaként történik hivatkozás az ítélet órájának elérkeztére. Egy egész sor kérdés kíván választ ezzel kapcsolatban. Mindenekelőtt ez: Félelmet keltő, elcsüggesztő bejelentés ez, vagy pedig „az örökkévaló evangélium” részeként örömhírként kell felfognunk és hirdetnünk?

I Miért örömhír a végidő állapotainak ismeretében Isten ítélete elérkeztének a bejelentése?

Mt 24,12 ■ „Mivelhogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül.”

Ám 5,24 ■ „Folyjon az ítélet, mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak.”

Jel 11,15–18 ■ „A hetedik angyal is trombitált, és nagy szózatok lettek a mennyben, amelyek ezt mondták: E világ országai a mi Urunkéi és az ő Krisztusáéi lettek, aki örökkön örökké uralkodik. És a huszonnégy Vén, aki Isten előtt ül az ő királyiszékeiben, arcára esett és imádta Istent, ezt mondva: Hálát adunk neked, Uram, mindenható Isten, aki vagy, aki voltál és aki eljövendő vagy, mert a te nagy hatalmat kezedhez vetted, és a te országlásodat elkezdted. Megharagudtak a pogányok, eljött haragod, és a halottak ideje, hogy megítéltesenek, jutalmat adj szolgálóidnak, a prófétáknak, a szenteknek, és akik a te nevedet félik, kicsiknek és nagyoknak, és elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják.”

A végidő válságos időszakában a bűn annyira megsokasodik, hogy a földi élet mindinkább ellehetetlenül. Ezért nagy örömhír, hogy Isten igazságszolgáltató közbelépése közvetlenül a küszöbön áll. Létezik a bűnnek olyan mértékű elhatalmasodása, amikor az ember felszabadulásként várja és üdvözli Isten igazságos ítéletének megjelenését. A mennyei lények is hálás örömmel fogadják azt, hogy Isten megkezdi az ítélet munkáját, ami a föld felszabadulását eredményezi és ezzel együtt a bűn lázadásának végérvényes felszámolását az egész világmindenségben. Azok számára, akik bűneik bocsánatáért folyamodtak és elnyerték, akik béke- és szeretetszövetségben élnek Istennel, ez a bejelentés a legnagyobb örömhír. Nem félnek az ítélettől, mert tudják, hogy ki a Bíró.

„Aki csak akarja, elmondhatja: Barátom az Ítéelő! Olyan főpap Ő, akit megindít erőtlenségeink sokasága.” (Ellen G. White, 101. kézirat, 1897)

Tudják, hogy a felmentő ítélet nyomán a halálból szabadulás, a Krisztusban meghalt szeretteikkel találkozás, Isten meglátása szemtől szemben, a mennyei lényekkel való örökre szóló egyesülés lesz az osztályrészük csakhamar. Micsoda beteljesedés!

2 Népszerű-e az ítélet órájának elérkeztét hirdetni a végidőben? Miben reménykednek az emberek, főként a téves vallási tanítások hatására?

Mt 24,11 ■ „Sok hamis próféta támad, akik sokakat elhítenek.”
1Thess 5,3 ■ „Ezt mondják: Békesség és biztonság...”

Jer 23,17–20 ■ „Szüntelen ezt mondják azoknak, akik megvetnek engem: Azt mondta az Úr: Békességetek lesz nektek és mindenkinek, aki a szíve keménysége szerint jár. Ezt mondák: Nem jön rátok veszedelem!... Az utolsó napokban értitek meg e dolog értelmét.”

2Pt 3,5-7 ■ „Készakarva nem tudják azt, hogy egek régtől fogva voltak, és föld, mely vízből és víz által állt elő Isten szavára, amelyek által az akkori világ vízzel elborítva elveszett. A mostani egek pedig és a föld ugyanazon szó által megkíméltettek, tűznek tartatva fenn, az ítéletnek és az istentelen emberek romlásának napjára.”

.....

.....

Amikor a hamis vallási tanítók ámitása eléri a csúcspontot, akkor az ítélet küszöbön állásáról szóló üzenet éppolyan népszerűtlen és gyűlöletes lesz, mint egykor Jeremiás próféta tanúságtétele volt kortársainak (vö. Jer 26,8-9).

A következő idézetek tanúsítják, mennyire táplálják vallásos oldalról a világ megjobbulása, az eljövendő aranykorszak reménységét, és mennyire áthatja majd ez az eszme a Föld vezetőit és népeit:

„Amikor Jézus világvégi eljövételéről szólunk, kerülnünk kell annak látszatát, mintha ez az eljövétel helyváltoztatással járna... Eljövetele azonos lesz megdicsőült embersége mindenki előtt való kinyilvánításával: ...Így tehát Krisztus voltaképpen nem jön el hozzánk, hanem a világ érkezik el őhozzá, amennyiben a történelem során fokozatosan olyanná fejlődik, hogy a történelem végén képes lesz befogadni mindazt, amit Krisztus a megváltással kiérdemelt számára.” (Dr. Előd István: *Katolikus dogmatika*, Szent István Társulat, Bp., 1978, 668. o.)

VI. Pál pápa 1967-ben megjelent *Populorum Progressio* c. enciklikájából: „A népeknek találkozniuk kell egymással mint fivéreknek és nővéreknek, mint Isten gyermekeinek. Ebben a kölcsönös megértésben és barátságban, ebben a szent közösségben mindannyiunknak egyaránt közös munkához kell látni, hogy felépítsük az emberiség közös jövőjét... Olyan világot kell felépíteni, amelyben minden ember faji, vallási, nemzetiségi

különbség nélkül, teljes emberi életet élhet, és nem szolgálja többé sem más embereknek, sem a nem eléggé leigázott természetnek. Ehhez a világméretű nemzetközi együttműködéshez intézményekre van szükség, amelyek előkészítik, összehangolják és irányítják az együttműködést addig is, amíg általánosan elismert jogi rendszer jön létre... Ki ne látná annak szükségességét, hogy ily módon fokozatosan létrejöjjön egy világhatóság, amely jogi és politikai téren hatékonyan tevékenykedhet.” (*Observatore Romano*, 1967. március)

„Közös otthonunk megvédésének sürgető kihívása magában foglalja azt az igyekezetet is, hogy az egész emberi családot egyesítsük a fenntartható és átfogó fejlődés keresésében, mivel tudjuk, hogy a dolgokon lehet változtatni. A Teremtő nem hagy magunkra minket... Az emberiségnek megvan még a képessége, hogy együttműködjön közös otthonunk építésében... Nem szabad azt gondolnunk, hogy ezek az erőfeszítések nem változtatják meg a világot... E világ szívében továbbra is jelen van az élet Ura... Szeretete mindig segít, hogy új utakat találjunk.” (Ferenc pápa *Áldott légy* kezdetű enciklikája, Szent István Társulat, Bp., 2015, 12., 141. o.)

3 Milyen bibliai kijelentéseket tévesztett szem elől a kereszténység, miért nem látják a végső egyetemes ítélet jelentőségét?

Ap csel 17,31 ■ „Mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, akit arra rendelt – bizonyosságot téve mindenkinek azáltal, hogy feltámasztotta őt halottaiból.”

2Kor 5,10 ■ „Nekünk mindnyájunknak meg kell jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megjutalmaztasson aszerint, amiket e testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt.”

1Pt 4,17–18 ■ „Itt az ideje, hogy elkezdődjön az ítélet Isten házán: ha pedig először rajtunk kezdődik, mi lesz azoknak a végük, akik nem engedelmeskednek Isten evangéliumának? És ha az igaz is alig tartatik meg, hová lesz az istentelen és bűnös?”

Zsid 9,27–28 ■ „Miképpen elvégzett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet, azonképpen Krisztus is egyszer megáldoztatva sokak bűneinek eltörlése végett, másodszor bűn nélkül jelenik meg azoknak, akik őt várják üdvösségükre.”

.....

.....

Az ítéletről alig hangzik el igehirdetés, és az egyes keresztények gondolkodásából szinte teljesen hiányzik annak tudata, hogy az ítéletben való megállásra készülni kell, ez sorsdöntő minden hívő ember számára. Annak ellenére így van, hogy tömegek ajkán hangzik az *Apostoli hitvallás* a templomokban ezzel a részletével együtt: „[Krisztus] felment a mennyekbe, onnét leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.” (*Lásd még az e fejezethez tartozó függelékét a 68. oldalon.*) Egyes protestáns közösségek körében az a nézet uralkodik, hogy a hívők felett nincs is személyes ítélet, hiszen ha bűnbocsánatot nyertek Krisztus által, akkor hogyan is kerülnének még ítéletre? Rm 8,1-et idézik bizonyosságul erre vonatkozóan. Önmagában nagyon pozitív az a meggyőződés, hogy a bűnbocsánat teljes és örök érvényű Istennél (vö. Zsolt 103,12; Mik 7,18–19). Elfelejtik, illetve nem ismerik azonban azt a bibliai tanítást, hogy a bűnbocsánaton kívül bűneltörlés, avagy bűnvisszahárítás is létezik, és éppen az utolsó ítéletnek kell döntenie ebben a kérdésben, a hívőkre nézve is. Az utolsó ítélet felmentő végzése nélkül a hívők számára sincs üdvösség (vö. 2Tim 4,8). A bűnbocsánat, a bűneltörlés és -visszahárítás valóságáról tanúskodó igék: 3Móz 16,16.30; Ezék 18,21–22; Ap csel 3,19–20; Mt 18,23–25.

4 Mi a válasz arra az ellenvetésre, hogy megtérni mindig, mindenkinek kell, az ítélet órája elérkeztének bejelentése nem teheti ezt fontosabbá vagy sürgősebbé?

Mt 24,44 ■ „Azért legyetek készen ti is, mert amely órában nem gondoljátok, abban jön el az ember Fia.”

Ésa 55,6 ■ „Keressétek az Urat, amíg megtalálható, hívjátok őt segítségül, amíg közel van.”

Lk 13,25 ■ „Amikor már a gazda felkel és bezárja az ajtót, és kezdtek kívül állni és az ajtót zörgetni, mondva: Uram! Uram! nyisd meg nekünk!, Ő felelve, ezt mondja nektek: Nem tudom honnét valók vagytok ti.”

2Pt 3,11-14 ■ „Mivelhogy mindezek felbomlanak, milyeneknek kell lennetek nektek szent életben és kegyességben, akik várjátok és sóvárogjátok Isten napjának eljövetelét, amelyért az egek tűzbe borulva felbomlanak és az elemek égve megolvadnak! De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyekben igazság lakozik. Annakokáért, szerettem, ezeket várva, igyekezzetek, hogy szeplő nélkül és hiba nélkül valóknak találjon titeket békességben.”

Jel 22,11-12 ■ „Aki igazságtalan, legyen igazságtalan ezután is, és aki tisztátalan, legyen tisztátalan ezután is. Aki igaz, legyen igaz ezután is, és aki szent, szenteltessék meg ezután is. Íme, hamar eljövök, és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.”

.....
.....
.....

Azt is mondják, hogy az ítélet mindenkire közel van, mert mindnyájan meghalunk, és életünk, ügyünk ebben az állapot-

ban kerül az ítéletre. Ha tehát az ítélet órája így is, úgy is karnyújtásnyira van mindenkihez, mire jó hát külön hangsúlyozni az ítélet közelségét?

A vég idején azonban nyomatékos sürgetésnek kell hozzákapcsolódnia a megtérésre híváshoz. Az adott történelmi helyzetben ugyanis a halál óráján és a szív megkeményedésének a veszélyén túl a kegyelemidő ismeretlen, előre ki nem jelentett időben való lezárta is határt szab, azután nincs lehetőség a megtérésre.

5 Hogyan lehetséges, hogy még Jézus megjelenése előtt bejelenti az üzenet az ítélet órájának eljöttét, holott a keresztény közfelfogás szerint az ítélet csak az Ő megjelenésekor, illetve azt követően történik meg?

Dn 7,9–13 ■ „Néztem, míg királyi székek tétettek, és az öreg korú leült. Ruhája hófehér, és fejének haja, mint a tiszta gyapjú, széke tüzes láng, ennek kerekai égő tűz. Tűzfolyam folyt és jött ki az ő színe felől, ezerszer ezren szolgáltak néki, és tízezerszer tízezren álltak előtte. Ítélok ültek le és könyvek nyitattak meg. Néztem akkor a nagyzó beszédek hangja miatt, amelyeket a szarv szólt, néztem, míg megöletett az az állat, az ő teste elveszett, és tűzbe vettetett megégetésre. A többi állatoktól is elvétellett az ő hatalmuk, de ideig-óráig tartó élet adatott nekik. Láttam éjszakai látásokban, és íme az ég felhőiben mint valami emberfia jött, ment az öreg korúhoz, és eleibe vették őt.”

Mt 22,2–13 ■ „Hasonlatos a mennyek országa a királyhoz, aki az ő fiának menyegzőt szerzett... Bemenvén pedig a király, látott ott egy embert, akinek nem volt menyegzői ruhája. És mondta neki: Barátom, mi módon jöttél ide, holott nincsen menyegzői ruhád? Az pedig hallgatott. Akkor mondta a király...: Vessétek őt a külső sötétségre.”

Jel 11,15-18 ■ „A hetedik angyal is trombitált, és nagy szótok hangzottak fel a mennyben:... Eljött a halottak ideje, hogy megítéltessenek, és jutalmat adj a te szolgálóidnak, a prófétáknak és a szenteknek, akik a te nevedet félik, kicsinyeknek és nagyoknak, és elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják.”

.....

.....

.....

A fenti igék szerint az Emberfia hatalomátvételét megelőzően ítélok ülnek le a mennyben, és végzéseket hoznak a könyvek megnyitása alapján az egyes emberekre és a föld végső sorsára vonatkozóan. A menyegző vendégeit még a menyegző kezdete előtt megvizsgálja a menyegző Ura, s eldönti, hogy van-e *„menyegzői ruhájuk”* és ennek alapján résztvehetnek-e a menyegzőn vagy sem. A halottak még alusznak a sírjukban (tehát Jézus még nem jött el), de az Ő szolgálói felett már elkezdődött az ítélet.

Egyes példázatok úgy mutatják a végső eseményeket, mintha Jézus eljövételét követően hirtelen eseményként történék meg az utolsó ítélet (lásd Mt 25,19.31-33). Ez azonban csak a példázatokra jellemző, tömörítő ábrázolás. Az Ige világossá teszi, hogy az utolsó ítélet első, vizsgálati szakaszának meg kell kezdődnie, és a megfelelő végzések meghozatalával le is kell zárulnia még Jézus dicsőséges megjelenése előtt. Ez szükségszerű, hiszen Jézus második eljövetelkor történik a meghalt igazak feltámadása, és ez csak a róluk hozott előzetes bírói végzések alapján történhet. Ha a szentély megtisztításának az előképére gondolunk, akkor ott is világos a szertartás tanítása: a főpap szentek szentjéből való kilépését és a pitvarban várakozó nép előtt való megjelenését megelőzően megtörtént a megbocsátott bűnök végleges eltörlése.

6 Az úgynevezett preadvent* ítélet valóságáról tanúskodó további igék:

Dn 12,1 ■ „Abban az időben felkel Mihály, a nagy fejedelem, aki a te néped fiaiért áll, mert nyomorúságos idő lesz, amilyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni, mind ez ideig. És abban az időben megszabadul a te néped, aki csak beírva találtatik a könyvben.”

Vö. Jel 3,5 ■ „Aki győz, az fehér ruhákba öltözik, és nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből, és vallást teszek annak nevééről az én Atyám előtt és az ő angyalai előtt.”

Lk 20,35 ■ „Aki méltókká tétetnek, hogy ama világot elvegyék, és a halálból való feltámadást, sem nem házasodnak, sem férjhez nem adatnak.”

Mt 24,40-42 ■ „Akkor ketten lesznek a mezőn: az egyik elfogadtatik, a másik elvettetik. Két asszony örül a malomban: az egyik elfogadtatik, a másik elvettetik. Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jön el a ti Uratok.”

.....

.....

.....

Jézus megjelenésének az idejére eldől már, hogy kiknek a neve marad az élet könyvében. Akik a dicsőséges feltámadásban részesülnek, azok előzőleg „méltókká tétettek” erre, ami meg-előző bírói vizsgálatra és döntésre utal.

Az élők nemzedékének sorsa is eldől még mielőtt Jézus megjelenne. Egyesek „elfogadtatnak”, mások pedig „elvettetnek”.

---

* Jézus adventjét, érkezését megelőző.

„A vizsgálati ítélet és a bűnök eltörlése az Úr második adventje előtt lezárul... A kegyelemidő röviddel azelőtt ér véget, hogy az Úr megjelenik az ég felhőiben... Az igazak és a gonoszok ekkor még élik halandó életüket a földön. Az emberek ültetnek és építenek, esznek és isznak, mit sem tudva arról, hogy a mennyei templomban elhangzott a megmásíthatatlan döntés. Csendben, észrevétlenül, mint éjfélkor a tolvaj, jön el a döntő óra, amelyben minden ember sorsa megpecsételődik, és Isten végleg visszavonja kegyelmét a bűnöstől.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A vizsgálati ítélet c. feje.)

Az e heti adomány az irodalmi alapot támogatja.

Függelék az 5. tanulmányhoz

Az alábbi idézet példa arra, hogy a mai kereszténység körében mennyire elfelejtődött, illetve eltorzult a Biblia végső egyetemes ítéletről szóló tanítása:

„A legtöbb mai keresztény hitéletében az isteni Bíró trónja ténylegesen üres. És ha megkérdezzük e mai keresztényeket, bizonyára szinte egybehangzóan azt fogják felelni, hogy ez jól van így, hiszen a Bíróként értelmezett Isten mégiscsak egy félelemmel teli vallást jelenít meg, továbbá azt a tekintélyalapon álló hitet, amely fenyegetéssel kényszerít helyes viselkedésre... Mindez azt jelenti, hogy a modern korban nem csupán feledésbe merült az ítélet gondolata, hanem célszerűtlennek, korszerűtlennek és felülvizsgálatra szorulónak is bizonyult. Az elterjedt felfogás szerint tehát nem kell sajnálni az ítélő Isten távollétét, ellenkezőleg: a búcsúvétel a Bíró-Istentől a középkori vallásosság egyik maradványától való, régóta esedékes búcsút jelenti. Az üres bírói szék azt jelképezi, hogy erősödött a felnőtt vallásosság, és ez üdvözlendő.” (Matthias Zeindler: *Az ítélő Isten*, Kálvin Kiadó, 2005, 9. o.)

A szerző nem ért teljesen egyet ezzel a nézettel, de a fenti sorokkal tömören és jól jellemzi sok mai keresztény gondolkodását az ítéletet illetően.

„Mert eljött az ő ítéletének órája”

II. rész

Választ kell keresnünk még a következő fontos kérdésre: Van-e kijelölt és meghirdetett ideje a végső egyetemes ítéletnek?

I A végső egyetemes ítélet és Jézus visszajövele között szoros kapcsolat van időben is, tartalmilag is. Mi nem tudható és mi tudható Jézus második eljövételének az idejéről? Milyen következtetés vonható le ebből a végső egyetemes ítélet idejére vonatkozóan?

Mt 24,36 ■ „Arról a napról és óráról pedig senki sem tud, az ég angyalai sem, hanem csak az én Atyám egyedül.”

Mt 24,14 ■ „Az Isten országának ez az evangéliuma hirdetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek, és akkor jön el a vég.”

Vö. Mt 24,32–44 „A fügefáról vegyétek pedig a példát: amikor az ága már zsendül, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár. Akképpen ti is, amikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt... Azt pedig jegyezzétek meg, hogy ha tudná a ház ura, hogy az éjszakanak melyik szakaszában jön el a tolvaj: vigyázna, és nem engedné, hogy házába törjön. Azért legyetek készen ti is, mert amely órában nem gondoljátok, abban jön el az embernek Fia.”

1Thess 5,3–6 ■ „Mert amikor ezt mondják: Békesség és biztonság, akkor hirtelen veszedelem jön rájuk, mint a szü-

lési fájdalom a terhes asszonyra, és semmiképpen meg nem menekülnek. De ti, atyámfiai, nem vagytok sötétségben, hogy az a nap tolvaj módra lephetne meg titeket. Ti mindnyájan világosság fiai vagytok és nappal fiai, nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé! Ne is aludjunk azért, mint egyebek, hanem legyünk éberek és józanok.”

.....

.....

.....

Az Ige számos kijelentéséből nyilvánvaló, hogy az utolsó ítélet Jézus második eljövételével kapcsolódik egybe (lásd pl. Jel 22,12; Mt 25,31–32 stb.). Nem vonatkozik-e akkor Mt 24,36 kijelentése – hogy Jézus eljövételének az időpontjáról semmit nem tudhatunk – az ítélet idejére is? Nem jelenti-e eleve azt is, hogy Jézus eljövételének idejéről abszolút semmit sem tudhatunk? A közelségét sem észlelhetjük, vagy pedig csak a pontos dátumát nem tudhatjuk?

Az idézett igék válaszolnak a feltett kérdésre. Ha a pontos időt nem tudjuk is, tájékozottaknak kell lennünk az esemény közelsége felől a Jézus által megadott jelek alapján: „Amikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt.” (Mt 24,33)

A Biblia-fordító Károlyi Gáspár jól értette ezeknek az igéknek a mondanivalóját:

„Noha semmiképpen nem tudhatjuk az ítéletnek napját, óráját, hetét, havát, esztendeit, mindazáltal sok bizonyos jegyekből eszünkbe vehetjük, hogy az Isten Fiának a napja csak az ajtó előtt, azaz felette igen közel... Bolondok annakokáért azok, kik bizonyos esztendő t tulajdonítanak annak, és azt mondják, hogy egy vagy két esztendő múlva az ítélet megjelen, mindazáltal vannak bizonyos jelenségek, melyekből nyil-

ván megtetszik, hogy ha közel vagy messze legyen.” (*Két könyv* című művében [1562], 1984-es kiadás, 120–121. o.)

Jézus híres hasonlata a tolvajról igen szemléletes: mindenki vigyázna az adott órában, ha tudná, hogy az éjszaka melyik órájába jelenik meg a tolvaj. Ha viszont az órát nem tudja, de azt igen, hogy egy bizonyos éjszaka folyamán jönni fog, akkor egész éjszaka vigyáz. Amint Pál is mondja: a világot ugyan váratlanul éri Jézus megjelenése, de a hívők esetében ez nem történhet meg, mert ők tudják, hogy melyik az az „éjszakai idő”, amikor ébereknek kell lenniük, mert Uruk megjelenését bármikor várhatják.

Ha a jelek Jézus eljövetele igen közeli voltáról tanúskodnak, akkor ebből az következik, hogy a végítélet már meg is kezdődött, mert annak értelemszerűen meg kell előznie Jézus eljövetelét (lásd Dn 12,1 vö. Jel 3,5; 22,12).

2 Hol találunk a Bibliában konkrét időmeghatározást, amely mérföldkövet helyez le a végidőt illetően?

Dn 8,14 ■ „És mondta nekem: Kétezer és háromszáz estig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.”

Vö. Dn 8,16–19 ■ „Emberi szót hallottam az Ulai közén. Kiáltott és mondta: Gábiel, értesd meg azzal a látást! És odajött, ahol én álltam, és amint jött, megrettentem és arcomra estem. És mondta nekem: Értsd meg, embernek fia! mert az utolsó időre szól ez a látomás... És mondta: Íme, én megmondom neked, mi lesz a haragnak végén. Mert a végső időre szól.”

.....

.....

.....

A „2300 este és reggel” időmeghatározást az Ezék 4,6-ban megadott kulcs, az úgynevezett „prófétai nap-év elv” (1 nap = 1 év) szerint kell számítani. (Az „este és reggel” héber kifejezés, egy 24 órás napot jelöl, arra utalva, hogy alapvető időegységünk, a nap, éjszakai és nappali részből áll. Lásd: 1Móz 1,5–8 stb.) Dániel maga is biztosan tudhatta ezt, mert 2300 szó szerinti nap még 7 esztendő sincsen, az időmeghatározásra vonatkozóan viszont azt a kijelentést kapta – többszörösen megerősítve –, hogy az a végidőre vonatkozik.

(Több más profétai nap-év elv szerinti időmeghatározást is találunk a Bibliában: az 1260 napos, a 10 napos időszak stb. – lásd ezeket: Jel 12,6 stb., Jel 2,10.) Valamennyiük között ez a 2300 évet átfogó idő-meghatározás a leghosszabb.

3 Honnan tudhatjuk, hogy az utolsó ítélet és ezzel együtt a végidő kezdetének korszakát jelöli ki ez a fontos időbeli határkő?

Dn 8,14 ■ „Mondta nekem: Kétezer és háromszáz estig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága.”

Zsid 9,23–24 ■ „Annakokáért szükséges, hogy a mennyei dolgok ábrázolatai effélékkel tisztíttassanak meg, maguk a mennyei dolgok azonban ezeknél különb áldozatokkal. Mert nem kézzel csinált szentélybe, az igazinak csak másolatába ment be Krisztus, hanem magába a mennybe, hogy most Isten színe előtt megjelenjen értünk.”

Vö. 3Móz 16,16–30 ■ „Így szerezzen engesztelést a szenthelynek Izráel fiainak tisztátalanságai és vétkei miatt, mindenféle bűnei miatt. Így cselekedjen a gyülekezet sátrával is, amely közöttük van, az ő tisztátalanságaik közepette... Mert ezen a napon engesztelés lesz értetek, hogy megtisztítson titeket: minden bűnötöktől megtisztultok az Úr előtt.”

Jel 11,18–19 ■ „Megharagudtak a népek, és eljött haragod, és a halottak ideje, hogy megítéltessenek, és jutalmat adj szolgálóidnak, a prófétáknak, a szenteknek, és akik a te nevedet félik, kicsiknek és nagyoknak, és elpusztítsd azokat, akik a földet pusztítják. És megnyilatkozott Isten temploma a mennyben, megláttatott szövetségének ládája az ő templomában. És lettek villámlások, szózatok, mennydörgések, földindulás és nagy jégeső.”

.....

.....

A „kiderül a szenthely igazsága” részlet az eredeti héber szövegben így hangzik: „megigazítatik” vagy „megtisztítatik a szenthely”. A szenthely „megigazítása” vagy „megtisztítása” az ószövetség idején a nagy engesztelési nap ünnepén történt minden esztendőben. A Biblia hangsúlyozza, hogy az ószövetségi szentély a mennyei templom „másolata” volt, és annak mind a berendezése, mind a benne folyó papi szolgálatok a mennyei dolgok „ábrázolatai és árnyékai” voltak (Zsid 8,5). Továbbá az ószövetségi ünnepek „árnyékai voltak a következendő dolgoknak, de a valóság Krisztusé” (Kol 2,16–17*).

A „szenthely megigazítása vagy megtisztítása” a 2300 esztendő végén, „az utolsó időben” (Dn 8,17) csak a mennyei szentélyre vonatkozhat. Az ószövetségi szentély érvényessége ugyanis Jézus

---

* A Kol 2,16-ban a *szombatnak* fordított szó az eredeti szövegben *szombatok*, tehát többes számban szerepel. Ez a kifejezőmód az évenkénti, munkaszünettel járó ünnepnapokra utal, amelyeket a zsidók szintén *sabbatnak*, azaz nyugalomnapnak neveztek, noha a hét bármely napjára eshettek. (Lásd 3Móz 16,31–32, ahol az eredeti szövegben a „szombatok szombatja” kifejezés található.) Többes számban ezekről van szó, a hetedik napi szombatot elkülöníti ezektől az ige (lásd pl. 3Móz 23,1–4). Ezért szerepel Kol 1,16-ban együtt e három szó: „ünnep, újhold vagy szombatok”. (Az újholdak említése azért történik, mert a papok ezek megfigyelése alapján számolták ki és hirdették ki az ünnepi időket.)

halálakor megszűnt, utána le is romboltatott, és fel sem épül az idők végéig az Ige kijelentése szerint (Mt 23,38 vö. 27,50–51 vö. Dn 9,26). Zsid 9,23 kifejezetten a „mennyei dolgok megtisztításáról” szól. A mennyei szentély megtisztítására – éppúgy, mint a földi szentély esetében – Isten hívó népe bűneinek az oda háritása miatt van szükség. Ez az újszövetségben Krisztus papi szolgálata által történik. A nagy engesztelési napon a megbánt, megvallott és a papi szolgálat által a szentélyre átháritott bűnök végső rendezése, eltörlése zajlott a főpap szolgálatával (lásd 3Móz 16,30). Így a mennyei szentély megtisztítása azonos kell, hogy legyen az „Isten háza feletti ítélettel” (1Pt 4,17). Ennek meg kell történnie Jézus megjelenése előtt, mert a megjelenésekor csak azok részesedhetnek a dicsőséges „első feltámadásban” (Jel 20,6), akiknek a bűnei előzetesen eltöröltettek, felmentő ítéletet nyertek. (Lásd ezzel kapcsolatban az előző tanulmányban foglaltakat.) Jel 11,18–19 szerint a halottak feletti ítélet „Isten szolgálát” illetően Jézus eljövetele előtt végbemegy. Ezzel egyidejűleg „megnyilatkozik Isten temploma a mennyben, és megláttatik szövetségének ládája”. Az ószövetségi „árnyékszolgálatban” a szentek szentje, ahol a frigyláda volt, csak egy évben egyszer „nyílt meg”, a nagy engesztelési napon, amikor a főpap végzett ott szolgálatot. Azt jelenti tehát az idézett igé, hogy Isten szolgálainak megítélése a mennyei templom „megtisztításakor”, a mennyei szentély nagy engesztelési napján történik, Krisztus főpapi szolgálata által. Hogy ez még Krisztus eljövetele előtt zajlik le, abból is kitűnik, hogy halottak fölött kezdődik ez az ítélet, tehát olyan időben, amikor az igazak feltámadása (ami Jézus megjelenésekor lesz) még nem következett be.

A zsidók máig az utolsó ítélet jelképének tekintik a nagy engesztelési napot: „A *Jóm Kippúr* (az engesztelési nap) ünnepi rendje már az Első Szentély idejében kialakult, s nem változtattak rajta a Második Szentély idején sem... Ez az a nap, amikor az élet és halál könyve nyitva van Isten előtt, és az ítélet megpecsételésének félelme hatja át a gyalgó halandót.” (Jólesz Károly: *Zsidó hitéleti kislexikon*, Bp., 1987, 92. o.)

4 Mikor kezdődik és mikor végződik a 2300 éves időszak?

Dn 9,24-25 ■ „Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra, hogy vége szakadjon a gonoszságnak, bepecsételtessék a bűn, és hogy eltöröltessék a hamisság, elhozassék az örök igazság, és bepecsételtessék a látomás és a próféták, és felkenettessék a szentek szentje. Tudd meg azért és vedd eszedbe: a Jeruzsálem újjáépítettése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-fejedelemig hét hét és hatvankét hét van és újra megépíttetnek az utcák és a városfalak, mégpedig viszontagságos időkben.”

.....

.....

A 8. fejezetben megörökített látomás keretében semmi magyarázatot nem kapott Dániel próféta a 2300 éves időszak kiindulópontjára vonatkozóan. A prófétát foglalkoztatta a különleges és megrendítő látomás, de nem értette (8,27). Ezután következik a 9. fejezet, amely látszólag nincs semmilyen kapcsolatban az előző, 8. fejezettel. A 9. fejezet történéseinek időpontja a méd Dárius uralkodásának első éve, azaz i. e. 538/537. Tehát időben több mint 10 év választja el egymástól a 8. és 9. fejezetben foglalt prófétikus kijelentéseket.

A méd Dárius uralkodásának első éve a babiloni fogság 67/68. évével azonos. (A babiloni fogság ugyanis i. e. 606/605-ben kezdődött, Nabukodonozor első, Jeruzsálemet is érintő hadjáratával, amelynek nyomán az első héber foglyok – köztük Dániel is – Babilóniába kerültek. Círus uralkodásának első évében, i. e. 536/535-ben járt le a babiloni fogság 70 esztendeje.)

A méd Dárius személye még nem tisztázott a történészek számára. A történetírás Círuszt tekinti a méd-perzsa birodalom első uralkodójának. A kritikai írásmagyarázat képviselői Dániel

könyve úgynevezett „történelmi pontatlanságai” közé sorolták a méd Dárius személyének említését. Dániel könyve több, korábban „pontatlannak” vélt történelmi adatáról kiderült azonban már – az egykorú ékírásos dokumentumok felszínre hozása nyomán –, hogy nagyon is pontosak. A méd Dáriusról is azt olvassuk Dn 9,1-ben, hogy „királlyá tétetett a káldeusok országán”, 5,31-ben pedig azt, hogy „mintegy 62 esztendő” volt ekkor. Arra lehet következtetni ebből, hogy Círusz, aki a médekkel szövetségben foglalta el Babilóniát, gesztust tett a médeknek azzal, hogy a legfontosabb tartománya, szorosan vett káldeusok országa, a főváros és környéke felett a méd Dáriust tette meg királlyá, mintegy társuralkodóként maga mellett. Amikor a már nem fiatal Dárius meghalt, akkor lett Círusz egyeduralkodó az egész birodalom felett.

Ellen G. White a következőket írja a méd Dárius személyét, illetve a vele kapcsolatos problémát illetően:

„Dániel ezt az imáját »Dáriusnak, a méd uralkodónak első évében« (Dn 9,1) mondta, akinek a hadvezére, Círusz elragadta Babilóniától az egyetemes uralom jogarát... Halála után – Babilon bukását követően mintegy két év múlva – Círusz lépett a trónra. Uralkodásának kezdete annak a hetven évnek a végét jelezte, amely akkor kezdődött, amikor Nabukodonozor az első héber csoportot hazájából, Júdeából Babilonba vitte.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, A foglyok hazatérése c. fejezet)

A két fejezet (Dn 8. és 9. fejezete) közötti rejtett kapcsolat a következő:

„Círusz seregének megjelenése Babilon falai előtt azt jelezte a zsidóknak, hogy fogságuk vége elközelgett... Most pedig, amikor az események gyors pergése megmutatta, hogy Isten erős kézzel munkálkodik a nemzetek között, Dá-

niel különösen elgondolkodott az Izráelnek adott ígéreteken... Nem értette, milyen összefüggés van a Jeremiás által megjövendölt hetvenéves fogság és a kétezer-háromszáz év között, amelynek – a mennyei látogatótól hallott kinyilatkoztatás szerint – Isten templomának megtisztítása előtt kell eltelnie. Gábrriel angyal részben magyarázatot adott. Amikor azonban a próféta azt hallotta, hogy a »látomás... sok napra való«, elájult... Még mindig Izráel miatt aggódva, Dániel tovább tanulmányozta Jeremiás próféciáit.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok, A foglyok hazatérése* c. fejelet.)

Dániel nem érthette még, hogy a neki adott kijelentésben – Dn 8,14 – a mennyei szentélyről van szó. Ő még nem ismert más, Isten által magáénak vallott szenthelyet, mint a jeruzsálemi templomot. Megrendítette és szinte kétségbe ejtette az a gondolat, hogy a Jeruzsálemi templom csak 2300 év múlva, a „végső időben” tisztítatik meg, vagy állítatik helyre. A próféta – az isteni ígérek feltételelességének tudatában – attól félt, hogy Isten meghosszabbítja fogságukat. Jeremiás által 70 esztendő jelentett ki először az Úr. Neki viszont azt mondta a mennyei szózat látomásában, hogy 2300 év múlva, a végső időben állítatik helyre majd a szenthely. Dániel attól félt, hogy ez egy újabb határozat Isten részéről, mivel nem találta megfelelőnek a fogságban lévő nép megtérését... Aggódva és reménykedve könyörgött tehát a próféta, hogy Isten „ne késedelmezzen” (Dn 9,19), ne nyújtsa meg fogságuk idejét bűneik miatt, hanem állítsa helyre népét és templomát a Jeremiás által mondott 70 esztendő lejártakor.

„A méd Dárius király uralkodása első esztendejében – mely a babiloni fogság 68. esztendeje volt – történt, hogy Dániel böjtölve s vezekelve forró imában arra kérte Istent, ne vonja vissza ígéretét, ne hosszabbítsa meg a számkivetésnek Jeremiás próféta által megjövendölt hetven esztendejét, mely már-már lepergett.” (Huber Lipót: *A Messiás megjelenésének ideje Dániel próféta szerint, Hittudományi Folyóirat*, 1902. december 15.)

A 8. és 9. fejezet között fennálló rejtett összefüggésre utalnak az alábbi igék is a 9. fejezetben:

– 20. vers: „esedezésemet az Úr elé, az én Istenem elé terjesztettem, az Istenemnek szent hegyéért”,

– 21. vers: „ama férfiú, Gábiel, akit előbb a látomásban láttam”,

– 22–23. vers: „most jöttem ki, hogy értelemre tanítsalak, eljöttem, hogy megjelentsem... vedd eszedbe azért a szöveget, értsd meg a látomást”.

Kétszer is ott van a *látomás* szó ebben a szakaszban. Milyen látomásról van szó? Hiszen ebben a fejezetben semmit nem olvasunk arról, hogy a próféta látomást kapott volna. Isten „messziről érti minden gondolatunkat”, azt a „szót is érti, ami még a nyelvünkön sincs” (Zsolt 139,2.4). Ezért Isten nem csupán Dániel kimondott szavaira válaszolt, hanem a mögöttük lévő gondolatokat, a próféta lelki aggodalmát is értette, úgy adott választ.

A 24. versben „szabatott”-nak fordított héber szó elsődleges jelentése ez: „levágni, leszabni” (valami hosszabbról rövidebbet). Gábiel magyarázata legelején levette a nagy lelki terhet Dánielről, amely előző látomása félreértése ill. meg nem értése miatt nyomasztotta őt. Világosan kijelentette: Csak 70 hét (azaz a prófétai nap-év elv szerint 490 év) vágatott le a vég idejéig terjedő hosszú időből: ennyi vonatkozik belőle Jeruzsálemre és a zsidó népre.

Ha a 70 hét (azaz 490 év) a 2300 évből vágatik le (9,25), akkor a 490 év kezdőpontja egyben a 2300 év kezdete is. A 490 év kezdete az Artaxerxész Longimanusz perzsa uralkodó által i. e. 457-ben kiadott rendelet. Ebből a 2300 esztendő lejáratának az időpontját is könnyű meghatározni, egyszerű számítás kérdése csupán. I. e. 457 + 2300 év = i. sz. 1843. Figyelembe kell venni azonban a januártól januárig és az őszől őszig való évszámolás közti különbséget. (A zsidóknak a polgári év ősszel kezdődött, a kürtzengés ünnepétől számították az új évet, és az uralkodók ural-

kodási éveit is így számolták.) Így az eredmény 1844 lesz. A fentiek összegzéseként kimondhatjuk tehát: 1844-ben kezdődött meg a mennyei szenthely megigazítása vagy megtisztítása.

A 2300 év és a 490 év kiindulópontjának meghatározása is világos: a Jeruzsálem újjáépítése felől való szózat keletkezésétől, hatályba lépésétől kell számítani. Három királyi rendelet született a babiloni fogság után, amelyek a fogoly nép hazatérését és templomuk, városuk felépítését engedélyezték, ill. támogatták: i. e. 536/535-ben Círusz rendelete, i. e. 520-ban (Nagy) Dáriusz rendelete, i. e. 457-ben Artaxerxész Longimanusz rendelete. Sok magyarázó számította a 490 évet Círusz rendeletétől, mivel ez volt az első és legnevezetesebb rendelet. A szöveg pontos megfigyelése azonban egyértelművé teszi, hogy melyik rendeletre utalt az isteni kijelentés. Arról a rendeletről van szó, amelynek nyomán Jeruzsálem városa, „az utcák és a városfalak” (a „kerítések” helyesebben fordítva: „városfalak”) épültek fel, mégpedig „vizontagságos időben”. Az első két rendelet csak a templom felépítésére vonatkozott. Kizárólag a harmadik szólt magának a városnak a megépítéséről, és ez történt „vizontagságos időben”, amint erről Ezsdrás – Nehémiás könyve tudósítása tanúskodik (Neh 4,17–18.21.23).

Ezzel a harmadik rendelettel teljes lett Júda restaurációja. Nemcsak a fővárosukat állíthatták helyre a városfalak megépítésével és a város benépesítésével, hanem önkormányzatot is kaptak a birodalomban. Az írástudó Ezsdrás, aki a rendelet kiadásában közreműködött, már meghatalmazást kapott a nemzeti élet kiépítésének a megkezdésére (Ezsdr 7,25), a segítségére jövő Nehémiás pedig, aki eredetileg a perzsa király pohárnoka volt, már helytartói rangot kapott (Neh 5,15). Círusz rendelete igen fontos volt, mert a 70 éves fogság végét jelezte, engedélyt adott a hazatérésre és a templomépítés megkezdésére. A nemzet teljes helyreállítása azonban csak közel száz évvel később, i. e. 457-ben, Artaxerxész rendeletére indult meg Ezsdrás és Nehémiás hittel teljes, áldozatkész munkája nyomán.

5 Mi „pecsételi be”, azaz hitelesíti a 2300 évre vonatkozó kijelentést?

Dn 9,24 „Hetven hét szabatott a te népedre és szent városodra, hogy vége szakadjon a gonoszságnak, bepecsételtesék a bűn, és hogy eltöröltessék a hamisság, elhozassek az örök igazság, bepecsételtesék a látomás és a próféták, és felkenettessék a szentek szentje.”

.....

.....

Az „eltöröltessék [az eredeti szövegben: elfedztessék] a bűn és elhozassek az örök igazság” kifejezés egyértelműen a Messiás eljövetelére vonatkozik. Az Ő eljövetelével beteljesedik sok ószövetségi messiási jövendölés. Ez hitelesíti a prófétákat, akik e kijelentéseket közvetítették, valamint a szóban forgó „látomást”, a 2300 évről szóló kijelentést is.

A 70 hét, illetve a 490 év, a 2300 évre terjedő nagyobb időszak része. Amikor a kisebb időszakra megjövendölt események beteljesednek, akkor ez hitelesíti és megerősíti az egész látomást. A 70 hétre jövendölt események történelmi beteljesedése meggyőz arról, hogy a 2300 évre vonatkozó kinyilatkoztatás is „igazság” (8,26), amely bizonyosan szintén beteljesedik a maga idejében. A 70 hétre vonatkozó kijelentések (Dn 9,25–27) nyilvánvalóan, vitathatatlanul beteljesedtek, a Messiás megölésével és Jeruzsálem rómaiak által történt elpusztításával i. sz. 70-ben.

6 Mi az, ami még további megerősítésül és bizonyosággal szolgál arra vonatkozóan, hogy a 2300 esztendő valóban 1844-ben járt le? Mi történt ténylegesen ennek az időszaknak a lejárta után?

- Dn 8,14–26 ■ „Mondta nekem: Kétezer és háromszáz estig és reggelig, azután kiderül a szenthely igazsága... Az estéről és reggelről való látomás, amely megmondattott, igazság. Te azonban pecsételd be a látomást, mert sok napra való.”**
- Vö. Dn 12,4 ■ „Te pedig, Dániel, zárd be e beszédek, és pecsételd be a könyvet a végső időig: tudakozzák majd sokan, és nagyobbá lesz a tudás.”**
- .....
- .....

A 19. század első feléig egyetlen példa sem volt arra, hogy valaki is meglátta volna az összefüggést a 8. és a 9. fejezet között. Így a 2300 évre vonatkozó jövendölés titokzatos maradt. Egyes magyarázók csak annyit tudtak megállapítani, hogy a prófétai nap-év elv szerint esztendőnek kell venni a 2300 napot, és hogy az utolsó időre vonatkozik ez a kijelentés. A 70 hetet, illetve a zsidó népre szabott 490 évet sokan és jól magyarázták, de a 2300 évtől teljesen függetlenül.

A 19. század első felében – főként a nagy francia forradalom és vele kapcsolatos próféciaák beteljesedése nyomán – feltámadt a bibliai jövendölések iránti érdeklődés a különböző protestáns egyházak körében Európában (főleg Angliában, Észak-Európában), sőt a közel-keleti és ázsiai keresztény misszióterületeken is. Ekkor – egymástól függetlenül – számos igehirdető és Biblia-kutató keresztény fedezte fel a két fejezet belső összefüggését, és számította a 2300 év kezdetét a 70 hét, ill. a 490 év kezdetétől. Ennek alapján valamennyien 1843/44-ben vagy 1847-ben határozták meg a prófétikus idő lejártát, attól függően, hogy mennyire pontosan tudták meghatározni a kezdőpontot jelentő esemény történelmi dátumát. Egy nagy „advent ébredés” bontakozott ki bizonyágtételük nyomán, mivel azt gondolták, hogy Krisztus visszajövetelére mutat ez az időpont. Le Roy Edwin From *Atyáink prófétai hite* című műve IV. kötetében (Review and

Herald Kiadó, Washington, 1954) 69 magyarázót sorol fel, akik erre az eredményre jutottak a két fejezet összefüggésének felfedezése nyomán. Így teljesedett be Dn 12,4 jövendölése, hogy a vég idején sokan kutatják majd ezt a jövendölést, és jelentős növekedés lesz a bibliai próféciák megértésében.

Azáltal pedig, hogy sokan felismerték az időpontot, amikor az időszak lejár és ezzel összefüggésben hirdették Jézus megjelenésének közelségét, beteljesedett még egy előkép: az ószövetség idején a nagy engesztelési nap előtt tíz nappal volt a kürtzengés (sófárfúvás) ünnepe, amelyen „emlékeztető kürtzengés” hangzott, hogy mindenkit figyelmeztessenek, közeleg a nagy engesztelés napja, a bűnbánat és a töredelem napja (ami az utolsó ítélet előképe). Az európai advent ébredési mozgalom és az észak-amerikai ún. nagy adventmozgalom, amelyet William Miller indított el prófétikus felismeréseivel, beteljesítette az emlékeztető kürtzengés előképét a valódi, a mennyei nagy engesztelési nap, azaz a végső ítélet kezdete előtt. Nagy erejű üzenethirdetésük visszhangozta ezt a felhívást: „Féljétek az Istent és neki adjatok dicsőséget, mert eljött az ő ítéletének órája.” (Jel 14,7)

Amikor a Miller-mozgalom átélte az ún. „nagy csalódást”, mert nem Jézus dicsőséges megjelenése következett be 1844. október 22-én (az i. e. 457-től számított 2300 év zsidó időszámítás szerinti nagy engesztelési napján), akkor újabb kutatás kezdődött egyesek részéről, hogy csalódásuk okát megfejtse. Ebben a kutatásban egyértelműen mennyei kéz irányította őket. Feltárult a földi és a mennyei szentély kapcsolata, és az egész ószövetségi áldozati rendszer értelme. Így valósult meg, hogy amikor a mennyei szentély megtisztítása valóban megkezdődött, akkor – ezzel egy időben – a szentélyszolgálat rég elfelejtett igazsága is feltárult. Ilyen értelemben is beteljesedett, hogy „megnyilatkozott Isten temploma a mennyben”.

Így – bár az 1844-es időpont nem földi, hanem számunkra láthatatlan mennyei eseményre utal – a földön is látható jele lett ennek a történések:

– Közvetlenül ezt megelőzően bekövetkezett az előre megjövendölt „nagy tudakozódás” (Dn 12,4), és megértették Dániel könyve mindedig „bepecsételt”, legnagyobb időtávot átfogó jövendölését.

– Nagy ébredési mozgalmak keletkeztek, amelyek szinte ujjal mutattak rá a sorsdöntő időpontra. Hirdették a végső ítélet és Jézus megjelenése közelségét, megtérésre és lelki előkészületre buzdítottak mindenkit.

– Pontosan 1844-ben feltárult a szentély rég elfelejtett igazsága is. Ismertté váltak a megváltási terv előképekben adott tanításai, amelyeket az ószövetségi szentélyszolgálat jelképes szer-tartásai magukban foglaltak. Ezek az igazságok a középkori egyház – mennyei szentélyt és Krisztus mennyei papi szolgálatát feledtető – antikrisztusi tanításai következtében merültek feledésbe (lásd Dn 8,11–14 vö. 2Thess 2,3–4).

Mi történt tehát a 2300 év lejártakor, 1844-ben? Megkezdődött a mennyei szenthely megigazítása a naponként odahárított bűnöktől Krisztus főpapi szolgálata által, ami vizsgálati ítéletet jelent a gyakorlatban, a Dn 7,9–10-ben bemutatott mennyei törvénykezés megvalósulását. Jelenti továbbá Krisztus különleges főpapi közbenjárását azok javára, akik győzteseknek és méltóknak nyilváníthatnak. Főpapi közbenjárásakor Jézus a következőket kéri az Atyától hívő népe javára:

- bűneik, bűnös voltuk eltörlését örökre,
- ennek nyomán az örök élet jogának visszaadását, vagyis az élet feltámadásában, illetve az elváltozásban való részese-désüket,
- az újjáteremtett Föld örökségének odaítélését számukra.

---

*Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.
– Hozzájárulás a táborok bérleti díjaihoz és költségeihez.*

„Imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!”

I. rész

Ezzel a felszólítással válik teljessé az első angyal megtérésre hívása. Fontos felfigyelnünk arra, hogy a felhívás szó szerint idéz a IV. parancsolat szövegéből.

I Milyen kapcsolatban van egymással a Teremtő tisztelete, valamint az istenfélelem és az istenimádat?

Zsolt 95,6–7 ■ „Jöjjetek, hajoljunk meg, boruljunk le, essünk térdre az Úr előtt, a mi alkotónk előtt! Mert ő a mi Istenünk, mi pedig az ő legelőjének népei és az ő kezének juhai vagyunk. Bárcsak ma hallanátok az ő szavát!”

Mt 4,10 ■ „Ekkor mondta neki Jézus: Eredj el, Sátán, mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj!”

.....

.....

Az istenfélelem és az istenimádás szoros kapcsolatban áll, csaknem egymást helyettesítő szavak. Mégis van bizonyos különbség. Míg az istenfélelem az Isten végéremehetetlen bölcses-

sége és erkölcsi tökéletessége iránt tanúsított megrendült tiszteletet és csodálatot jelenti, az istenimádás az ebből következő gyakorlati cselekvést: Isten szolgálatát, meghajlást az Ő szava és tekintélye előtt. Isten imádata azonos az istenfélelemből származó következetes, teljes engedelmességgel. (Az *imádás*nak megfelelő héber és görög szavak szó szerinti jelentése: *meghajolni Isten előtt, szolgálni őt.*) A valódi istenfélelmet és istenimádást az alapozza meg, ha úgy ismerjük meg Istent, mint aki a világmindenség, a Föld és az ember Teremtője.

2 Miért méltó Isten az imádatunkra?

Jer 10,12 ■ „Ő teremtette a földet az ő erejével, ő alkotta a világot az ő bölcsességével, és ő terjesztette ki az eget az ő értelmével.”

1Kor 8,6 ■ „Mindazáltal nekünk egy Istenünk van, az Atya, akitől van a mindenség, mi is ő benne, és egy Urunk, Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is ő általa.”

Jel 4,11 ■ „Méltó vagy, Uram, hogy végy dicsőséget, tisztességet és erőt, mert te teremtettél mindent, és a te akaratodért vannak és teremtettek.”

Ap csel 17,25–28 ■ „Ő ad mindenkinek életet, lehetetet és mindent... Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Miképpen költőitek közül is mondták némelyek: az ő nemzetisége is vagyunk.”

„Azért kell Istent imádnunk, mert Ő a Teremtő, és minden lény neki köszönheti létét. Ahol a Biblia arról beszél, hogy Istent a pogányok isteneinél nagyobb tisztelet, imádat

illeti, ott mindenütt hivatkozik Isten teremtői hatalmára is. »A nemzeteknek minden istene bálvány, az Úr pedig egeket alkotott.« (Zsolt 96,5) »Kihez hasonlítottok hát engem, hogy hasonló volnék? – szól a Szent. Emeljétek fel a magasba szemeiteket, és lássátok meg, ki teremtette azokat?« »Így szól az Úr, aki az egeket teremtette; Ő az Isten, aki alkotta a földet, és teremtette azt... Én vagyok az Úr és több nincsen!« (Ésa 40,25–26; 45,18).” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. fej.)

„Általában a »természet törvényei« kifejezésben foglalják össze az eddig ismert törvényeket, melyek a látható világot uralják. De hogy mennyire korlátozott a tudásunk és milyen áttekinthetetlenül nagy a Teremtő mozgástere, amelyen belül törvényeivel összhangban munkálkodhat, az teljességgel felülmúlja a véges emberek értelmi képességeit! Többen tanítják, hogy életerő rejlik az anyagban, és a benne lévő energiák önmaguktól működnek, a természet jelenségei pedig meghatározott törvények szerint mennek végbe, amelyekbe Isten nem avatkozhat bele. Ez áltudomány, amelyet Isten Igéje tagad. A természet csupán szolgája Teremtőjének. Isten nem szünteti meg törvényeit, sem azokkal ellentétben nem cselekszik, hanem állandóan eszközül használja fel őket... Állandó az a törekvés, hogy a teremtés művét természetes okokra vezessék vissza, és ilyen – a Szentírás világos tényeivel ellentétben álló – emberi érveléseket még hitvalló keresztények is elfogadnak... Azt, hogy miként végezte el a teremtés munkáját, Isten sohasem nyilatkoztatta ki az embernek. Emberi tudás a Magasságos titkait ki nem kutathatja. Teremtői hatalma éppoly felfoghatatlan számunkra, mint létezése...

Nem azért dobban a szív és követ lélegzet lélegzetet, mert a szervezet, amit egyszer mozgásba hoztak, saját öröklött energiája által folytatja működését. Épp ellenkezőleg, min-

den lélegzet, minden szívdobbanás Isten mindent átfogó gondviselésének a bizonyítéka, »mert Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk« (Ap csel 17,28). A föld nem a benne rejlő erő folytán hozza évről évre termését, és végzi körútját a Nap körül. Isten keze vezeti és mozgatja a bolygókat megszabott pályájukon. Ő az, »aki kihozza seregüket szám szerint, mindnyájukat nevéen szólítja, nagy hatalma és erőssége miatt egyetlen híjuk sincsen« (Ésa 40,26). Isten ereje által fejlődik a növényzet, fakad a falevél és bimbózik a virág. Ő »sarjaszt füvet a hegyeken« (Zsolt 147,8), és Ő teszi termékennyé a völgyeket... Ez vezet bennünket a Teremtő imádatára, és arra, hogy szavát teljes értelmünkkel higgyük.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A teremtés hete c. fej.)

„Az ember minden jel szerint arra van teremtve, hogy gondolkozzék; ebben rejlik minden méltósága és minden érdeme; egyetlen kötelessége az, hogy helyesen gondolkozzék. A rend pedig azt kívánja, hogy önmagán, Teremtőjén és rendeltetésén kezdje a gondolkodást...” (Blaise Pascal: *Gondolatok*, 146. töredék)

3 Miért az örökkévaló evangélium része a Teremtő imádatára való felhívás?

Ésa 43,1; 45,11-12; 46,3-4 ■ „Most, ó Jákób, így szól az Úr, Teremtőd, és alkotód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy!... Így szól az Úr, Izráel Szentje és Teremtője: Kérdezzétek meg a jövődöt tőlem, fiaimat és kezeim munkáját csak bízátok rám! Én alkottam a földet, az embert rajta én teremttem, én terjesztettem ki kezeimmel az egeket, és minden seregüket én állítottam elő... Hallgassatok rám, Jákób háza és Izráel házának minden maradéka, akiket magamra raktam anyátok méhétől fogva, és hordoztalak születé-

setek óta. Véniségetekig én vagyok az, és megőszülésete-
kig én visellek, én teremtettem és én hordozom, én vise-
lem és megszabadítom.”

Kol 1,14-17 ■ „Kiben van a mi váltságunk az Ő vére által,
bűneink bocsánata, aki képe a láthatatlan Istennek, min-
den teremtménynek előtte született, mert őbenne terem-
tetett minden, ami van a mennyekben és a földön, látha-
tók és láthatatlanok, akár királyi székek, akár uraságok,
akár fejedelemségek, akár hatalmasságok; minden őálta-
la és őrá nézve teremtett. Ő előbb volt mindennél, és
minden őbenne áll fenn.”

Zsid 1,2-3 ■ „Akit tett mindennek örökösévé, aki által a vilá-
got is teremtette, aki az ő dicsőségének visszatükröződé-
se, és az ő valóságának képmása, aki hatalma szavával
fenntartja a mindenséget, aki minket bűneinktől meg-
tisztítva, ült a Felsőnek jobbára a magasságban.”

.....

.....

A teremtő Isten „örökkévaló szeretettel” (Jer 31,30), a földi,
szülői szeretetet felülmúló szeretettel (Ésa 49,14-15) szereti te-
remtményeit. Ezért alkotott megváltási tervet – mérhetetlen ál-
dozat árán – szabadításunkra. A teremtő és megváltó Isten egy és
ugyanazon személy. A teremtés művének gyakorlati megvalósí-
tója Krisztus volt az egész világmindenségben, és a mi földünkön
is. Bennünket embereket is Ő teremtett. Ha a Teremtőt imádjuk,
Krisztust imádjuk, az Atyával együtt, aki a teremtés művének
végső szerzője, tervezője. Továbbá, a megváltás lényege szerint
nem más, mint újjáteremtés (2Kor 5,17). Újjáteremtése minde-
nekelőtt az emberi elmének és szívnek, majd az emberi testnek,
végül pedig egész földi teremtettségnek.

A teremtő és a megváltó Isten imádata tehát szétválaszthatat-
lan egymástól. A Teremtő imáadására való felhívás egyenértékű

azzal a felszólítással, hogy a megváltó Krisztus személyében mindennek a Teremtőjét tiszteljük, és hogy azzal a feltétlen engedelmességgel és tisztelettel viszonyulunk hozzá, amely Őt ebben a mivoltában megilleti.

4 Hogyan szól az Írás arról, hogy kizárólag a Teremtőt szabad imádnunk? Mi volt a bálványimádás lényege mindenkor?

2Móz 20,4–6 ■ „Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek lent a földön, vagy amelyek a vizekben, a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat, mert én, az Úr a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyedézig, akik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezeréig azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.”

Mt 4,10 ■ „Ekkor mondta neki Jézus: Eredj el, Sátán, mert meg van írva: az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.”

Rm 1,22–25 ■ „Magukat bölcseknek vallva, balgatagokká lettek, és az örökkévaló Isten dicsőségét felcserélték a mulandó emberek, madarak, négylábú állatok és csúszó-mászó állatok képmásával. Annakokáért adta is őket Isten szívük kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplőítsék. Mint akik Isten igazságát hazugsággá változtatták, és a teremtett dolgokat tisztelték és szolgálták a teremtő helyett, aki mindörökké áldott. Ámen.”*

---

* A 24. versben az *adta* kifejezéssel visszaadott eredeti szó pontos jelentése: *kiszolgáltatta*.

.....

.....

Olyan fontos a bálványimádástól való óvás, hogy a Tízparancsolat egyik parancsolata rendelkezik felőle. Jellemző, hogy Sátán a II. és IV. parancsolatra irányította támadásait a Tízparancsolaton belül. A másodikat kihagyták, a negyediket pedig megváltoztatták a középkori időszak kezdetén. A két parancsolat szorosan összefügg egymással, mert kizárólag a Teremtőt illeti meg az imádat lelki magatartása.

Az ember szükségszerűen lealacsonyítja önmagát, ha a tökéletes Teremtőnél alacsonyabb rendű lényt vagy dolgot tisztel mint önmaga felett állót. Nem emelkedhet magasabbra ugyanis annál a valakinél vagy valaminél, aki vagy amit istenként emel önmaga fölé. Sőt további veszély is rejlik a bálványimadásban: az ember feltétlen lelkiismereti engedelmisséggel adózik bálványainak, azaz értelmét és lelkiismeretét alárendeli a bálványkultusznak. Akár értelmetlen teremtményeket, akár embereket emel istenként önmaga fölé, ezzel mindenképpen Sátán csalásának szolgáltatja ki magát. Ha elszakad az ember az egyetlen Teremtő imádatától – akinek az akarata mindenkor tökéletes, aki mindig teremtményei javát szolgálja, és aki mindig teljes tiszteletben tartja szabadságukat –, akkor Sátán fog teret nyerni, Ő ragadja magához az uralmat. Méltóságukkal és saját javukkal ellentétes dolgokba hajszolja bele az embereket, és megfélemlíti, kikényszerített engedelmisségbe taszítja őket. Akik elfordulnak Istentől és bálványokat tisztelnek, azokat nem óvhatja meg bűnük megkötöző, romboló következményeitől.

„Ó, Isten fiainak boldog szolgálása! Elképzelni sem lehet annál nagyobb szabadságot, mint hogy az ember Isten igáját veszi magára, hogy minden egyéb köteléktől megszabaduljon. Ó, világ adta boldogtalan szabadság! Nem lehet annál nagyobb rabszolgaság, mint hogy az ember Istennel nem törődve, nyomo-

rult módon más egyebektől engedi magát leigázni, azaz behódol olyan teremtett dolgoknak, amelyeken uralkodnia kellene, s dacol Istennel, akinek engedelmességgel tartozik. Ő, halandók, értsük meg, hogy csak egy, egyetlenegy lény van felettünk, a mi teremtő Urunk és majdan bíránk, egyedül neki van hatalma nekünk parancsolni, de nem úgy parancsol, mint rabszolgáknak, hanem gyermekeiként szólít engedelmességre, azt akarván, hogy engedelmeskedve is szabadok és kötetlenek legyünk. Bizonyos, hogy Krisztust szolgálni annyi, mint uralkodni. Mert nagyobb dicsőség Isten jobbágynak lenni, mint az egész világ egyeduralkodójának.” (Johannes Amos Comenius: *A világ útvesztője és a szív paradicsoma*, Bp., 1990, 179–180. o.)

„Isten a bálványimádók osztályába sorolja mindazokat, akik a saját bölcsességükben és tanácsukban bíznak... ugyanakkor elmulasztják figyelembe venni Isten törvényének kívánalmait.” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1906. március 5.)

„Jahve vagy a Baál tisztelői vagyunk-e, azaz az élő Istent imádjuk-e, vagy pedig bálványokat? Lehet, hogy nem látható külsőleg semmilyen bálványimádó szentély, lehet, hogy nem létezik semmilyen bálványkép sem, amin a szemünk megnyugodnék és mégis bálványimádást gyakorlunk. Éppolyan könnyű bálványt formálni kedvelt eszmékből, mint Istent faragni fából vagy kőből. Ezreknek van hamis képük Istenről és az Ő tulajdonságairól. Éppoly valóságosan hamis Istent imádnak, mint egykor a Baál szolgái.” (Ellen G. White: *The Review and Herald*, 1908. december 3.)

„Minden hamis istentisztelet lelki parázناسág, házasságtörés. A II. parancsolat, amely tiltja a hamis istentiszteletet, egyben pozitív parancsolat is arra, hogy Istent imádjuk és csak neki szolgáljunk. Az Úr féltőn szerető Isten. Nem

olyan valaki, akivel könnyed játékot lehet folytatni. Szólt arról, hogy milyen módon imádjuk Őt. Gyűlöli a bálványimádást, mert annak befolyása romboló. Lealacsonyítja a gondolkodást, és mindennemű bűn iránt való fogékonysághoz vezet.” (Ellen G. White, 126. kézirat, 1901)

5 Mi jellemzi a végidő emberiségét? Imádják-e a Teremtőt?

2Pt 3,3-7 ■ „Tudván először azt, hogy az utolsó időben csúfokodók támadnak, akik saját kívánságaik szerint járnak, és ezt mondják: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva. Mert készakarva nem tudják azt, hogy egék régtől fogva voltak, és föld, mely vízből és víz által állt elő Isten szavára, amelyek által az akkori világ vízzel elborítva elveszett. A mostani egék pedig és a föld, ugyanazon szó által megkíméltettek, tűznek tartatva fenn, az ítéletnek és az istentelen emberek romlásának napjára.”

.....

.....

A Biblia egyik legfigyelemreméltóbb jövendölése ez a kijelentés. Nemcsak azt jövendöli meg, hogy az utolsó időkben az emberek teremtésben való hite és ezáltal a Teremtő iránti feltétlen tisztelete meggyengül, hanem azt is pontosan leírja, hogy miképpen, milyen formában hitetlenednek el.

Nem tagadják Istent vagy a teremtést mindenestől. De nem fogadják el azt, hogy Isten a puszta szavával, akaratával hívta létre a semmiből a teremtett dolgokat és lényeket. Gúny tárgyá számukra a régi bibliai tanítás, mely szerint a világ „Isten szavára állt

elő” (Zsolt 33,6.8–9). Éppen ezért azt sem hiszik, hogy Isten valaha véget is vethet a jelen történelemnek. Nem tagadják ugyan valamiféle kezdeti teremtés eszméjét, de alapvető meggyőződésük, hogy „minden azonképpen marad a teremtés kezdetétől fogva”. Ez azt jelenti, hogy Isten helyett a jelenleg létező dolgok és az általuk ismert természeti törvények örökkévalóságában hisznek. Tehát a természetet és a maguk tudományát, amellyel ismerni vélik a természetet, a Teremtő fölé emelik. Éppen ezért a „maguk kívánságai szerint járnak”. Isten személye, szava nem tekintély számukra. Magabiztosak és szinte gúnyolódnak azokon, akik szó szerint veszik az úgymond „naiv” bibliai teremtéstörténetet.

A Péter apostol által mintegy 2000 esztendővel ezelőtt megjövendölt lelki magatartás megvalósulását felismerhetjük korunk vallástalan, valamint öntörvényű evolúcióban hívő keresztény tömegeinek a gondolkodásában. A római katolikus teológiában uralkodó helyzetről írta Nyíri Tamás, az ismert, 20. századi magyar katolikus teológus:

„A katolikus szerzőknek egészen 1950-ig vissza kellett vonniuk a fejlődélmélet gondolatát helyeslő írásaikat. A korszak teológusai majdnem egyhangúan vetették el az evolúciót. Nem egy közülük kifejezetten eretnekségnek tartotta. Napjainkban viszont már egy kézen is megszámálhatóak a fejlődélméletet elvető teológusok.” (*Az idők jelei*, Szent István Társulat, Bp., 1972. 100. o.)

A prófécia beteljesedésének tanúbizonyságai az alábbi idézetek is:

„Két ismert ellenvetés hangzik el gyakran a vallással és istenhittel szemben: az egyik a vallás naivságát, a másik tudománytalanságát kifogásolja... Ha visszatérünk az ószövetségi iratokkal kapcsolatos ellenvetésekre... először is egy kérdést kellene feltennünk: Mit tesz egy ügyes pedagógus vagy szülő, ha kisgyermekének tanítást akar adni a becsületről, igazságról, őszinteségről vagy engedelmességről? Vajon filozófiai fejtegetésbe kezd? Nem! Elmond neki egy témába vágó elbeszélést, esetleg mesét, pl. a „Piroska és farkast”. Célja nem az, hogy mesét mondjon, ha-

nem hogy a mese által tanítsa a gyermeket. Az ószövetségi Szentírásban – éppen a közismertek között – van sok olyan elbeszélés, amelyeknek ugyancsak egyetlen célja az, hogy az érzékletes példák, képek által közölje a tanítást (pl. a 6 napos világteremtés, az Ádám-Éváról és a Paradicsomról szóló elbeszélés stb.)” (Tomka Ferenc: *A keresztény hit legfőbb kérdései*, Bécs, 1976, 6–7. o.)

„A gyerekes, azaz éretlen hit a Bibliában egy szentekkel, angyalokkal és ördögökkel teli csodálatos világot lát. Isten hat nap alatt teremtette a világot, és a hetediken megpihent. Ádám és Éva a paradicsom álmvilágában éltek, megették az Isten által tiltott almát és ezzel bűnt követtek el... Ezt a gyerekes magatartást a felnőtt hitű ember gyökerestől elveti. A Szentírást nagyon értékes és fontos könyvnek tartja – ez a könyv azonban magyarázatra szorul, mert kezdetleges és mágiától ihletett észjárás szerint írták. Ezért tanulmányozni kell az irodalmi műfajokat, az író gondolkodásmódját és szándékait... Így kiderül, hogy Isten nem hat nap alatt teremtette a világot, hanem hogy a hét nap szimbolikus kifejezésmódja a világ isteni eredetének, és nem zárja ki az emberiség történelem előtti korának tudományos kutatását. A csodák természetesebb magyarázatot kapnak. A modern exegézisnek (írasmagyarázatnak) minden bibliai jelenséget a mai tudomány világába kell beillesztenie.” (Jálics Ferenc: *Változik-e a hitünk?*, Róma, 1976, 68–70. o.)

„Az ősrobbanás, amelyről ma úgy gondoljuk, hogy a világ eredetét magyarázza, nem áll szemben az isteni teremtő beavatkozásával... Amikor a teremtésről olvasunk a Teremtés könyvében [Mózes első könyvében], azt képzelhetjük, hogy Isten egy varázsló varázspálcával, aki képes bármit megtenni. De ez nem így van.” (Ferenc pápa 2014. október 28-án tette ezt a nyilatkozatot; *Index*, 2014. október 28.)

A ma általánosan jellemző protestáns álláspont sem különbözik a fentiektől:

„A teológusoknak meg kell hajolniuk a kétségtelenné vált tudományos igazságok előtt... Az evolúció, a világ fokozatos fejlőd-

dés útján való előállása ma már messze túl van a hipotézis körén... Összefér a keresztyén teremtéshittel.” (Nagy Gyula: *Dogmatika*. Teológiai akadémiai jegyzet, 1965, 102–103. o.)

„Egyházi iskolában tanító biológianárként nagyon fájdalmasan érint, hogy egyházunkban is sokan vannak, akik Darwin munkásságát és az arra épülő tudományos modellt a keresztyénséggel összeegyeztethetetlennek tartják. Reménykedem benne, hogy... a biológia és a teológia párbeszéde segíthet, hogy hitünk és természettudományos műveltségünk ne kerüljön konfliktusba egymással, merjük a világot tudományos eszközökkel magyarázni, és egyúttal Isten csodálatos világának vallani.” (Kézdy Edit: *Miért félünk Darwintól?* *Credo*, 2009/1–2., 14–15. o.)

Ellen G. White kijelentései:

„A Biblia nem hosszú korszakokról beszél, melyeken át a Föld a káoszból lassan alakult volna ki. A teremtés minden egymás után következő napjáról azt állítja a Szentírás, hogy mindegyik – miként azóta is – estéből és reggelből állt. A Teremtő minden egyes nap végeztével megállapítja munkájának eredményét. Az első hét beszámolója pedig ezzel fejeződik be: »Ez az égnek és a földnek eredete, amikor teremtettek.« (1Móz 2,4) A teremtés napjai is rendes, természetes napok voltak, ahogyan a Szentírás ihletett szövegei elénk tárják. Isten minden következő napon művének újabb részét alkotta meg, azaz »hozta elő«.

A geológusok azt állítják, maga a Föld szolgálat bizonyítékot arra, hogy sokkal idősebb, mint Mózes feljegyzései tanítják... A földtan azonban nem tud semmi Bibliától eltérőt bizonyítani... A földben talált maradványok olyan állapotokról tanúskodnak, melyek sok tekintetben eltérnek a jelenlegiektől, azonban az időpontot, amikor ezek az állapotok uralkodtak, csak az ihletett Írásból tudhatjuk meg. Az özvénnyel az isteni ihletés megmagyarázza mindazt, amit a

földtan önmagában sohasem tudna megválaszolni. Noé napjaiban a maiaknál sokszorta nagyobb embereket, állatokat és fákat temetett a föld mélyébe az özönvíz, így őrizte meg őket a későbbi nemzedékek számára annak bizonyítékául, hogy az ősvilág lakói özönvíz által pusztultak el. Isten azt akarta, hogy ezeknek felfedezése alapozza meg az ihletett történetírásba vetett hitet... Akik elhagyják Isten szavát, és a teremtés művét csupán tudományos elvek alapján akarják magyarázni, térkép és iránytű nélkül hányódnak az ismeretlen óceánokon... A Biblia feljegyzéseit megbízhatatlannak tekintik, mivel a Teremtő és a művei annyira felette állnak felfogóképességüknek, hogy az ismert természeti törvények alapján nem tudják megmagyarázni őket...

A föld leghatalmasabb elméi sem foghatják fel Istent. Emberek egész életükben kutathatnak, de csak kis töredékét ismerik meg a feltáruló végtelen tudásnak. Azonban a teremtés művei bizonyítják Isten hatalmát és nagyságát. »Az ezek beszélnek Isten dicsőségét, és kezei munkáját hirdeti az égboltozat.« (Zsolt 19,2) Akik az írott Igét tartják tanácsadójuknak, a tudomány segítőtársuk lesz, hogy Istent jobban megérthessék. »Mert ami Istenben láthatatlan, tudniillik az ő örökkévaló hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az Ő alkotásaiból megértetvén, megláttatik« (Rm 1,20)...

Semmi alapja sincs annak a feltevésnek, hogy az ember a fejlődés lassú fokozatain át, az állat- vagy növényvilág alacsonyabb létformáiból alakult volna ki... Az emberek olyan eltökélten akarják kizárni Istent a világmindenség fölötti uralkodásból, hogy inkább az embert alacsonyítják le és fosztják meg eredetének méltóságától... Az emberi család nemzetségtáblázata, ahogy a Szentírás megőrizte, eredetünket nem fokozatosan fejlődő baktériumokra, hüllőkre és négylábúakra vezeti vissza, hanem a Teremtő hatalmára. Noha porból alkotta Ádámot, mégis »Isten fia« volt (Lk 3,38).» (Pátriárkák és próféták, 102–108., 123. o.)

6 Mi a jelentősége annak, hogy a felhívás szó szerint idéz a IV. parancsolatból?

2Móz 20,9–11 ■ „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt! Hat napon át munkálkodj és végezd minden dolgodat, de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja, semmi dolgot ne tégy azon!... Mert hat napon teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert, és mindent, ami azokban van...”

Ezék 20,20 ■ „Az én szombatjaimat megszenteljétek, hogy legyenek jegyül köztem és köztetek, hogy megtudjátok, én vagyok az Úr, a ti Istenetek.”

.....

.....

Az idézés ténye a IV. parancsolatra irányítja a figyelmet. A Teremtő imádása és a IV. parancsolat közötti tartalmi összefüggés megmutatásával az üzenet e parancsolat reformjára szólít.

„Isten imádóinak különleges ismertetőjele, hogy tiszteletben tartják a negyedik parancsolatot, mivel ez a parancsolat Isten teremtői hatalmának a jele. E parancsolat tanúsítja, hogy Isten jogosult tiszteletet és hódolatot igényelni az embertől.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 398. o.)

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

„Imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!”

II. rész

Előző tanulmányunkban már említettük, hogy az első angyal üzenete felhívást közöl a IV. parancsolat helyreállítására vonatkozóan, azáltal, hogy szó szerint idéz annak szövegéből. Ebben a tanulmányban azt vizsgáljuk meg közelebbről, mit jelent a IV. parancsolat reformja Jézus második eljövetele előtt.

I Hogyan vési elménkbe és szívünkbe a IV. parancsolat a teremtő Isten iránti erkölcsi kötelezettségünket?

2Móz 20,8–11 ■ „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteld azt. Hat napon át munkálkodj, és végezd minden dolgodat, de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja: semmi dolgot ne tégy azon se magad, se fiad, se lányod, se szolgálád, se szolgáló lányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van! Mert hat napon teremtette az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugodott. Azért megáldotta az Úr a szombat napját, és megszentelte azt.”

Elemezzük a parancsolat tartalmát, keressünk pontos választ a következő kérdésekre:

a) Mi a jelentősége a „megemlékezzél” felhívásnak?

Zsolt 100,3 ■ „Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten! Ő alkotott minket és nem magunk, az ő népe és az ő legelőinek juhai vagyunk.”

Préd 12,3 ■ „Emlékezzél meg a te Teremtődről...!”

.....

.....

b) Mit jelent a „megszentelés” kívánalma?

Ezék 20,12 ■ „Adtam nekik szombatjaimat is, hogy legyenek jegyül köztem és ököztük, hogy megtudják, én vagyok az Úr, az ő megszentelőjük.”

3Móz 23,3 ■ „Hat napon át munkálkodjatok, a hetedik napon nyugalomnak, szent gyülekezésnek szombatja van, semmi dolgot ne végezzetek: az Úr szombatja legyen az minden lakhelyeteken.”

Zsolt 92,1–6 ■ „Zsoltárének szombat napra. Jó dolog dicsérni az Urat, és éneket mondani a te nevednek, ó, Felséges!... Mert megvidámítottál, Uram, a te cselekedetteddel, a te kezed műveiben örvendezem. Mely nagyok, Uram, a te műveid, igen mélységesek a te gondolataid!”

.....

.....

c) Mit foglal magában e felszólítás: „Hat napon át munkálkodj és végezd minden dolgot”?

1Móz 2,15 ■ „Vette az Úr Isten az embert, és helyezte őt az Éden kertjébe, hogy művelje és őrizze azt.”

1Thess 4,11 ■ „Becsületbeli dolognak tartásátok, hogy csendes életet folytassatok, saját dolgaitoknak utána lássatok, és tulajdon kezeitekkel munkálkodjatok, amiként rendeltük nektek.”

.....
.....
d) Mi a jelentősége a hozzá kapcsolódó másik felszólításnak:
„De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja,
semmi dolgot ne tégy azon”?

**Jer 17,21–22 ■ „Ezt mondja az Úr: Vigyázzatok a ti lelketekre,
és ne hordjatok terhet szombatnapon, se Jeruzsálem
kapuin be ne vigyetek! Házaitokból se vigyetek ki terhet
szombatnapon, és semmi munkát ne végezzetek, hanem
szenteljétek meg a szombatnapot, úgy, amint atyáitok-
nak megparancsoltam!”**

**2Móz 26,23 ■ „[Mózes] mondta nekik: Ez az, amit az Úr mon-
dott: A holnap nyugalom napja, az Úrnak szentelt szom-
bat. Amit sütni akartok, süssétek meg, és amit főzni akar-
tok, főzzétek meg...!”**

.....
.....

e) Kinek a példáját kövesse az ember e parancsolat megtartásával?
**Zsid 4,9–10 ■ „Annakokáért megvan a szombatja Isten nép-
ének, mert aki bement az ő nyugalomába, az maga is
megnyugodott cselekedeteitől, amiképpen Isten is a
magáétól.”**

.....
.....

Bűn a hét hat munkanapján becsületes munka helyett dolog-
talanul tétlenkedni, hanyagolni kötelességeink teljesítését, nem
törődve a teremtő Isten iránti erkölcsi kötelezettséggel. Neveze-
tesen azzal, hogy őrizzük, ápoljuk a teremtett világot, amit Ő

ajándékozott nekünk, és hogy mi is adjunk, szolgáljunk másoknak munkánkkal. Bűn hétköznapi, kenyérkereső munkát végezni a hetedik napi nyugalomnapon, vagy akár csak megrövidíteni ezt az időt, vagy nem teljesen Istennek szentelni... Ezzel azt fejezzük ki, hogy nem ismerjük el, nem tiszteljük Istent mint Teremtőnket, törvényadó szavát nem tartjuk abszolút tekintélynek. Továbbá nem bízunk gondviselésében, félünk az anyagi és egyéb hátrányoktól, amelyek – úgy véljük – érnének bennünket, ha törvényének engedelmeskednénk.

Az igaz magatartás e parancsolat betöltésében: Hat napon át szorgalmasan, lelkiismeretesen tenni „minden dolgunkat”, „lélekből, mint az Úrnak” (Kol 3,23) és szeretetszolgálatként felebarátaink iránt. Isten törvényadó szava iránti tiszteletünk és az iránta való szeretetünk próbájának és Isten nevelő eszközének tekinteni a hetedik napi nyugalom parancsát. Teljes 24 órán át, naplementétől naplementéig (3Móz 23,32) félretenni, megszüntetni minden munkát. Teljes igyekezetünkkel törekedni arra, hogy a hatodik napon becsületesen, jól befejezzük heti munkánkat. Ez előfeltétele annak, hogy a hetedik napot megszentelhesük, azaz az Istennel való közösség céljára fordíthassuk.

Ezután mindenekelőtt „lelki nyugalomba” (Zsid 4,11) kell bemenünk a hetedik napon. Isten parancsa arra irányul, hogy hálsán, elégedetten pillantsunk vissza heti munkánkra, mint ahogyan Ő is tette ezt a teremtés munkája utáni hetedik napon. A mi esetünkben az is szükséges, hogy minden bűnt elrendezzünk Istennel, és úgyszintén minden nézeteltérést egymással. Ez feltétele annak, hogy valódi, igazi, lelki nyugalmat élvezzünk szombaton. Bízunk továbbá Isten gondviselésében, hogy a törvénye iránti engedelmességből nem kár, hanem áldás származik ránk.

A hetedik napot – valódi örömnépként – Ige-tanulmányozásra, szent gyülekezésre, azaz közös istentiszteletre, egymással és a természettel való közösségre és jó cselekedetekre kell fordítanunk. Akik valóban Istennek szentelik ezt a napot, azokat Ő megszenteli, lelki-hitbeli növekedésben részesíti ezen a napon.

„A szombat, azáltal, hogy Istenre mint a menny és föld Teremtőjére utal, megkülönbözteti Őt a hamis istenektől. Mindazok tehát, akik a szombatnapot megünneplik, bizonyítják e tettükkel, hogy az Úr tisztelői. Így a szombat bizonyítéka az ember Isten iránti hűségének, amíg ember él a földön, és amíg emberek tisztelik Őt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, 311. o.)

„A szombat gyönyörűségeles lesz mindazok számára, akik Krisztus teremtő és megváltó hatalma jeléül fogadják el azt... A szombat... emlékeztet a paradicsom elveszett békéjére, ugyanakkor előremutat az Üdvözítő által újból helyreállítandó békére.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 236. o.)

2 Milyen jelentősége van a IV. parancsolatnak a Tízparancsolaton belül? Miért mondjuk azt, hogy a IV. parancsolat a „pecsét” a Tízparancsolaton?

Ezék 20,20 ■ „Az én szombatjaimat megszenteljétek, hogy legyenek jegyül köztem és köztetek, hogy megtudjátok, én vagyok az Úr, a ti Istenetek.”

.....

.....

Egyedül itt mutatkozik be a Törvényadó, és nyilatkoztatja ki, hogy milyen erkölcsi alapon, milyen tekintély alapján kíván engedelmességet a parancsolatai iránt. Olyan a IV. parancsolat a Tízparancsolaton belül, mint Isten hitelesítő pecsétje, aláírása.*

---

* A régi időkben az uralkodók aláírás helyett pecsétet használtak.

„A szombatnak mint a teremtés emlékünnepének az az igazi jelentősége, hogy állandóan emlékeztet rá, miért is illeti Istent imádat. Azért, mert Ő a Teremtő, mi pedig a teremtményei. A szombat tehát Isten imáadásának a gyökerét érinti, mert semmi más intézmény nem tanítja ezt a nagy igazságot ilyen meggyőzően. Isten imáadásának igazi alapját – nem csupán a hetedik napnak, hanem minden istentiszteletnek – a Teremtő és teremtményei közötti különbségben kell megkeresni.

Ez a nagyszerű tény soha nem fakulhat meg, és ezt sohasem szabad elfelejteni. Isten az Édenben azért rendelte el a szombatot, hogy az embert állandóan emlékeztesse erre az igazságra. Ameddig Istent azért imádjuk, mert Ő a Teremtő, addig a szombat lesz ennek a jele és emlékeztetője. Ha a szombat egyetemes ünneppé vált volna, az ember értelmével és szívével felfogta volna a Teremtőt, akit tisztelet és imádat illet, és soha senki nem lett volna bálványimádó, istentagadó vagy hitetlen. A szombat ünneplése az igaz Isten iránti hűségünk jele, ahhoz az Istenhez való ragaszkodásunk jele, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. feje.)

3 Csak az ószövetség népének, a zsidóknak adatott ez az emlékünnep, vagy pedig egyetemes érvényű parancsolatról van szó?

1Móz 2,2-3 ■ „Amikor pedig elvégezte Isten hetednapon az ő munkáját, amelyet alkotott, megszűnt a hetedik napon minden munkájától, amelyet alkotott és megáldotta Isten a hetedik napot, és megszentelte azt, mivelhogy azon szűnt meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett Isten.”

Mk 2,27 ■ „Mondta nekik [Jézus]: A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért.”

Lk 4,16 ■ „Ment [Jézus] Názáretbe, ahol felneveltetett, és bement, szokása szerint, szombatnapon a zsinagógába, és felállt olvasni.”

Mt 24,20 ■ „Imádkozzatok pedig, hogy a ti futásotok ne télen legyen, se szombatnapon!”

.....

.....

.....

Gondoljuk végig az alábbiakat:

- Ha egyetemes érvényű erkölcsi törvény a Tízparancsolat a maga egészében, akkor egyetemes érvényű annak minden parancsolata, tehát a IV. is.
- A szombat parancsolata a Teremtő-teremtmény viszonyra, illetve a teremtés tényére irányítja az ember figyelmét, ez pedig minden egyes embert érint, aki a föld színén él.
- A szombat az Édenben adatott, amikor népek még nem léteztek. Ádámnak és Évának adatott, mindannyiunk ősszüleinek. 1Móz 2,3 szövegezése egyértelművé teszi, hogy Isten örök rendtartást iktatott be, amellyel egyszer s mindenkorra szóló ajándékot kívánt adni az embernek.
- Jézus Krisztus mind kijelentéseivel, mind személyes példaadásával megerősítette ezt az intézményt. Kizárólag a rabbik szombatnappal kapcsolatos torzító rendelkezéseit érvénytelenítette. Mindenkor tiltakozott az ellen a vád ellen, hogy akár csak egyetlenegyszer is megszegte volna e parancsolatot. A szombat könnyen vétele részéről csak „látszat” volt (Jn 7,23-24), az elferdült gondolkodású farizeusok és írástudók látták csak így.

„Jézus azt állította, hogy a nyomorultak megszabadításának munkája összhangban van a szombatparancsolattal. Összhangban van Isten angyalainak munkájával, akik örökké fel- és alászállnak a menny és a föld között, hogy segítsenek a szenvedő emberiségen. Jézus kijelentette: »Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.« (Jn 5,17)... Ha a zsidók értelmezik helyesen a törvényt, akkor Isten téved, akinek munkája megelevenít és fenntart minden élőlényt, amióta először lefektette a Föld alapjait... Megtiltáná Isten a Napnak, hogy feladatát elvégezze szombaton, megakadályozná sugarait abban, hogy melegítsék a földet és táplálják növényeit?... Álljon meg a búza, a gabona növekedése...? Ne hajtsanak a fák, virágok rügyet, bimbót szombaton?...

Az embernek is van elvégezni való munkája ezen a napon. Az életszükségleteket be kell tölteni, a beteget kezelni kell, a szűkölködőt el kell látni. Nem fogják büntetlennek tartani, aki megtagadja, hogy könnyítsen a szenvedőn szombatnapon. Isten szent pihenőnapja az emberért rendeltetett, az irgalmasság cselekedetei tökéletes összhangban vannak ezzel a szándékkal. Isten nem kívánja, hogy teremtményei akár csak egy órát is szenvedjenek olyan fájdalom miatt, amit szombaton vagy bármely más napon enyhíteni lehet...

Nagyobb kegyet kérhetnek az emberek Istentől szombaton, mint a többi napon... Áldásának legjaváért könyörögnek. Isten nem várja meg a szombat elmúltát e kérések teljesítésével. A menny munkája sohasem szűnik meg (Jn 5,17), és az embernek sem kell megpihennie a jó cselekedetek munkálásában.

A szombat nem a haszontalan semmittevés idejéül rendeltetett. A törvény megtiltja a világi munkát az Úr pihenőnapján. A megélhetés érdekében végzett mindennapi tevé-

kenységet szüneteltetni kell, a világi örömekért vagy haszonnért való munka sem törvényes e napon. De ahogyan Isten megszűnt teremtő munkájától, megpihent szombaton és megáldotta azt, úgy kell az embernek is elhagynia napi elfoglaltságát, s az egészséges pihenésnek, az imádásnak és a szent cselekedeteknek szentelnie e szent órákat. Krisztus munkája, a beteg meggyógyítása tökéletes összhangban volt a törvénnyel, megtisztelte a szombatot.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Bethesda és a Nagytanács c. fej.)

„Akik szerint Krisztus eltörölte a törvényt, azok... a fondorlatos zsidók álláspontjára helyezkednek. Ezzel ellentmondanak Krisztus tanúságtételének, aki kijelenti: »Én megtartottam az én Atyám parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében« (Jn 15,10).” (Ellen G. White: *Jézus élete*, A szombat c. fej.)

„Jézus az érvelésre azzal tette fel a koronát, hogy kijelentette: Ő »a szombatnak ura« – vagyis felette áll minden kérdésnek és minden törvénynek... Mivel Ő teremtett mindent, Ő a szombat szerzője is. Ő különítette el mint a teremtés emlékünnepe. A szombat Őreá mutat tehát mint Teremtőre és megszentelőre.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, A szombat c. fej.)

„Krisztus idejében a szombatot már annyira elferdítették, hogy megtartása inkább az önző, önkényes ember jellemét tükrözte, mint a szerető mennyei Atyáét. A rabbik tulajdonképpen úgy mutatták be Istent, mint aki olyan törvényeket ad, melyeket az embernek lehetetlen megtartani. Az embereket rávették, hogy önkényűrnak tekintsék Istent, s úgy gondolják: a szombatnak az Ő kívánalmi szerinti megtartása tette az embert kőszívűvé, kegyetlenné. Krisztusnak kellett ezeket a téves elképzeléseket helyreigazítani. Bár a

rabbik könyörtelen ellenségeskedéssel követték Őt, Jézus még látszólag sem alkalmazkodott követelményeikhez, hanem ment a maga útján, és a szombatot Isten törvénye szerint tartotta meg.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, A szombat c. fej.)

Lásd még a tanulmányhoz tartozó függelék 1. pontját!

4 Miért van szükség a IV. parancsolat reformjára Jézus második eljövetele előtt? Mikor és ki változtatta meg ezt a parancsolatot?

Dn 7,25 ■ „Sokat szól a Felséges ellen, és a magasságos egek szentjeit megrontja, véli, hogy megváltoztatja az időket és törvényt, és az ő kezébe adatnak ideig, időkig és fél időig.”

2Thess 2,4 ■ „Ellene veti és fölébe emeli magát mindannak, ami Istennek vagy istentiszteletre méltónak mondatik, annyira, hogy maga ül be mint Isten az Isten templomába, kijelentve, hogy ő az Isten.”

.....

.....

A IV. parancsolat átértelmezése és megváltoztatása döntően a 4–6. század folyamán történt, bizonyos fokozatossággal. A változást egy császári rendelet – Nagy Konstantin 321-es rendelete – serkentette, amely állami munkaszünnappá tette a vasárnapot az egész Római Birodalomban. A keresztény egyházon belül azonban a változtatást az egyház teológusai vitték véghez, ők dolgozták ki annak indoklását a következőképpen:

– Elkülönülés a zsidóságtól, akiket egyre inkább megvetéssel sújtottak, mivel megindult a jellegzetes középkori „keresztény antiszemitizmus” kifejlődése.

– Miután államvallássá lett a kereszténység (380-ban), és kötelezővé tették a keresztény hit felvételét minden római állampolgár számára, megtéretlen pogányok tömegei áramlottak be az egyházba. Ezek számára „enyhíteni” kellett a IV. parancsolaton, mert Isten iránti szeretet nélkül elviselhetetlenül nehéz az ember számára az a kívánság, hogy életideje hetedrészét Istennek szentelje.

– A késő Római Birodalom legelterjedtebb vallása a római katonák vallása, a Mithrasz-kultusz volt. Mithrasz napisten volt, akit „Domius”-nak, „úr”-nak neveztek latinul. Az ő napja volt a vasárnap mint a vidámság és a szórakozás napja. Ezért hangzott úgy már Nagy Konstantin 321-es rendelete is, hogy „minden római állampolgár nyugodjék a Nap tiszteletreméltó napján”. (A vasárnap angol és német neve – Sunday, Sonntag, jelentése: a Nap napja – a mai napig tanúskodik a vasárnap eredetéről.) E nap tiszteletét lehetetlen lett volna kiirtani a keresztény egyházba beteretlen pogány tömegekből. Az látszott jó megoldásnak, ha „keresztényiesítik” ezt az ünnepet.

– A 4. századi császárok az „egy birodalom egy vallás” érvényesítését szorgalmazták, vagyis egységes vallásos ideológia segítségével kívánták megerősíteni a bomladozó birodalom egységét. A keresztény egyház vezetői kiszolgálták ezt az igényt, és igyekeztek olyan könnyített, rugalmas vallássá tenni a kereszténységet, amely a birodalom minden népe számára elfogadható.

– A valószínűleg 364 körül tartott laodiceai zsinat egyik határozata fontos dokumentuma annak, hogy milyen módszerrel igyekeztek megszüntetni a szombatünneplés még fennálló gyakorlatát és érvényesíteni a vasárnapünneplésre változtatást:

„Azokról a keresztényekről, akik megtartják a szombatot, vagy más zsidó szokásokat követnek: A keresztények ne kövessenek zsidó szokásokat, és ne pihenjenek szombaton, hanem dolgozzanak ezen a napon. Mint keresztények inkább az Úr napján őrizzék meg a nyugalmat, ha lehetséges. Ha mégis zsi-

dó szokások követésén érik őket, legyenek kiközösítve Krisztus színe előtt.” (A zsinat XXIV. kánona, idézi *Az ókeresztény kor egyházfegyelme*, fordította Erdő Péter, Bp., SZIT, 1983, 324. o.)

Érdekes magyarázatot fűz egy katolikus szerző Dn 7,25-höz:

„A törvény (*zimnin* arám szó, mert Dániel könyve 2,4–7,28-ig arám nyelven íródott) szón itt a ceremoniális, vallásos vagy politikai ünnepek számára megszabott időket kell érteni. A törvény (*dat*) szón pedig nyilvánvalóan a vallásos törvényt, a kinyilatkoztatást. Mohamed változtatta meg így az ünnepnapokat és a törvényt: »a hetedik nap megtartását átvitte péntekre...« Így nyilatkozik Fabre d’Enviu abbé. De a katolikus egyház már Mohamed előtt áttette a hetedik nap megtartását vasárnapra, és így beteljesítette Dániel próféciáját.” (Idézi Alfred-Felix Vaucher: *Az üdvösség története*, A vasárnap c. feje.)

Lásd még a függelék 2. pontját!

A 16. századi reformáció közel volt ahhoz, hogy felismerje a reform szükségességét ezen a ponton is, hiszen a „sola Scriptura” (egyedül a Szentírás) álláspontjára helyezkedett. Erről tanúskodik az Ágostai hitvallás alábbi részlete:

„Iszonyú nagy viták folytak a törvény megváltozásáról, az »új törvény« szertartásairól és a szombatnap megváltoztatásáról... Vita folyik ezen kívül arról is: joguk van-e hozzá a püspököknek vagy a lelkészeknek, hogy szertartásokat vezessenek be az egyházba, és törvényeket hozzanak ételek, ünnepek... stb. dolgában... Megemlítik a szombatnapot, amelyet nyilvánvaló módon a Tízparancsolat ellenére cseréltek fel a vasárnappal. Egyetlen példát sem hánytorgatnak annyit, mint a szombatnap megváltoztatását. Bizony nagy az egyház hatalma – állítják (ti. a katolikus fél) –, hogy még a Tízparancsolat egyike alól is feloldott. De a mieink ebben a kérdésben azt tanítják: a püspököknek – mint az előbb is bizonyítottuk – nincs hatalmuk rá, hogy az evangéliummal ellentétben rendeljenek el valamit.” (Az Ágostai hitvallás XXVIII. cikkelyéből, idézi *Az Evangélikus Egyház hitvallási iratai*, Bp., 1957, 61. és 57–58. o.)

A 16. századi reformátorok még nem vonták le a logikus következtetést a fenti érvelésből, nem ismerték fel, hogy a szombatnap kérdése nem csupán ünnep vagy forma dolga. Mindazonáltal minden időben – a 16. században is, sőt előtte, valamint utána is – voltak egyes személyek és csoportok, akik a IV. parancsolat érvényességét felismerve megszentelték a szombatnapot, folyamatos láncolatot alkotva a parancsolat végidőben való helyreállításáig.

„A Teremtő megáldotta, megszentelte a szombatot, és megpihent ezen a napon. A büntelen Ádám, az Éden szent lakója is megünnepelte a szombatot, még a bűneset után is, amikor száműzték boldog lakhelyéről. Minden pátriárka megtartotta ezt a napot, Ábeltől az igaz Noéig, Ábrahámától Jákóbig. De az Egyiptomban raboskodó választott nép közül sokan elfelejtették Isten törvényét az elharapódzott bálványimádás közepette. Az Úr, amikor megszabadította Izráelt, félelmes fényességben kihirdette törvényét az összegyűlt sokaságnak, hogy tudják meg, mi az akarata; hogy örökre féljék Őt, és engedelmeskedjenek neki.

Ettől a naptól kezdve mindig voltak olyan emberek, akik ismerték Isten törvényét, és megtartották a IV. parancsolatot, a szombat parancsát. »A bűn emberé«-nek sikerült ugyan Isten szent napját a sárba taposni, de még parancsuralmának idején is voltak hűséges emberek, akik rejtekhelyükön tiszteletben tartották a szombatot. A reformáció óta minden nemzedékben éltek olyanok, akik megünnepezték ezt a napot. Jóllehet sokszor gyalázat és üldözés közepette, de állandóan hangzott a bizonyágtevés Isten törvényének örökérvényűségéről, és a teremtés szombatjához fűződő szent kötelességről.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Egy reformációs munka c. feje.)

Lásd még a tanulmányhoz kapcsolt függelék 3. pontját!

5 Az első angyal üzenetén kívül hol tesz említést még az Írás a IV. parancsolat végidőben megvalósítandó reformjáról?

Ésa 56,1–7; 58,12–14 ■ „Így szól az Úr: Őrizzétek meg a jogosságot, és cselekedjétek igazságot, mert közel van szabadításom, hogy eljőjön, és igazságom, hogy megjelenjen. Boldog ember, aki ezt cselekszi, és az emberfia, aki ahhoz ragaszkodik! Aki megőrzi a szombatot, hogy meg ne fertőztesse azt, és megőrzi kezét, hogy semmi gonoszt ne tegyen... És az idegeneket, akik az Úrhoz adták magukat, hogy neki szolgáljanak és hogy szeressék az Úr nevét, hogy Őneki szolgálói legyenek; mindenkit, aki megőrzi a szombatot, hogy meg ne fertőztesse azt, és a szövetségemhez ragaszkodókat. Szent hegyemre viszem föl őket, és megvidámítom őket imádságom házában, egészen égő és véres áldozataik kedvesek lesznek oltáromon, mert házam imádság házában hívatik minden nép számára!... És megépítik fiaid a régi romokat, az emberöltők alapzatait felrakod, és nevezetsz romlás építőjének, ösvények megújítójának, hogy ott lakhassanak. Ha megtartóztatod szombatod lábadat, és nem üzöd kedvtelésedet szent napomon, a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenteled azt, dolgot nem téve, foglalkozást sem találva, hamis beszédet sem szólva: akkor gyönyörűséged lesz az Úrban, és én hordozlak a föld magaslatain, és azt művelem, hogy Jákóbnak, atyádnak örökségével élj, mert az Úr szája szolt!” (Vö. Ésa 58,1–2)

Mal 4,4–5 ■ „Emlékezzetek meg Mózesnek, az én szolgálómnak törvényéről, amelyet rendeltem általa a Hórebbe, az egész Izraelnek rendelkezéskül és ítéletekül. Íme, én elküldöm nektek Illést, a prófétát, mielőtt eljön az Úr nagy és félelmetes napja.”

Jel 11,19 ■ „Megnyilatkozott Isten temploma a mennyben, megláttatott szövetsége ládája az ő templomában. És lettek villámlások, szózatok, mennydörgések, földindulás és nagy jégeső.”

Jel 12,17 ■ „Megharagudott azért a sárkány az asszonyra, és elment, hogy háborút támasszon az ő magvának maradéka ellen, akik megőrzik Isten parancsolatait, és akiknél Jézus Krisztus bizonyágtétele van.”

Jel 14,12 ■ „Itt van a szentek békességés tűrése, itt, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét!”

.....
.....
.....

„Ésaiás próféta megjövendölte az utolsó napokban végbemenő szombatreformot... (Ésa 56,1–2; 6–7). Ezek a szavak a keresztény korszakokra vonatkoznak, ahogyan az a szövegösszefüggésből kiviláglik: »Így szól az Úr Isten, aki összegyűjti Izrael szétszéledt fiait: még gyűjtök őhöz, az ő egybegyűjtötteihez!« (Ésa 56,8) Ez vonatkozik az evangélizálás által egybegyűjtött pogányokra. Majd azok felett, akik ezután a szombatot megszentelik, áldás hangzik el. Ezek szerint tehát a negyedik parancsolat érvényessége tovább terjed a keresztfeszítésnél, a feltámadásnál, a mennybemenetelnél, egészen addig az időszakig, amelyben szolgál az örömhírt minden népnek hirdetik...

Ismét hangzik a parancs: »Kiáltst teljes torokkal, ne kíméld, mint trombita emeld fel hangodat és hirdesd népemnek bűneit és Jákob házának vétkeit.« Nem a hitetlen világot, hanem akit az Úr »népemnek« nevez utasítja rendre törvényszegése miatt... Azt a rendelkezést, melyet figyelembe sem vettek, a próféta a következőképpen vázolja:

»Megépítik fiaid a régi romokat, az emberöltők alapzatait felrakod, és nevezetsz romlás építőjének, ösvények megújítójának, hogy ott lakhassanak. Ha megtartóztatod szombaton lábadat és nem űzöd kedvtelésedet szent napomon...
« Ez a prófécia ugyancsak napjainkra vonatkozik. Isten törvényén hézagot ütöttek, és pedig akkor, amikor a római hatalom a szombatot megváltoztatta. Azonban eljött az ideje, amikor ezt az Istentől elrendelt napot ismét helyre kell állítani.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A reformmú c. fej.)

„Isten földi műve záró szakaszában újra felmagasztosulnak a törvény elvei. Lehet túlsúlyban a hamis vallás, burjánozhat a gonoszság, sok emberben meghidegülhet a szeretet, szem elől téveszthetik a Golgota keresztyét, gyászlepelként terülhet el a világ a sötétség, az igazság ellen fordulhat a közhangulat, ármánykodhatnak minduntalan, hogy megsemmisítsék Isten népét, de a legválságosabb órában Illés Istene emberi eszközöket támaszt, hogy hirdessék az üzenetet, amelyet nem lehet elhallgattatni. A föld népes városaiban és azokon a helyeken, ahol a legvakmerőbben beszélnek a magasságos Isten ellen, szigorú dorgálás hangja hallatszik majd. Isten által elhívott emberek bátran elítélik az egyház és a világ egyesülését. Felszólítanak mindenkit, hogy az emberi rendelkezés helyett az igazi szombatot tartásák meg. »Féljétek az Istent, és adjatok neki dicsőséget – hirdetik majd minden népnek –, mert eljött ítéletének órája, és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait!«... Isten nem töri meg szövetségét, és nem változtatja meg kijelentéseit. Szava örökké megáll. Olyan változhatatlan, mint trónja. Az ítéletkor az Isten ujjával írt, tisztán érthető szövetség lesz a mérce. A világnak a Végtelen Igazság ítélőszéke elé kell állnia.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Illés lelkével és erejével c. fej.)

6 Csupán az eredeti nap visszaállítására vonatkozik a IV. parancsolat reformja a vígidőben? Milyen lelki magatartással tartsák meg a szombatot a hívő Krisztus-követők Jézus visszajövele előtt?

Ésa 58,12-14 ■ „Megépítik fiaid a régi romokat, az emberöltők alapzatait felrakod, és nevezetsz romlás építőjének, ösvények megújítójának, hogy ott lakhassanak. Ha megtartóztatod szombatod lábadat, és nem üzöd kedvtelésedet szent napomon, a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenveded azt, dolgodat nem téve, foglalkozást sem találva, hamis beszédet sem szólva: Akkor gyönyörűséged lesz az Úrban, és én hordozlak a föld magaslatain, és azt művelem, hogy Jákóbnak, atyádnak örökségével élj, mert az Úr szája szólt!”

.....

.....

.....

Akik visszatérnek a szombat megünnepléséhez a vég idején, azok annak a lelki magatartásnak az alapján teszik ezt, hogy „félnek az Istent és neki adnak dicsőséget”. Nem mernek és nem akarnak emberi parancsolatokat követni Isten rendelkezéseként (Mt 15,9). Egyedül Krisztushoz és az Ő igéjéhez szabják magukat a végidő kereszténységének szinte egyetemes hitehagyásával szemben. Azokkal szemben, akik a „saját kívánságaik szerint járnak” (Jel 14,12), ők „követik a Bárányt, valahová megy” (Jel 14,4). Szombatünneplésük e lelkiismereti meggyőződésüknek a külső kifejeződése.

„Megtartják Isten parancsolatait és a Jézus hitét” – (2Tim 4,3; 2Pt 3,3). Nem törvényeskedő módon teszik ezt, hanem teljes szí-

vükből. „Jézus hitével” tartják meg a szombatot, az Ő példáját követik Isten parancsolataihoz való ragaszkodásukkal, megemlékezve arról, hogy Ő kijelentette: „Én megtartom az én Atyám parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében.” (Jn 15,10) A szombat „gyönyörűség” számukra, „az Úr szent és dicsőséges napja”, amikor „a föld magaslatain járnak”. Mint valami nagyon értékes kincshez ragaszkodnak hozzá, mert személyesen tapasztalják, hogy az Úr az ő megszentelőjük ezen a napon.

Függelék az 8. tanulmányhoz

1. Egy református lelkésztől idézzük az alábbi – szokatlanul világos és becsületes – vallomást:

„Jézus a hegyi beszédben a maga küldetéséről ezt mondja: »Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvény vagy a próféták eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.« (Mt 5,17) A keresztyén teológusok már jó idő óta azt mondják: Jézus itt csak azt hangsúlyozza, hogy Ő valóra akar váltani minden rá vonatkozó próféciát. Ha azonban ennek a versnek eredeti értelmét szeretnénk felfogni, jobban oda kell figyelniünk minden egyes szóra, mégpedig Jézus anyanyelvére gondolva... A verset így kellene fordítanunk: »Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy a törvényt és a prófétákat hatályon kívül helyezzem! Nem azért jöttem, hogy hatályon kívül helyezzem őket, hanem inkább, hogy érvényt szerezzek nekik.«

A *sabbat*... nagyon fontos szerepet játszik Jézus életében. Igaz, sokszor szeretnénk őt úgy látni, mint aki a szombatot is semmibe veszi, de valójában épp az ellenkezője igaz. Sokszor idézzük Márk evangéliumából, hogy »a szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért« (2,27)... Azonban úgy vagyunk ezzel, mint a visszhang a kiáltással: csak a végét adjuk vissza. Az életünk jól mutatja, hogy meghallottuk, nem az ember lett a szombat napjáért, de valahogy kimaradt, hogy kaptunk egy szombatot a pihenésre, ami a mi érdekünk! Ha Jézus annyira semmibe vette volna a szombat napját, ahogy mi a magyarázatainkban sejteni engedjük, bizonyosan nem szólított volna fel: »Imádkozzatok, hogy a ti futásotok ne szombatnapon legyen!« (Mt 24,20)...

Amikor Jézus feddi a farizeusokat és az írástudókat, a legnagyobb tévedés azt feltételezni, hogy a Törvény teljes elvetésének a célzatával teszi!... Mindezeket azért éreztem nagyon fontos-

nak, mert sokan úgy gondolják: »Jézus azért jött el, hogy megszabadítson a Törvénytől, amely megkötöz.« Ezzel szemben azt kellene meglátnunk, hogy már a Törvény is azért adatott, hogy a bűneinktől megtisztítson, és Jézus küldetése is az, hogy »a mi bűneinket elvegye« (1Jn 3,5). Lehet, hogy a Törvény által képtelenek lennénk megigazulni és üdvözülni, de ez nem a Törvény hibája, hanem a miénk!» (Szénási Sándor Jézus és a törvény c. cikkéből idézi a *Teológiai Szemle*, 1986/4., 239–241. o.)

2. A római egyház mindenkor öntudattal vallotta és vállalta, hogy változtatást vitt végbe a Tízparancsolaton, állítása szerint helyesen és joggal:

„Az egyház hatalma az Írások fölött – kimondta már Eck, Luther híres ellenfele – kitűnik abból a tényből, hogy az egyház a neki adatott teljhatalomnál fogva megváltoztatta az Írás bizonyos utasításait. A vasárnap elfoglalta a szombat helyét a szombat parancsa ellenére. [...]

»Nemde az egyház tette a vasárnapot a szombat helyére, amelyet maga Isten alapított?« – kiáltott fel Gaspare dal Fosso, Reggio érseke, az egyház tekintélyéről szólva, a tridenti zsinatot megnyitó beszédében, 1562. januárjában. [...]

»Érdekes megjegyezni..., hogy a vasárnap megtartása, ami a protestantizmusban az egyetlen kultusz, nemcsak hogy nem a Biblián alapszik, de szembeszökő ellentétben is van a Biblia parancsával, amely a szombat nyugalmát, a szombati nyugalmat írja elő. A katolikus egyház tette át ezt a nyugalmat Jézus Krisztus tekintélyével vasárnapra, a mi Urunk feltámadásának emlékére. Így a protestánsok azzal, hogy megtartják a vasárnapot, akaratuk ellenére meghódolnak az egyház [a katolikus egyház] tekintélye előtt.«”

(Loci, I. 15. o.; F. Bangner: *Hist. du. Conc. De Trente*, 2 kiad., II. 43. o.; Jean-Charles de Ségur: *Causeries sur le Protestantisme d'aujourd'hui*, 38. kiad., 207. o. – Idézi Alfred-Felix Vaucher: *Az üdvösség története*, A vasárnap c. fejelet.)

3. Meg kell említenünk a 16. századi morvaországi szombat-ünneplő anabaptistákat, akik a *sola Scriptura* elv következetes alkalmazása alapján felnőttkeresztséget gyakoroltak és szombatot ünnepeltek. Egyikük volt Andreas Fischer, ismert protestáns prédikátor az akkori Magyarország felvidéki részén:

„Fischerről mindössze néhány beszámolót hagytak hátra a kortársak... Egy írást készített *A Tízparancsolat magyarázata* címmel. Az írás elveszett, de egy cáfolatból megismerhetők az érvei. E szerint Fischer egy sor bibliai hellyel és egyházatyáktól vett idézettel próbálta alátámasztani nézetét, az Újszövetség nem hatályalanította, az egyháznak pedig nincs joga arra, hogy a hetedik napról az elsőre helyezze át a dekalógusban előirt nyugalomnapját. Krisztus és az apostolok megszentelték a szombatot, a vasárnap tehát posztbiblikus emberi találmány... Andreas Fischer 1531/32-ben a morvaországi Nikolsburg területén működött. Fischernek kora körülményei között rendkívül képzett embernek kellett lennie, mivel az 1530-as években igen ritka volt a görög és héber nyelvismeret Morvaországban és Magyarországon... A titokzatos Andreas Fischer esetében tehát egy ragyogó személyiségről lehet szó, hiszen a Szepességben 1529-ben egyik várost a másik után rövid idő alatt a maga oldalára tudta állítani. Úgy tűnik, 1531 körül teológiai vitára került sor a nikolsburgi újrakeresztelő egyházban a szombat megünneplésének szentírási alapjairól... A nikolsburgi szombatosság hátterében nem zsidóskodás állt..., hanem a katolikus polemizáló teológia jól ismert érve: a reformátori szentírási alapelv a vasárnap ünneplésével összeegyeztethetetlen... A morvák a *sola Scriptura*-ra alapozták a szombattiszteletet, és egyidejűleg a szombattal tüntettek az Írás megkérdőjelezhetetlen tekintélye érdekében.” (Csepregi Zoltán: *A reformáció nyelve*, Balassi Kiadó, 2013, 188–196. o.)

„Elesett, elesett Babilon, mert az ő paráznsága haragborából adott inni minden népnek”

A második angyal üzenete leleplezés jellegű bejelentés. Milyen összefüggésben van az első angyal üzenetével, és milyen kapcsolatban áll az örökkévaló evangélium hirdetésével? Mivel azonosítható a végidő Babilonja? Milyen ítélet hangzik felette és miért? Ezekre a kérdésekre keresünk választ ebben a tanulmányban.

1 Hogyan hangzik pontosan a második angyal bejelentése, milyen ószövetségi igéket idéz? Hogyan kapcsolódik a második angyal üzenete az elsőéhez?

Jel 14,8 ■ „Másik angyal követte azt, mondva: Elesett, elesett Babilon, a nagy város, mert az ő paráznsága haragborából adott inni minden pogány népnek.”

Vö. Ésa 21,9 ■ „Íme, lovas csapat jött, páros lovagok, szólt és mondta: Elesett, elesett Babilon, és isteneinek minden faragott képeit a földre zúzták le.”

Vö. Jer 50,2; 51,8 ■ „Hirdessétek a nemzetek között és hallasátok, emeljétek fel a zászlót, hallassátok és el ne titkoljátok, ezt mondjátok: Bevétellett Babilon, megszégyenült Bél, letörtetett Merodák, megszégyenültek az ő faragott képei, letörtettek az ő bálványai... Hamar elesett Babilon és összeomlott, jajgassatok felette, kössétek be balzsammal sebét, hátha meggyógyul!”

A 8. versben *leomlott*nak fordított eredeti szó pontos jelentése: *elesett*. Ezt a szót találjuk az itt idézett ószövetségi igékben. A különbség azért említésre méltó, mert nem rommá válást jelent be az üzenet, hanem elbukást, elesést.

Az ókori Babilonról – a városról és a birodalomról – hangzott el először ez a kijelentés mint jövendölés Éσαιás és Jeremiás próféták közvetítésével. (Éσαιás próféta működésének ideje: kb. i. e. 745–685, Jeremiásé: i. e. 627/26–580. Próféciájuk beteljesedésének, illetve Babilon elestének ideje: i. e. 538.) Babilon – bár történelmének volt egy pozitív szakasza is Dániel próféta idején – Isten népének ellensége és pusztítója volt. Az Éσαιás könyve 14. fejezetében található gyászénekekben Babilon királyának bukása Sátán bukását példázza. Úgy mutatja be az Írás Babilont, mint amelyet démoni erők használtak fel eszközül. Babilon bukása a szabadulás, a hazatérés útját nyitotta meg Júda hívő maradéka számára. A Babilon elestéről szóló prófécia a reménység üzenete volt számukra.

A második angyal „követi” az elsőt, tehát mintegy csatlakozik hozzá, kiegészíti, tovább bővíti az első angyal közvetítette üzenetet. Az első angyal üzenete őszinte istenfélelemre, istendicsőítésre és istenimádatra szólít fel, sürgető nyomatékot adva ennek azzal a bejelentéssel, hogy az ítélet órája elérkezett. A második angyal üzenete úgy hangzik ezután, mintha Isten leleplezne egy hatalmat, amely az Ő kívánalmaival ellentétes dolgokat képvisel. Úgy tűnik, hogy mintegy ki akarja szabadítani népét ennek a hatalomnak a lelki fogságából. A teremtő Isten kizárólagos imáadására való felhívás ténylegesen lelkiismereti szabadságot nyújt azoknak, akik elfogadják, mert akik egyedül Isten legfelsőbb tekintélyét ismerik el, azok szabaddá válnak minden más kötelektől, mindennemű emberi, lelkiismereti elnyomástól.

Feltűnő – amint erre már az első tanulmányban is rámutattunk –, hogy a második angyal üzenete nem hangzik nagy szóval abban az időben, amikor az első angyal üzenetéhez csatlakozik. De felhangzik hangos szóval később, a hét csapás kitöltésének küszöbén (lásd Jel 18,1–5).

Az első angyal üzenetének bevezetésénél olvastuk, hogy „az örökkévaló evangéliumot hirdeti a föld lakosainak, minden ágazatnak nyelvnek és népnek”. Ez nyilván érvényes a második, majd a harmadik angyal üzenetére is, amelyek az első angyal munkájához zárkoznak fel. Ez azt is jelenti, hogy a második angyal üzenete – annak ellenére, hogy Isten ítéletének bejelentését tartalmazza, miként az első is – az örömhír része. Babilon elestét és Isten rá vonatkozó ítéletének a beteljesedését jövendőli (lásd a Jel 18,1–5 után következő verseket, ahol Babilon hatalmának a megalázásáról, megsemmisüléséről van szó). Babilon bűnhődése Jézus Krisztus dicsőséges megjelenésének a közvetlen előzménye. Ezért – Isten népe számára – a közeli szabadulás jó híre a valóságban a második angyal üzenete is.

2 Hol és hogyan magyarázza meg Jelenések könyve a második angyali üzenetben található jelképes Babilon elnevezést?

Jel 17,1–18 ■ „Jött egy a hét angyal közül, akinél a hét pohár volt, és szólt velem: Jöjj, és megmutatom neked a nagy parázna kárhoztatását, aki a sok vízen ül, akivel paráznalkodtak a föld királyai, és az ő paráznaságának borával megrészegedtek a föld lakosai. És lélekben elvitt engem egy pusztába, és láttam egy asszonyt ülni egy veres fenevaden, amely teljes volt káromlásnak neveivel, amelynek hét feje és tíz szarva volt. Az asszony pedig bíborba és skarlátba volt öltözve, és megékesítettett arannyal, drágakövel és gyöngyökkel, kezében egy aranypohár volt,

tele utálatosságokkal és az ő paráznaságának tisztátalanságával. Homlokára egy név volt írva: Titok, a nagy Babilon, a paráznáknak és a föld utálatosságainak anyja. És láttam, hogy az asszony részeg volt a szentek véréből és Jézus bizonyágtevőinek véréből. Nagy csodálkozással csodálkoztam, mikor láttam őt... Mondta nekem: A vizek, melyeket láttál, ahol a parázna ül, népek azok, sokaságok, nemzetek és nyelvek... Az asszony, amelyet láttál, ama nagy város, amelynek királysága van a föld királyain.”

Az alábbi alkérdések segítségével keressük a választ a feltett kérdésre:

a) Milyen hasonlóságok mutatják, hogy ugyanarról a Babilonról van szó Jel 17. fejezetében, mint a Jel 14,8-ban?

.....
.....

b) Mi a jelentősége annak, hogy a hét utolsó csapást kitöltő angyalok egyike mutatja be a Babilon nevű asszonyt Jánosnak látomásában?

.....
.....

c) Mi a jelentősége annak, hogy az asszony homlokára így van felírva a neve: „Titok, a nagy Babilon”?

.....
.....

Utalás történik itt egyrészt arra, hogy az elnevezés jelképes, másrészt arra, hogy az ókori Babilonhoz hasonlóan a végidő Babilonja is nagy befolyással, hatalommal rendelkezik. A név maga

akkád nyelven ezt jelenti: „Istenek kapuja”, héber nyelven viszont „zűrzavar”-t jelent, visszautalva a nyelvek összezavarodására a bábéli toronyépítésnél (1Móz 11,9). Jelentőségteljes ez a különös szójáték. A *Babilon* jelképes nevet már az őskeresztény időkben Rómára alkalmazták, nyilván azért, mert az ősi Babel (1Móz 10,8–12; 11,1–9) és az ókori Babilon Isten ellen lázadó, antikrisztusi birodalmat építő szellemét fedezték fel benne: 1Pt 5,13.

d) Mi a jelentősége annak, hogy a végidő Babilonját „asszonyként” mutatja be a prófécia? Milyen más asszonyról is szólnak a Biblia prófétikus kijelentései a „parázna asszony” ellentétéként? (Vö. Jel 12,1,17; Mt 25,1; Efész 5,31–32; lásd még Jel 14,1–5; 19,7–9.)

.....

.....

„A Biblia a Krisztus és egyháza közötti szent és állandó kapcsolat jellegét a házasság kötelékéhez hasonlítja. Az Úr ünnepélyes szövetséggel kötötte népét Önmagához. Azt ígérte, hogy Istenük lesz, ők pedig megfogadták, hogy Istenéi lesznek, és csakis az Övéi. Az Úr kijelenti: »Eljegyezlek téged magamnak örökre, és pedig igazsággal és ítélettel, kegyelemmel és irgalommal jegyezlek el.« (Hós 2,18) Ezt is mondja: »Férjetekké lettem.« (Jer 3,14) Pál ugyanezt a képet alkalmazza az Újtestamentumban: »Eljegyezlek titeket egy férfúnak, hogy mint szeplőtlen szüzet állítsalak Krisztus elé.« (2Kor 11,2)” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az elutasított intés c. feje.)

e) Mit jelent az, hogy ez az asszony a „föld paráznáinak és utálatosságainak anyja”? (Vö. 5Móz 18,9–12)

.....

.....

„Az egyház Krisztussal szembeni hűtlenségét – ami abban mutatkozik meg, hogy már nem bízunk Istenében, és a Megváltó iránti ragaszkodás helyét a világ szeretete tölti be – a Szentírás a házassági fogadalom megszegéséhez hasonlítja... »Ahogyan egy asszony hűtlenül elhagyja házastársát, úgy hagyatok el hűtlenül engem, Izráel háza! – így szól az Úr.« »Te házasságtörő asszony, aki az ura helyett idegeneket fogad el!« (Jer 3,20; Ezék 16,32)

Az Újtestamentum hasonló nyelvezettel szólítja meg az állítólagos keresztényeket, akik inkább a világ barátságát keresik, mint Isten pártfogását. Jakab apostol ezt mondja: »Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-e, hogy a világ barátsága ellenségeskedés Istennel? Aki azért e világ barátja akar lenni, az Isten ellenségévé lesz.« (Jak 4,4)...

Babilon »a paráznák... anyja«. Lányai pedig azokat az egyházakat szimbolizálják, amelyek Róma dogmáihoz és hagyományaihoz ragaszkodnak, és példáját követve feláldozzák az igazságot és Isten jóváhagyását a világgal való tiltott szövetség oltárán.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/ Korszakok nyomában, Az elutasított intés c. feje.*)

Az „utálatosság” a pogány vallásosság sokszor nyíltan démonikus kultuszaira utaló szakkifejezés a Bibliában.

f) Milyen messzemenő befolyása van ennek az asszonynak, hogyan jellemzi a prófécia? Mit jelent az, hogy a fenevad hátán ül? (Vö. Jel 17,15.18; 18,7)

.....

.....

A vadállat vagy fenevad a világi hatalmat, királyságokat, birodalmakat jelent a Bibliában (lásd Dn 7. fejezetében).

g) Mit jelent az, hogy ez az asszony bíborba és skarlátba öltözött? (Vö. 1Pt 3,3-4)

.....

.....

h) Mit tartalmaz az asszony kezében lévő arany pohár? Milyen ellentétre utal ez?

.....

.....

i) Mit jelent az, hogy az asszony „részeg a szentek és Jézus Krisztus bizonyágtevői véréből”?

.....

.....

Mindezek alapján így azonosítható a szóban forgó jelkép:

A végidő Babilonja kétségtelenül egyházi hatalom. Úgy tűnik, hogy egy egyházi szövetségről van szó: egy anyáról és annak szintén parázna leányairól, valamint a föld utálatosságairól. Mivel a *Babilon* jelképes nevet már az őskeresztény időkben is Rómára alkalmazták, és egyértelmű utalásokat találunk a jelképes ábrázolásában a római hatalomra és Róma városára vonatkozóan (Jel 17,9.18), kétségtelen, hogy a római egyház „az anya” a szövetségben belül. Parázna leányai – akik tőle származnak és szintén paráznává lettek – azok a protestáns közösségek, amelyek a római egyházból váltak ki egykor, a későbbiekben azonban mégis követik Róma nyomdokait, mert hozzá hasonlóan „paráználkodnak” a Föld királyaival. A „föld utálatosságai” pedig korunk démonikus ihletésű pogány vallásai, amelyek úgy tűnik szintén szövetségre lépnek a pápasággal (Babilon három részére, hármas szövetségére utal Jel 16,13 és 19 is).

Mindezek a vallási hatalmak igen nagy befolyásra tesznek szert a vég idején: „népek, sokaságok, nemzetek és nyelvek” felett szereznek uralmat. Két eszközzel érik ezt el: szövetkeznek a föld királyaival, ezáltal elnyerik a világi, politikai hatalmak támogatását, másrészt „aranypohárban” kínálják tanításukat, azaz vonzó módon. Ez a vallási hatalom éppolyan gyilkos gyűlölettel viszonyul Isten hívó népéhez, amely megmarad „Isten parancsolatai és Jézus hite” fundamentumán (Jel 14,12), mint korábban a középkori egyház, amely mártírok sokaságát küldte a halálba.

„A *Babilon* szó a *Bábel* szóból ered, és *zűrzavart* jelent. Babilon a Szentírásban a hamis vagy hitehagyó vallások különböző formáit jelöli. A Jelenések 17. fejezetében Babilont egy asszony ábrázolja. A Biblia ezzel a képpel az egyházat szimbolizálja: az erényes asszony a tiszta egyházat, a parázna asszony pedig a hitehagyó egyházat jelképezi... Sok protestáns egyház követi Róma példáját azáltal, hogy kapcsolatot tart fenn »a föld királyaival«. Az államegyházak a kormányokkal és más közösségekkel való kapcsolat által a világ kegyeit keresik. A *Babilon – zűrzavar* – elnevezés jól ráillik ezekre a közösségekre. Mind azt vallja, hogy tanításait a Bibliából veszi, mégis szinte megszámlálhatatlan hitvallásra és egymásnak élesen ellentmondó felekezetekre oszlanak.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az elutasított intés c. fej.)

Lásd még a függelék 1. pontját!

3 Mit jelent a Babilon felett kimondott kétszeres, nyomatékos ítélethirdetés: „Elesett, elesett”?

Jel 14,8 ■ „Másik angyal követte azt, mondva: Elesett, elesett Babilon, a nagy város, mert az ő paráznasága haragborából adott inni minden pogány népnek.”

Vö. Jer 51,8–10 ■ „Hamar elesett Babilon és összeomlott, jajgassatok felette, kössétek be balzsammal sebét, hátha meggyógyul! Gyógyítottuk Babilont, de nem gyógyult meg. Hagyjátok el őt, és menjünk ki-ki a maga földjére, mert az égis hatott az ő ítélete, és felemelkedett a felhőig. Kihozta az Úr a mi igazságainkat, gyertek és beszéljünk meg Sionban az Úrnak, a mi Istenünknek dolgát.”

.....

.....

A római egyházat illetően nem új ez a bejelentés. A bibliai megfogalmazások szerint a pápaság sohasem, semeddig nem volt Isten egyháza, eleve „szakadásból, hitehagyásból” született.* Új viszont a bejelentés az „anya” leányait, a protestáns egyházakat illetően. Ők Krisztus hívó egyházai voltak nem is olyan régen. A Jeremiás könyvében található részlet az ókori Babilon bukásáról előkép. Az a tény, hogy Jelenések könyve az ókori Babilon felett elhangzott ítéletet idézve hirdeti meg a végidő Babilonjának bukását, arra mutat, hogy az ókori Babilon bukása történetét előképpnek kell tekintenünk. Milyen sokatmondó ez a fájdalmas, gyászos megállapítás a protestáns egyházakra vonatkozóan: „Hamar elesett Babilon!”

„A Jelenések 14. fejezetében azt az üzenetet találjuk, hogy Babilon elesett. Babilon azokra a vallási szervezetekre vonatkozik, amelyek valamikor tiszták voltak, de megromlottak. Ezt az üzenetet, mivel az ítéletre való figyelmeztetés után következik, az utolsó napokban kell hirdetni. Tehát

---

* 2Thess 2,3–4-ben a *szakadásnak* fordított *aposztazia* görög szó elsődlegesen *hitehagyást* jelent. A *veszedelem fia* egyetlen másik előfordulása a Bibliában: Jn 17,12. Júdás, az áruló, hamis apostol neve fémjelzi tehát ezt az egyházat kezdetől fogva.

nem vonatkozhat csupán a katolikus egyházra, mert ez az egyház már hosszú századok óta bukott állapotban van.”
(Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az elutasított intés c. fejj.)

Utal a kijelentés arra is, hogy Isten gyógyítani próbálta ezeket a közösségeket hanyatlásuk korábbi időszakában, de nem gyógyultak meg.

A hét gyülekezeti levél közül az ötödiket, a szárdiszit azonosíthatjuk az utóreformáció korával. Ebben az üzenetben az Úr világosan jelzi már a veszélyt, rámutat a lelki halál, a romlás mind jobban elhatalmasodó jeleire (lásd Jel 3,1–3). Utalást tartalmaz az idézett szakasz arra is, hogy az Úr ébresztő üzeneteket küld még hozzájuk, „meglátogatja” őket. De ha nem lesznek éberek, akkor nem ismerik fel ezekben az Ő hangját és munkáját.

Ez a prófécia teljesedett be szomorú módon, amikor a 19. századi advent ébredési mozgalmak üzenetét – amelyek pedig az Igéből születtek, és a 16. századi reformáció szellemét képviselték – nem fogadták be ezek az egyházak, hanem kivetették magukból.

Lásd még ezzel kapcsolatban a függelék 2. pontját!

4 Mi a jelentősége az asszony kezében lévő aranypohárnak?

Jel 17,4 ■ „Az asszony bíborba és skarlátba volt öltözve, és megékesítettett arannyal, drágakővel és gyöngyökkel, kezében egy aranypohár volt, tele utálatosságokkal és az ő paráznasága tisztátalanságával.”

Vö. Jer 51,7 ■ „Aranypohár volt Babilon az Úr kezében, amely megrészegítette ezt az egész földet, nemzetek ittak az ő borából, azért bolondultak meg a nemzetek.”

„Babilon leányai”-ra vonatkozóan mindenképpen igaz, hogy egykor „aranypohár” voltak az Úr kezében. Elsődlegesen az ókori Babilonról mondja ezt a prófécia. Egy ideig az Úr használta fel az Újbabiloni Birodalmat büntetése, történelemformáló munkája eszközéül (vö. Jer 25,9.15–19). Nabukodonozor megtérése révén pedig az igazság szava hangzott minden néphez Babilóniából. Ugyanígy a 16. századi reformáció mozgalmából származó hívő közösségek is Isten eszközei voltak eredetileg, a középkori egyház hitehagyásának megfeddésére és az igazság üzenetének meghirdetésére.

De az aranypohár most már utálatosságokkal és a paráznság tisztátalanságával van tele, amelyet mint részegítő italt kínál a Föld lakosainak. Micsoda drámai változás! És milyen alkalmas ez a megtévesztésre! Milyen életfontosságú a második angyal üzenetének leleplező bizonyágtétele! A múlt alapján ragaszkodnának az emberek ezekhez a közösségekhez. Isten szócsöveinek tekintik még őket, de íme az aranypohár már egészen más célt szolgál, tartalma alapvetően megváltozott.

Mindezeket figyelembe véve az utolsó babilóniai király, Belsazar felett meghirdetett üzenethez hasonlíthatjuk a második angyali üzenetet. Belsazárról is kétszeres megerősítéssel hangzott el: „Mene, mene, tekel ufarszin”, azaz szó szerint: „Mégmért, mégmért, híjával talált és darabok.” Dániel – e kulcsszavak alapján – a következőképpen értelmezte a királynak szóló isteni üzenetet, miután utalt a nagy előd, Nabukodonozor Isten-ismeretére és tapasztalataira: „És te, Belsazar, az ő fia, nem aláztad meg a szívedet, noha mindezt tudtad. Sőt felemelkedtél az egek Ura ellen... az Istent pedig, akinek kezében van a te lelked és előtte minden utad, nem dicsőítetted... Ez pedig e szavak értelme: Mene, azaz számba vette Isten a te országlásodat, és véget

vet annak. Tekel, azaz megmértél a mérlegen, és híjával találattál. Peresz, azaz elosztott a te országod, és adatott a médeknek és perzsáknak.” (Dn 5,22–23.26–28)

Az egykor hívő protestantizmus is megmértette ez üzenet szerint a mérlegen. Isten összevetette kiváltságait jelenkori gyászos állapotával, és ennek alapján elhangzik a visszavonhatatlan megállapítás: „Elesett, elesett Babilon...”

5 Mit jelent az ítélet indoklása?

Jel 14,8 ■ „...mert az ő parázناسága haragborából adott inni minden pogány népnek.”*

Vö. Jak 4,4 ■ „Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-e, hogy a világ barátsága ellenségeskedés Istennel? Aki azért e világ barátja akar lenni, Isten ellenségévé lesz.”

Jel 18,23 ■ „...mert a te kalmáraid voltak a föld fejedelmei, mert a te varázsgyógyszereidtól eltévelyedtek mind a népek.”**

.....
.....

A világias, könnyű vallás a valóságban élettelen, erőtlen. Miért mondja vajon az Ige, hogy erős, részegítő ital lesz belőle? Utalás ez arra, hogy valami igen különleges elem fog vegyülni

---

* A *haragborom* fordított kifejezés így is fordítható: „tüzes bor”, erősen részegítő ital. A *pogány népek* kifejezés helyén csak egy szó áll az eredeti szövegben, amely *népet* jelent. Az *adott inni* inkább *leitatott*, *megrészegített* az eredeti szöveg szerint, agresszív cselekvésre, kényszerítésre utal.

** A *bűvölésnek* fordított kifejezés (*pharmakeia*) szó szerinti jelentése: *varázsgyógyszer*.

ebbe az egyébként értéktelen, vonzerő nélküli vallásosságba a vég idején. Valószínűleg a „béke és biztonság” és az egység Isten nevében való ígérete lesz ez. Ezenkívül egyfajta látszatkeresztény, felszínes erkölcsiség képviselése is hozzájárul ehhez. Ma még nem láthatjuk ezt teljesen tisztán, de bizonyára súlyos csalásnak, mindenekelőtt a hamis jelek és csodák erejének is bele kell még vegyülnie ebbe a világméretű rajongásba a maga idejében (vö. 2Thess 2,8–11; Jel 13,13; 19,20). Az emberek mindenesetre mohón fogadják majd Babilon tanait, mint valamiféle „varázsgyógyszert”.

Ellen G. White rendkívül fontos és figyelemre méltó kijelentéseket tesz ezzel kapcsolatban, melyek segítenek megsejteni, érzékelni, hogy a végidő jövőfélelmétől sokkolt emberiséget (lásd Lk 21,26) miféle „varázsgyógyszerekkel” fogja gyógyítani Babilon. Az alábbi sorokból megérthetjük, miért lesz olyan kívánatos Babilon bora korunk emberiségének:

„Sátán alkalmazkodik a mai élet körülményeihez. Világosság angyalaként jelenik meg. A spiritizmus útján meglepő dolgok történnek majd. Betegek gyógyulnak meg, és sok tagadhatatlan csoda történik. S mivel a gonosz lelkek úgy tesznek, mintha hinnének a Bibliában és tisztelnék az egyházat, az emberek isteni erő megnyilatkozásaként fogadják el a munkájukat... A pápai egyház híveit, akik a csodákat az igaz egyház jeleként dicsőítik, könnyen megtéveszti ez a csodatevő hatalom, a protestánsok pedig, mivel eldobták az igazság pajzsát, szintén a csalás áldozatai lesznek.

Katolikusok, protestánsok és a világ fiai egyaránt elfogadják az istenfélelem látszatát, annak ereje nélkül, és ebben a szövetségben a világot megtérítő és régóta várt millennium nagyszerű mozgalmának kezdetét látják.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában, A közelgő küzdelem c. fejelet.*)

Ellen G. White további leírása is tanulságos:

„A mindenütt és ezer formában előforduló tengeri és szárazföldi balesetekben és szerencsétlenségekben; a hatalmas tűzvészekben, vad tornádókban és félelmetes jégverésekben; viharokban, árvizekben, ciklonokban, szökőárakban és földrengésekben Sátán keze van. Elsőpri az érő termést, aminek következménye éhínség és nyomor. Halálos fertőt lehel a levegőbe, és emberek ezreit viszi el a ragály. E jelenségek egyre sűrűsödnek és súlyosbodnak. Pusztul mind ember, mind állat...

A nagy csaló el fogja hitetni az emberekkel, hogy e bajokat Isten szolgálói okozzák. A menny haragját kihívók minden bajukkal azokat terhelik meg, akiknek az Isten parancsolatai iránti engedelmessége folyvást dorgálja a törvényszegőket. Azt állítják, hogy Istent sérti a vasárnapi nyugalomnap megszenteltelentése; hogy ez a bűn csapásokat von maga után, amelyek addig tartanak, amíg a vasárnap megtartását szigorú törvények nem teszik kötelezővé. Azt állítják, hogy akik a IV. parancsolat hangoztatásával aláássák a vasárnap iránti tiszteletet, azok az emberiség bajkeverői, akik megfosztják a világot Isten kegyelmétől, és a Földet a jóléttől.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A közelgő küzdelem c. feje.)

Úgy tűnik tehát, hogy a vonzerőhöz hozzájárul Isten hívó népének a bűnbakká tétele, gyalázása és üldözése. A megromlott emberiség sajnos erre nagyon is fogékony, kívánatos részegítő ital számára az ilyen uszítás. A „másfajták” elleni gyűlölet szítása is eszköz az istenellenes erők egységének megszilárdítására.

A „paráznaság haragbora” kifejezéssel kapcsolatban főként a következőre kell gondolnunk: szenvedélyes haraggal, gyűlölettel olt be Babilon minden népet az Isten Igéjéhez ragaszkodó, hamisságait leleplező hívő maradékkal szemben. Az alkoholos

mámor, a részeg agresszivitás képét foglalja magában e tömör, képies kifejezőmód... Babilon minden népet átitat az Isten népe ellen irányuló gyűlölettel és üldöző hévvel. Ennek eredményeként teljeseedik be Mt 24,9: „Gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért.” Megfertőzni, megrészesíteni minden népet ezzel a szellemiséggel – valóban rettenetes bűn. Méltán váltja ki Isten részéről azt a válaszlépést, hogy haragja poharait tölteti ki a gyilkos indulattal átfűtött tömegekre.

6 Mi a jelentősége annak, hogy először még nem hangzik hangos szóval ez az üzenet, hanem csak később ismétlődik meg bővebb megfogalmazásban és hangos szóval?

Jel 14,8 ■ „Másik angyal követte azt, mondva: **Elesett, elesett Babilon, a nagy város, mert az ő paráznasága haragborából adott inni minden pogány népnek.**”

Vö. Jel 18,1–5 ■ „Ezek után láttam egy másik angyalt leszállni a mennyből, akinek nagy hatalma volt, és a föld fénylett annak dicsőségétől. Kiáltott teljes erejéből, nagy szóval mondván: **Elesett, elesett a nagy Babilon, és lett ördögök lakhelyévé, minden tisztátalan lélek tömlöcévé, minden tisztátalan és gyűlöletes madár tömlöcévé, mert az ő paráznasága haragjának borából ivott valamennyi nép, a föld királyai vele paráznalkodtak, és a föld kalmárai az ő dobzódásának erejéből meggazdagodtak. És hallottam egy másik szöveget a mennyből, amely ezt mondta: **Fussatok ki belőle, én népem, hogy ne legyetek részesek bűneiben, és ne kapjatok csapásaiból, mert bűnei az égig hatottak, és megemlékezett az Isten gonoszságairól!**”**

.....

.....

„A második angyal üzenete tökéletes teljesedését nem 1844-ben érte el. Az egyházakat akkor, minthogy az adventüzenet világosságát vonakodtak elfogadni, erkölcsi bukás érte. De ez a bukás nem volt teljes... Amikor az egész kereszténységben végbemegy az egyházak egyesülése a világgal, akkor lesz teljes Babilon bukása.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az elutasított intés c. feje.)

Az erkölcsi bukás ténylegesen megtörtént 1844-ben, amikor az üzenet először meghirdettetett. Nem prófétikus volt a bejelentés, hanem egy megtörtént tényre mutatott rá.*

„Láttam, hogy az egyházak, amióta a második angyal a bukásukat hirdette, mindig romlottabbak lettek... Az angyal így szólt: »...Sátán teljesen hatalmába kerítette az egyházakat mint testületeket... Isten nem gyönyörködik gyülekezeteikben.«...

Láthattam a névleges egyházak büszkeségét is... A gonosz angyalok megszámlálhatatlan serege száll szerte az egész földön, és megtölti az egyházakat.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, Babilon bűnei c. feje.)

Lásd még ezzel kapcsolatban a függelék 3. pontját!

Krisztus nem vezeti az előzőekben azonosított egyházakat 1844 óta mint „testületeket”. Ettől fogva jogosan nevezhetők „névleges egyházaknak”. Csak az őszinte hívókról visel az Úr fokozott gondot körükben, mert ők egyházuk szervezetének, intézményének elvetése ellenére is az Ő „juhai”. Isten népének nagy része ugyanis a késői eső küszöbéig ott van még:

---

* A görög igeidő a múltban pontszerűen, lezártan megtörtént eseményre mutat.

„A Babilont képező egyházak lelki sötétsége és Istentől való elidegenedése ellenére Krisztus követőinek nagy serege még mindig soraikban található. Közülük sokan nem értik a korunknak szóló különleges igazságokat. Nem kevés azok száma, akik elégedetlenek jelenlegi állapotukkal, és nagyobb világosság után vágyanak. Hiába keresik Krisztus képmását abban a közösségben, amelyhez tartoznak. Amint ezek a közösségek egyre jobban eltávolodnak az igazságtól, és szorosabb szövetségre lépnek a világgal, a két csoport közti különbség nő, amelynek végső következménye a szakadás. Eljön az idő, amikor azok, akik Istent mindenekfelett szeretik, nem tudnak olyanokkal kapcsolatban maradni, akik »inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői, akiknél megvan a kegyesség látszata, de megtagadják annak erejét« (2Tim 3,4–5).

Jelenések 18. fejezete arra az időre mutat, amikor a hármas intés (lásd Jel 14,6–12) elutasításának következményeként az egyház teljesen eljut a második angyal által megjövendölt állapotra, és Isten felszólítja a még Babilonban levő népét, hogy szakadjon el attól a közösségtől. Ez az üzenet az utolsó, amelyet a világ kap, és ez az üzenet elvégzi a maga munkáját. Amikor azok, »akik nem hittek az igazságnak, hanem gyönyörködtek az igazságtalanságban« (2Thess 21, 12), Sátán súlyos csalása következtében elhiszik a hazugságot, akkor az igazság fénye ráragyog mindazokra, akiknek a szíve nyitva van befogadására. Az Úr minden gyermeke, aki még Babilonban van, hallgat e hívásra: »Fussatok ki belőle, én népem!« (Jel 18,4)» (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában, Az elutasított intés c. fej.*)

Az e heti adomány a Nyitott Szemmel folyóiratot támogatja.

Függelék az 9. tanulmányhoz

1. A veres fenevadon ülő, pompásan felöltözött és gazdagon felékesített asszony jelképét már nagyon korán azonosították a római egyházzal. Dante a 14. században így szólítja meg a pokolban szenvedő VIII. Bonifác pápát *Isteni színjáték* c. művében:

„S ha nem nézném még itt is tisztelettel
a szent kulcsokat, miket vígan élve
kezeltél ott fönn szennyezett kezekkel,
még keményebb lennék hozzád beszélve,
mert kapzsiságtok rontja a világot
jókat tiporva, rosszakat kimélve.
Már gondolt az Evangelista rátok,
mikor egy Nőt vizek fölött csücsülve
a királyokkal szajhálkodni látott.
Akinek e világra fölkerülve
hét feje volt s tíz szarv védte, ha küzdött;
...
Istenné tettetek aranyt, ezüstöt,
nálatok bálványimádó se rosszabb:
egyét imád az, százakat a püspök.”

(Babits Mihály fordítása)

Ez az azonosítás jutott kifejezésre a reformátor Luther Márton *Az egyház babiloni fogságáról* című iratának címében is.

Nem volt világos még a korábbi magyarizálóknak, hogy Jelenések könyve a vég idején, a hét utolsó csapás küszöbén mutatja be a római egyházat „leányaival és a föld utálatosságaival” együtt. Nem ismerhették fel korábban, hogy középkori hatalma ismét érvényesülni fog a vég idején, és hogy ekkor egykori ellen-

zói, a protestáns egyházak, valamint a többi világvallás is szövetségesei lesznek ámitó, pusztító tevékenységében.

2. „William Millernek és társainak a második advent hirdetésével csak egy céljuk volt: felrázni az embereket, hogy készüljenek az ítéletre... »Egész munkálkodásom során fel sem merült bennem az a szándék vagy gondolat, hogy a meglévő felekezetekből valamilyen különálló csoportot szervezzek – mondta Miller –, vagy hogy egyiknek a másik rovására kedvezzek. Mindenkinek segíteni akartam. Azt hittem, minden keresztyén örülni fog annak, hogy Krisztus eljön... Nem gondoltam, hogy valaha is szükség lesz külön összejövetelekre. Minden vágyam az volt, hogy lelkeket vezessek Istenhez, hogy figyelmeztessem a világot a közelgő ítéletre... Azoknak a nagy többsége, akik munkám eredményeként megtértek, beléptek a meglévő egyházak valamelyikébe.«

Mivel Miller munkája az egyházak megerősítését szolgálta, egy ideig szívesen fogadták. De amikor lelkészek és vallási vezetők állást foglaltak az advent hirdetése ellen, az efféle »izgatást« el akarták fojtani, és nemcsak a szószékről támadták, hanem meg is tiltották tagjaiknak, hogy a második adventről szóló prédikációkat hallgassák, sőt azt is, hogy reménységükről az egyház ima- és bizonyágtételi óráin beszéljenek. Ez próbára tette és megzavarta a hívőket. Szerették egyházukat, és nem akartak megválni tőle. De amikor látták, hogy egyházukban Isten szavának bizonyágtételét elfojtják, és megtagadják tőlük azt a jogot, hogy megvizsgálják a próféciákat, úgy érezték, ha Istenhez hívek akarnak maradni, ezzel nem érhetnek egyet. Azok, akik ki akarják tiltani Isten szavának bizonyágtévését, nem tekinthetők Krisztus egyházainak, »az igazság oszlopainak« és »erősségeinek«. Ezért úgy érezték, hogy joguk van megszakítani a kapcsolatot velük. 1844 nyarán mintegy ötvenezer léptek ki az egyházakból.

Ez idő tájt feltűnő változás történt az Egyesült Államok egyházainak többségében. E közösségek évek hosszú sora óta egy-

re inkább alkalmazkodtak a világ gyakorlatához és szokásaihoz, és ugyanilyen arányban hanyatlott az igazi lelkiség is. De ebben az évben a hanyatlás jelei hirtelen és feltűnően megmutatkoztak szinte az ország minden egyházában. Úgy látszott, hogy senki sem tudja megmondani az okát, de magára a tényre sokan felfigyeltek, és megjegyezték mind a sajtóban, mind a szószékről...

Ilyen állapot nincs ok nélkül az egyházban. A lelki sötétség, amely ráborul nemzetekre, egyházakra és egyénekre, nem az isteni segítség és kegyelem önkényes visszavonásának tulajdonítható, hanem annak, hogy az ember semmibe veszi, illetve elutasítja a mennyei világosságot.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az elutasított intés c. feje.)

„A Jelenések könyve 14. fejezetében leírt első angyali üzenet meghirdeti Isten ítéletének óráját, és felszólítja az embereket, hogy féljék és imádják Őt... Ha az egyház tagjai megfogadták volna azt az intést, amit Isten ebben az üzenetben küldött, akkor elhagyták volna azokat a bűnöket, amelyek elszakították őket Istentől. Ha elfogadták volna a menny üzenetét, és szívüket az Úr előtt megalázva őszintén igyekeztek volna megállni előtte, Isten Lelke és ereje megnyilatkozik közöttük. Az egyház újra eljutott volna a hit és a szeretet egységére, az apostoli idők boldog állapotára... De az egyházak többnyire elutasították az intést. A lelkészek, akiknek – mint »Izrael háza« őrszemeinek – elsőként kellett volna észrevenniük Jézus eljövételének jeleit, nem ismerték fel az igazságot sem a próféták bizonyágtételéből, sem pedig az idők jeleiből...

Az első angyal intésének elutasításával eldobták maguktól azt az eszközt, amelyet a menny azért nyújtott, hogy meggyógyuljanak... A Jelenések 14. fejezetében azt az üzenetet találjuk, hogy Babilon elesett... A második angyal üzenete először 1844 nyarán hangzott fel, és akkor elsősorban az Egyesült Államok egyházaira vonatkozott. Az ítéletre való figyelmeztetés is ott szólalt meg

a leghangosabban, ott talált a legnagyobb visszautasításra is, és az egyházak hanyatlása ott volt a legrohamosabb.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában, Az elutasított intés c. feje.*)

3. Egy bibliai példa szemlélteti a legjobban, hogy mi történt az egyházakkal 1844-ben, a második angyali üzenet meghirdetésekor, és mi történik azután a hangos kiáltással bezárólag, amikor Jel 18,1–5 üzenete is hangos szóval hirdették majd.

Jézus meghirdette az isteni megbízatás visszavonását az ószövetségi egyháztól földi szolgálata végén: Mt 21,43. Ez i. sz. 34-ben teljesedett be Dn 9,24 prófeciájának teljesedéseként. Magából a templomból azonban már előbb is eltávozott Isten, amint erről Jézus szintén szólt (Mt 23,37), és amint a templomkárpit kettéhasadása láthatóan jelezte is ezt Jézus halálának pillanatában (Mt 27,50–51). A bukás és elvetés tehát bekövetkezett esemény, ennek következtében Isten jelenléte távozott az ószövetségi templomból. Az egész egyházat mint testületet magára hagyta Isten Lelke a megszabott időtől fogva. Megbízásukat azonnal átvette az új nép, akiket Isten megjelölt: Mt 21,43 vö. 1Pt 2,9–10.

A szertartások azonban tovább folytak még a templomban, és sokan semmit sem sejtettek erről a változásról. Maguk a zsidók is szentül hitték, hogy ők továbbra is Isten választott és oltalmazott népe. Az erkölcsi romlás azonban folyton súlyosbodott Isten Lelke távozásának pillanatától fogva, és a démonok mindjobban átvették az ellenőrzést az egykori „egyház” felett. Josephus Flavius *A zsidó háború* című könyvében olvashatjuk a kortársi bizonyosságtételt arról, hogy Jeruzsálem valóban démonokkal telt meg i. sz. 70-ben bekövetkezett pusztulása előtt.

Óvás a fenevad és képe imadásától

(Jel 14,9–11)

A harmadik angyal üzenetének első része tartalmazza ezt az óvást. A jelképes beszéd jelentését keressük ebben a tanulmányban az Ige alapján.

I Hogyan kapcsolódik ez az üzenet az előzőekhez?

Jel 14,9–11 ■ „Harmadik angyal is követte azokat, mondva nagy szóval: Ha valaki imádja a fenevadat és annak képét, és bélyegét felveszi homlokára vagy kezére, az is iszik Isten haragjának borából, amely elegyítetlenül töltetett az ő haragjának poharába: és kínoztatik tűzzel és kénkövel a szent angyalok előtt és a Bárány előtt, és az ő kínlódásuk füstje felmegy örökkön örökké; és nem lesz nyugalomuk éjjel és nappal, akik imádják a fenevadat és annak képét, és ha valaki az ő nevének bélyegét felveszi.”

Vö. Jel 14,7–8 ■ „...Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget: mert eljött az ő ítéletének órája, és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet, a földet, a tengert és a vizek forrásait. Más angyal követte azt, mondva: Leomlott, leomlott Babilon, a nagy város, mert az ő paráznasága haragborából adott inni minden pogány népnek.”

.....

.....

Az első angyal üzenete felszólított a teremtő Isten imadására. Ez természeténél fogva kizárólagos jellegű, idegen isten imádása nem lehetséges a Teremtő mellett. Bárki vagy bármi legyen is a fenevad és annak képe, imádásuk mindenképpen a Tízparancsolat I. és II. parancsolatának a megszegése. A harmadik angyal üzenete nyilvánvalóan az első angyal üzenetével ellentétes cselekvéstől óv. Kézenfekvő az a következtetés is, hogy „Babilon részegítő borához” tartozhat a fenevad és képe imadására késztetés.

Az első angyal üzenete rámutatott, hogy „eljött Isten ítéletének órája”. Mint láttuk, ez a bejelentés konkrétan a vizsgálati ítélet kezdetére utal. Ha a vizsgálat megkezdődött, akkor a meghozott döntések végrehajtása sincs messze. A harmadik angyal üzenete Isten ítéleteinek az érvényesítését jelenti be – elkerülhetetlen következményként – azokat illetően, akik imádják a fenevadat és annak képét.

2 Hogyan azonosíthatjuk a fenevad jelképét?

Jel 14,9 ■ „Harmadik angyal is követte azokat, mondva nagy szóval: Ha valaki imádja a fenevadat és annak képét, s bélyegét felveszi vagy homlokára vagy kezére...”

Vö. Jel 13,1-4 ■ „Láttam egy fenevadat feljönni a tengerből, amelynek hét feje és tíz szarva volt, a szarvain tíz korona, és a fejein a káromlás neve. E fenevad, amelyet láttam, hasonló volt a párduchoz, lábai, mint a medvéé, szája, mint az oroszlán szája; és a sárkány adta az ő erejét annak, az ő királyiszékét és nagy hatalmat. És láttam, hogy egy az ő fejei közül mintegy halálos sebbel megsebesítettett, de az ő halálos sebe meggyógyított, és csodálva, az egész föld követte a fenevadat. Imádták a sárkányt, aki a hatalmat adta a fenevadnak, és imádták a fenevadat, ezt mondva: Kicsoda hasonló e fenevadhoz? Kicsoda viaskodhat vele?”

A fenevad (vagy vadállat) mindig valamely földi hatalmat, országot ábrázol a bibliai próféciaik jelképrendszerében. Jellemzőségei utalnak arra, hogy melyik hatalomról van szó az adott esetben. A „tenger” népek, sokaságok jelképe (lásd pl. Ésa 17,12–13; Jel 17,15). Ebből a „tengerből” emelkednek ki a különböző vadállatok, azaz hatalmak, amelyek uralmat szereznek a többi felett (Jel 13,1 vö. Dn 7,3–4).

Jelenések 13. fejezetében találunk részletesebb leírást arról a fenevadról, amelyről a harmadik angyal üzenete szól. Ezt megelőzően a 12. fejezetben is találkozunk már vele (3. vers). Az állat jellegzetes tíz szarva bizonyossá teszi, hogy a Dn 7. fejezete látomásában szereplő négy fenevad közül a negyedikről van szó, amely ott egyértelműen a Római Birodalmat ábrázolja az egymás után világhatalomra jutó birodalmak sorában. Jel 12,9 azonban magával Sátánnal is azonosítja ezt a hatalmat, aminek megfelel Jel 13. fejezetének 2. és 4. versében az a kijelentés, hogy Sátán adja a maga hatalmát és királyiságát ennek a birodalomnak. Úgy tűnik, az a mondanivalója mindennek, hogy a római hatalom Sátán legjobban kimunkált, legsikeresebb alkotása a történelemben Isten tervét keresztezni akaró szándékai megvalósításában, föld feletti uralma megszilárdításában. (Erre mutat az is, hogy a Dániel könyve 7. fejezetében bemutatott három elődje, az előző három fenevad tulajdonságaiból is őriz egy-egy vonást. Olyan ez a hatalom Sátán számára, mint egy „kikísérletezett”, legalkalmasabb eszköz.) „Káromlások” neve van felírva fejére, ami szintén arra utal, hogy antikrisztusi hatalom, amelyet Sátán Isten ellen folytatott harcaiban használ fel.

Új vonás – Dániel könyve 7. fejezetéhez képest – Jel 12., 13. és 17. fejezetében, hogy ennek a fenevadnak a tíz szarvon kívül – amelyek a belőle kinövő utódállamokat jelképezik – hét feje is van.

A hét fej hatalmának különböző időbeli szakaszait és formáit ábrázolja, emellett a hét halmot is, amelyen Róma városa épült (lásd Jel 17,9–11). A 13. fejezet 3. versében azt olvassuk, hogy a hét fej közül az egyik „mintegy halálos sebbel megsebesítettett, de az ő halálos sebe meggyógyított”, és ebben a fázisban, ebben az időben történik, hogy a Föld lakosai „imádják és csodálva követik”.

Ez fontos időbeli eligazítást nyújt. Az előző 12. fejezet is a vég idejéig vezet el (lásd 14–17. vers), ez a kijelentés azonban még inkább megerősíti, hogy a vég idején játszódik mindez. A római hatalom ugyanis a pápai szakaszában, pontosan 1798-ban kapott halálos sebet, amikor világi hatalmát megszüntnek nyilvánították. Leopold von Ranke *A pápák története* című nevezetes munkájában így ír erről:

„A direktórium [a forradalmi Franciaország kormányzata] Itália papi kormányzását a saját rendszerével összeférhetlennek tartotta. Az első alkalommal, amit a lakosság egy véletlen megmozdulása adott, bevonultak Rómába és elfoglalták a Vatikánt. VI. Pius arra kérte ellenfeleit, hogy engedjék itt meghalni, ahol élt – hiszen már túl van a nyolcvanadik esztendéjén. Az volt a válasz, hogy meghalni mindenütt lehet. Szeme láttára fosztották ki lakószobáját, legapróbb szükségleteit is megtagadták, ujjáról lehúzták a gyűrűt, és őt magát elhurcolták Franciaországba, ahol 1799. augusztusában meghalt. Valóban úgy tűnt, hogy a pápai hatalom örökre véget ért.” (693. o.)

„A híres 8. számú hirdetmény, amit francia és olasz nyelven nyomtattak ki [és függesztettek ki sok helyen Rómában], a következőket tartalmazta:

– A római nép most ismét belépett felségjogaiba, kijelentve függetlenségét, birtokba véve a régi Róma kormányzását, megalapította a Római Köztársaságot.

– Az Itáliában lévő francia hadsereg tábornoka a Francia Köztársaság nevében kijelenti, hogy függetlennek ismeri el a Római Köztársaságot, amely a francia hadsereg különleges oltalma alatt áll...

– Következésképp minden egyéb földi hatóság, amely a pápa régi kormányzásából származik, eltöröltetett, és az semmilyen működést nem fejthet ki többé...

– A Római Köztársasághoz, amelyet a Francia Köztársaság elismert, mindazok a területek tartoznak, amelyek a campoformiói béke után megmaradtak a pápa földi hatósága alatt...

A pápaság helyzete egy darabig »a halálos sebben való vergődés« volt. Napóleon ugyan megegyezést kötött a pápával, és vele koronáztatta meg magát, utána azonban a legmegalázóbb megállapodások elfogadására kényszerítette, és 1809-ben ismét elfogatta. A pápa 1814-ben visszatért Rómába, de helyzete minden vonatkozásban csak romlott... 1870-ben, az olasz nemzeti egységmozgalmak eredményeként véglegesen megszűnt a pápai állam: II. Viktor Emánuel (olasz király) ismét felszólította a pápát, hogy méltányos kárpótlás és garanciák mellett önként mondjon le a világi hatalomról. IX. Pius... kijelentette, hogy csak az erőszaknak enged... Az olasz királyi csapatok szeptember 20-án bevonultak Rómába, és megszállták a pápai állam megmaradt területeit is. Az október eleji népszavazás elsöprő többséggel mondta ki az egységes Olaszországhoz való csatlakozást. A pápa... a Vatikánba zárkózott és fogolynak nyilvánította magát. Az 1870. november 1-jén kiadott enciklikában Róma elrablóiát kiátkozta az egyházból... Az olasz parlament 1871. május 13-án elfogadta az ún. garanciális törvényt, amely kimondta a pápa megfosztását a világi hatalomtól.” (Le Roy Edwin Froom: *Atyáink próféta hite*, II. köt., 731–748. o.)

Ez a halálos seb 1929-ben kezdett begyógyulni, amikor az új olasz állammal, annak fejével, Mussolinivel kötött egyezmény alapján újra visszakapta világi hatalmát a pápaság, még ha csak igen kicsiny területet is mondhatott magáénak, a mai Vatikán állam területét. De újra a világi uralkodók sorába léphetett, és megkezdhette stratégiai erőfeszítéseit hatalma felélesztéséhez a megváltozott körülmények között. A harmadik angyal üzenetében szereplő fenevad tehát azonos a vég idején hatalmát visszanyerő, halálos sebéből meggyógyuló római pápasággal.

3 Milyen támpontot ad az ige a fenevad azonosításához, tevékenysége jellemzésével?

Jel 13,5 ■ „Adatott neki nagy dolgoknak és káromlásoknak szóló szája, és adatott neki hatalom, hogy cselekedjen negyvenkét hónapig.”

Vö. **Dn 7,25**, mely szerint a negyedik birodalomból – a Római Birodalomból – kinövő kis szarv: ■ „Sokat szól a Felséges ellen, a magasságos egek szentjeit megrontja, és véli, hogy megváltoztatja az időket és a törvényt, és az ő kezébe adatnak egy évig, két évig, fél évig.”

.....
 .....
 .....

A pápaság legjellegzetesebb nagyokat szólásai:

- A pápai primátus, a Krisztus-helyettesítés eszméje, azaz a pápa Krisztus helytartója. (Az Ige szerint nincs szükség helyettesítésre, mert Krisztus személyesen vezeti egyházát, és a Szentlélek képviseli őt: Mt 28,20; Jn 14,16-26.)
- Lelki teljhatalom igénye az egyház felett. (Ezzel szemben az Ige kijelentése: Mt 23,8-10; 20,25-28; 1Pt 5,1-4).
- A világi hatalom igénye Krisztus nevében. (Ezzel szemben az Ige kijelentése: Jn 18,36.)
- A csalatkozhatatlanság igénye. (Ezzel szemben az Ige kijelentése: Rm 3,10-12; Mt 19,17 stb.)
- A Tízparancsolat megváltoztatására való jogosultság Dn 7,25 és 2Thess 2,3-4.8 prófeciájának beteljesítéseként. (Ezzel szemben az Ige kijelentése: Mt 5,19.)
- A bűnbocsánatadás, a kárhozat ítélete alóli feloldozás. (Ezzel szemben az Ige kijelentése: Mk 2,7-10.)

4 Milyen arányban imádják a föld lakosai a vég idején a fenevadat?

Jel 13,3-9 ■ „Csodálva az egész föld követte a fenevadat. És imádták a sárkányt, aki a hatalmat adta a fenevadnak, és imádták a fenevadat, ezt mondva: Kicsoda hasonló e fenevadhoz? Kicsoda viaskodhat övele?... Annakokáért imádják őt a föld minden lakosai, akiknek neve nincs beírva az élet könyvébe, amely a Bárányé, aki megöletett, e világ alapítása óta. Ha van füle valakinek, hallja!”

.....

.....

.....

Megdöbbentő kijelentések! Csaknem abszolút hatalom, lelki-szellemi uralom a föld lakosai felett! Csak azok kivételek ez alól, akiknek neve az élet könyvébe van beírva, amely a Bárányé.

A 4. vers szerint a pápaság iránti „csodáló követés” imádat, azaz feltétel nélküli lelkiismereti engedelmességgé fog válni a Föld lakosai részéről. Akik a fenevadat imádják, azok a valóságban a „sárkányt imádják, aki a hatalmat adta a fenevadnak”. Lk 4,6-7 tanúsítja, hogy Sátán mindenkor erre törekedett. E szerint tehát a Jel 12,17-ben bejelentett utolsó nagy hadviselés során Sátán soha nem látott mértékben megközelíti célját e hatalom által. A Föld lakosai „imádják őt” olyan egyetemesen, mint soha ezelőtt a történelemben. A csodáló felkiáltás tömegek részéről: „Kicsoda hasonló e fenevadhoz, kicsoda viaskodhat övele?” – úgy tűnik, e bámulatos történelmi jelenségnek szól. Nagy tekintélyt ad e hatalomnak történelmi múltja. Ámulnak megújulásra, modernizálódásra való képességén. Ebben természetfeletti erő támogatásának bizonyítékát látják, ami igaz is, csak éppen negatív értelemben.

Akik a fenevadat imádják, nem lehetnek benne az élet könyvében, amely a Bárányé, azaz Jézus Krisztusé. Nyilvánvaló, hogy nem tartozhat valaki egyszerre Krisztushoz és az antikrisztushoz. Ezt a nagyon fontos kijelentést, hogy a fenevad imádása kizár a Krisztus általi üdvösségből, megerősíti a felhívás: „Akinek van füle, hallja meg!”

Ma még tudatlanságból hódolója a pápaságnak számos őszinte hívó is:

„A római katolikus közösségekben vannak őszinte keresztények. Ebben az egyházban ezrek szolgálják Istent legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint... Sosem látták az őszinte istenszolgálat és a külsőséges ceremóniák sorozata közötti különbséget. Isten részvételtjes szeretettel tekint ezekre a lelkekre, minthogy olyan hitben nevelkedtek, amely megtévesztő, és igazi lelki megelégedést nem ad. Isten a világosság sugarait árasztja majd rájuk, hogy áthatoljanak az őket körülvevő sötétségen. Kinyilatkoztatja előttük az igazságot Jézusban, és közülük sokan csatlakoznak majd Isten népéhez.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A pápaság célkitűzése c. fejezet)

A protestáns egyházak hívei sem látják, hogy milyen veszély rejlik a pápasággal való kiegyezésben:

„Széles körben, még azok közül is sokan, akik pedig nem hívei a katolicizmusnak, veszélytelennek látják hatalmát és befolyását. Azzal érvelnek, hogy a középkorban uralkodó szellemi és erkölcsi sötétség kedvezett Róma dogmái terjedésének, babonáinak és elnyomásának, ám modern korunk nagyobb intelligenciája, az általános tudás, a növekvő szabadelvűség a vallás dolgaiban meggátolja majd a türelmetlenség és a zsarnokság újjáéledését. Hogy felvilágosult korunkban a dolgok ilyen állapota bekövetkezhesék, annak

még a gondolatát is nevetségesnek tartják... Noha az emberek ma büszkélkednek felvilágosodottságukkal, mégsem ismerik sem az Írásokat, sem Isten hatalmát (Mk 12,24). El akarják hallgattatni lelkiismeretüket, azt keresik tehát, ami a legkevésbé lelki, és megalázkodást sem kíván... A pápaság alkalmas arra, hogy az emberiség két osztályának – amely szinte az egész világot felöleli – betöltse a kívánságait. Egyrészt azokat, akik saját érdemeik által akarnak üdvözülni, másrészt azokat, akik bűneikkel együtt akarnak üdvözülni. Ebben rejlik hatalma titka...

A nagy szellemi sötétség kedvezett a pápaság eredményességének. A jövő majd megmutatja, hogy a nagy szellemi világosság ugyancsak kedvez sikereinek...

A történelem tanúskodik Róma mesteri és állhatatos törekvéséről, hogy a nemzetek ügyeibe beleavatkozzék, s miután talajt nyert, saját céljának előmozdításán fáradozzék fejedelmek, népek romlása árán is... Isten Igéje figyelmeztet a közelgő veszélyre... Róma csendben nő hatalommá.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A pápaság célkitűzése c. fejezet.)

5 Mely másik hatalom fogja ösztönözni a Föld lakosait e fenevad imadására?

Jel 13,11–12 ■ „Azután láttam más fenevadat feljönni a földből, akinek két szarva volt, a Bárányéhoz hasonló, de úgy szólt, mint a sárkány. És az előbbi fenevadnak minden hatalmasságát cselekszi öelötte, és azt is cselekszi, hogy a föld és annak lakosai imádják az első fenevadat, amelynek halálos sebe meggyógyult.”

.....

.....

Ez a második fenevad a „földből jön fel”. Ez feltűnő különbség a Dániel és Jelenések könyvében ábrázolt többi „fenevadhoz” képest. A kifejezés arra utal, hogy az a hatalom nem a népek háborúiból emelkedik ki, hanem békés fejlődéssel lesz naggyá. A 12,16-tal és a 13. fejezet első részével való szövegösszefüggés azt mutatja, hogy az 1260 év lejárta után, a „halálos seb gyógyulásának” idején növekszik fel.

Abból a földből nő fel új, nagy hatalomként, amely segítségül lett Krisztus üldözött egyházának az 1260 esztendő időszak végén. Sátánra jellemző, hogy Isten műve üldözésével kudarcai ellenére sem hagy fel. „Megharagudott”, amikor az új menedék helyen nem talált módot a hívő egyház üldözésére (12,17). Bizonyos idő múlva azonban sikerül hatalma alá vonnia azt az országot is, amely ezen a Földön kifejlődött. Jellemző Sátánra, hogy pont azt a hatalmat igyekszik befolyásolni, amely korábban menedéket nyújtott Krisztus hívő népének.

„*Két szarva volt, a bárányéhoz hasonló.*” Ez a jellemvonás az ábrázolt hatalom fiatal korára utal, mivel a bárány fiatal juh. Másrészt viszont látszólagos ártatlanságra utal.

„*De úgy szól, mint a sárkány.*” A bárányjellem csak külső látzat lesz, mert Sátán mintegy „megszállja” ezt a hatalmat. A Föld lakosai előtt vonzónak, szimpatikusnak fog tűnni, de amikor „megszólal”, Sátán céljait fogja munkálni. Ez a megtévesztő ketősség lesz a jellemzője a végső eseményekben.

„A jövendölés, hogy »úgy szól, mint a sárkány« és »az előbbi fenevad minden hatalmasságát cselekszi ölötte«, világosan kijelenti, hogy a türelmetlenség és az üldözés szellemét fejleszti ki...” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. feje.)

A jellemvonások alapján az azonosítás egyértelmű: 1798 után valóban felnövekedett egy hatalom azon a Földön, amely az egyház menedéke lett a középkori időszak végén. Fiatal hatalom ez,

amely „bárányjellemvonásokkal” indult: Az 1776-os *Függetlenségi nyilatkozattal* jött létre az Amerikai Egyesült Államok alkotmánya, amely elsőként a történelemben teljes lelkiismereti és vallásszabadságot iktatott törvénybe. Mintegy 250 esztendő történelme folyamán azonban nyomon követhető, miként rontotta meg Sátán a „zarándok atyák” országát, erkölcsseit, társadalmát.

„Az újvilágnak melyik nemzete jutott hatalomra 1798-ban az erő és nagyság ígérétevel, s felkeltve a világ figyelmét? A jelkép alkalmazása semmi kétséget sem hagy... Egy nemzet, csakis egyetlenegy nemzet felel meg a prófécia minden részletének: az Amerikai Egyesült Államok... János a fenevadat a földből látta feljönni. A *feljönni* kifejezés itt a növekedést szemlélteti... Az egyik kiváló író az Egyesült Államok keletkezését szemlélve... ezt írja: »Mint csendes mag, birodalomná növekszik fel.«” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. fej.)

Érthető az első fenevaddal való együttműködése. Mindkét hatalom mögött Sátán áll, aki fel akarja használni őket Isten és népe elleni végső küzdelmében. A protestáns Amerika mind közelebbi kapcsolata a pápasággal ma történelmi realitás.

Az a megfogalmazás, hogy azt cselekszik, a „a föld lakosai imádják az első fenevadat”, magában foglalja azt a bejelentést, hogy a vallásszabadság tekintetében meg fogja változtatni eredeti báránytermészetét. Híres történelmi alkotmányát is meg kell változtatnia ehhez (közelebbről annak a nevezetes, 1791-es első kiegészítő pontját), amely szerint: „A Kongresszus nem alkot törvényt vallás alapítása... tárgyában...” E szerint alkotmányellenes, ha a törvényhozás és a kormány az „imádás”, vagyis a vallás tekintetében bármilyen módon is befolyásolná az egyének szabad választását és akaratát. E prófécia teljesedését jelzi, hogy az Egyesült Államokban mind több és nagyobb vallási erő szorgalmazza az alkotmány módosítását éppen e tekintetben, mivel-

hogy úgy vélik, az amerikai társadalmat csak úgy lehet rendbehozni, megjavítani, ha az állam és az egyház szétválasztását megszüntetik, és bizonyos vallás-erkölcsi előírásokat kötelezővé tesznek mindenki számára.

6 Minek a megformálását és imádását szorgalmazza a második fenevad?

Jel 13,14–17 ■ „Elhítteti a föld lakosait a jelekkel, amelyek adatnak neki, hogy cselekedje a fenevad előtt, azt mondván a föld lakosainak, hogy csinálják meg a fenevad képmását, aki fegyverrel megsebesített, de megelevenedett. És adatik neki, hogy a fenevad képébe lelket adjon, hogy a fenevad képe szóljon is, és azt művelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek. Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgákkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek, és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma.”

.....

.....

A *fenevad képe* kifejezés az eredeti szövegben: „a fenevad képmása, hasonmása” (görögül *eikon*). (Ugyanez a szó szerepel pl. Kol 1,15-ben is.)

„Mi a fenevad képmása? Hogyan fogják azt megformálni?... Ahhoz, hogy megtudjuk, ...tanulmányoznunk kell magának a fenevadnak – azaz a pápaságnak – az ismertetőjeleit. [Gondoljunk itt arra, hogy a pápaság leglényegesebb vonása

a vallási és világi hatalom teljes összeolvasztása a pápa személyében, aki egy vallás és egy állam feje egy személyben.].... A fenevad képmása a hitehagyó protestantizmusnak azt a formáját ábrázolja, amely akkor alakul ki, amikor a protestáns egyházak dogmáik megtartásához a polgári hatalom segítségét igénylik.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye c. feje.)

Természetfeletti csodák támogatása fogja uralomra segíteni ezt a törekvést. Feltehetően az Egyesült Államok protestáns egyházai körében nyilatkoznak meg ezek a valószínűleg karizmatikus vagy okkult eredetű, de mindenképpen keresztény köntösben jelentkező csodák. Ezek a saját országa lakosain túl a Föld lakosaira is hatni fognak. („A Föld lakosai” kifejezés kettős értelmű, vonatkozhat egyrészt a saját földjére, országa lakosaira, másrészt viszont a földkerekség lakosaira.)

Jel 19,20 „hamis prófétáknak” nevezi ezt a második hatalmat, amely a csodákat cselekszi. Ez is arra mutat, hogy Isten nevében fogják az antikrisztusi hatalom imádására készíteni az embereket, mintha csak prófétai szó támogatná ezt a javaslatot, valamint Isten jelei és csodái. A valóságban azonban „ördögi lelkek” művelik ezeket, amint az Írás ezt egyértelműen kimondja: Jel 16,14; 2Thess 2,8–10. Sátán hitető munkája (Jel 12,9) Jézus eljövetele előtt lesz a legsikeresebb. Az emberek ekkor lesznek a leghiszékenyebbek és a legmanipulálhatóbbak. Mivel a Biblia felől szinte teljesen tudatlanok, nincs védettségük a csalásokkal szemben.

A 15. vers már valódi és súlyos vallásüldözésre utal. Akik nem hajlandók imádni a fenevadat és annak képét – vagyis nem vetik alá magukat a szóban forgó hatalmak imádatot igénylő akaratának –, úgy tűnik, először gazdasági szankciókkal sújtják, végül pedig a legsúlyosabb ítéletet is kimondják rájuk vonatkozóan: hogy „megölessenek”. Szinte hihetetlen, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság nagy korszaka után, az alapvető emberi jogok kultusza után ilyen középkori vallásüldözésekhez hasonló hely-

zet alakuljon ki. A prófécia azonban határozottan ezt állítja. E mögött kétségtelenül az áll, hogy Sátán tudja – mindenkinél inkább –, hogy „kevés ideje van” (Jel 12,12), mert Jézus hamarosan eljön. Türelmetlenül szeretné kierőszakolni a maga végső győzelmét, és vitathatatlaná tenni a Föld feletti uralmát a másként gondolkodók, az Istenhez ragaszkodók kiiktatásával.

„Fontos tanulságokat kell levonnunk abból, ami a héber ifjakkal Dura mezején történt [lásd Dn 3. fej.]... Az Isten népe előtt álló gyötrelmes idő olyan hitet igényel, amely nem ingadozik. Meg kell mutatniuk, hogy imádatuknak Ő az egyedüli tárgya, és semmilyen áron, még az életük árán sem lehet őket rábírní, hogy akár a legkisebb engedelményt tegyék a hamis imádat javára. A hűséges szív előtt, Isten örök Igéje mellett, a bűnös, véges emberek parancsai elvesztik jelentőségüket. Az igazságnak engedelmessé válnak, legyen bár börtön, száműzetés vagy halál a következménye. A Föld történelmének záró szakaszában az Úr nagyszerű dolgokat tesz azokért, akik rendíthetetlenül kitartanak az igazság mellett, mint ahogy Sidrák, Misák és Abednégó korában is tette. Aki e nemes jellemű héber ifjakkal járt a tüzes kemencében, ott lesz híveivel, bárhol vannak is. Állandó jelenlétével vigasztalja és támogatja őket. A nyomorúság idején – amilyen nem volt, mióta nép létezik – választottai szilárdan állnak. Sátán a gonoszság minden seregével sem tudja elpusztítani Isten leggyengébb szentjét sem. Angyalok, akiknek hatalmas erejük van, megoltalmazzák őket, és érdekükben az Úr kinyilatkoztatja önmagát mint az »istenek Istene«, aki mindenképpen meg tudja menteni a benne bízókat.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, A tüzes kemence c. fejezet)

Az e heti adomány a nyári Biblia-táborokat támogatja.

Óvás a fenevad bélyege felvételétől (Jel 14,9–11)

A harmadik angyali üzenet óv a fenevad és a fenevad képe imádásától, amelynek külső jele a fenevad bélyegének felvétele lesz. Az előző tanulmányban foglalkoztunk a fenevad és a fenevad képe jelképének azonosításával. Most arra irányítjuk a figyelmünket, hogy mit jelent a fenevad bélyegének felvétele.

I Hogyan óv a harmadik angyal üzenete a fenevad bélyegének felvételétől? Milyen előző kijelentésekre utal vissza ezzel?

Jel 14,9–11 ■ „Harmadik angyal is követte azokat, mondva nagy szóval: Ha valaki imádja a fenevadat és annak képét, és bélyegét felveszi homlokára vagy kezére, az is iszik az Isten haragjának borából, amely elegyítetlenül töltetett az ő haragjának poharába: és kínoztatik tűzzel és kénkövel a szent angyalok előtt és a Bárány előtt. Kínlódásuk füstje felmegy örökkön örökké, és nem lesz nyugalomuk éjjel és nappal azoknak, akik imádják a fenevadat és annak képét, ha valaki az ő nevének bélyegét felveszi.”

Vö. Jel 13,16–17 ■ „Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgákkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek, hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma.”

(Minek a jele a fenevad bélyegének felvétele? Mi a jelentősége annak a kifejezésnek, hogy a „fenevad nevének bélyege”? Milyen kettős büntetést helyez kilátásba az üzenet azoknak, akik imádják a fenevadat és annak képét?)

.....

.....

.....

Az első angyali üzenet nyomán történik ez, amely felszólít a Teremtő kizárólagos imadására. Továbbá a második angyal üzenetének nyomán, amely leleplezi Babilon, ezen belül a „fenevad” bűneit. Azoknak szól a harmadik angyal üzenete, akik hallották, megértették az első és a második angyal üzenetét, és annak elutasításával foglalnak állást a fenevad és képe imádása mellett.

A fenevad bélyege a fenevad nevét tartalmazza. Akik elfogadják ezt a bélyeget, azok mintegy a fenevad felségjelét veszik magukra. A kilátásba helyezett büntetés rendkívül szigorú. Az első angyal üzenete bejelentette már az ítélet órájának elérkezését. Ezért a harmadik angyal üzenete is úgy szól a meghirdetett ítéletek végrehajtásáról, mint amely közvetlenül a küszöbön áll. Az „az is iszik Isten haragjának poharából” kifejezés kétségtelenül a hét utolsó csapás büntetésében való részesedésre utal. A későbbiekben Jel 16,1–2 prófétikus leírása szól is ennek beteljesedéséről: „Hallottam nagy szózatot a templomból, amely mondta a hét angyalnak: Menjetek el, töltsétek ki a földre Isten haragjának hét poharát! Elment azért az első és kitöltötte az ő poharát a földre; és támadt gonosz, ártalmas fekély azokon az emberen, akiken a fenevad bélyege volt, akik imádták annak képét.”

A 10. vers második része és a 11. vers nyilvánvalóan a kárhozat ítéletére utal. A „kínlódásuk füstje felmegy örökkön örökké, és nyugalomuk nem lesz éjjel és nappal” idézet Ésa 34. fejezetéből (8–11. vers). Az eredeti ószövetségi igék világossá teszik, hogy

nem örökké tartó testi szenvedésről van szó. Ésaías 34. fejezete Edom pusztulásáról jövendöl, a leírás azonban nyilvánvalóan előképe a végső ítéletnek is (lásd a 2. és a 4. verset, amit Jel 6. fejezete is idéz a végső eseményekkel kapcsolatban). Az itt alkalmazott költői kép az ítélet feltartóztathatatlanságát kívánja érzékeltetni. Az Ószövetségből itt idézett Ésa 34,10–12 világosan mutatja, hogy olyan ítélet ez, amely után „semmisség és pusztaság” marad hátra, az emberek nagyjai is „semmivé” lesznek.

2 Hogyan azonosíthatjuk a „fenevad bélyegét”?

Jel 13,17–18 ■ „Akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma. Itt van a bölcsesség. Akinek értelme van, számlálja meg a fenevad számát, mert emberi szám, és annak száma hatszázhatvanhat.”

(Ez a kijelentés egyértelműen az azonosításban kíván segíteni. Mivel azonos a fenevad bélyege? A három kifejezés közül – „a fenevad bélyege, neve, nevének száma” – az ige melyiket adja meg kulcsként a többi megfjtéséhez?)

.....

.....

A nyomatékos felhívás a 18. versben található: „Itt van a bölcsesség! Akinek értelme van, számlálja meg [így is fordítható: számítsa ki, számolja össze] a fenevad számát, mert emberi szám az [vagyis megérthető, emberi nyelv és fogalom szerinti dologról van szó]” – arra utal, hogy itt valami fontos azonosítási pontról van szó (vö. Mt 24,15; Jel 13,9–10; 17,9).

A „névének száma” kifejezés az ókori emberek számára érthető volt, mivel több ókori nyelvben a betűk egy része számjegyek

jelölésére is szolgált, és így meg lehetett határozni egy név számát, vagyis meg lehetett adni a nevében foglalt betűk számértékét. Érvényes ez a héber, a görög és a latin nyelvre egyaránt. Ezt a módszert – hogy számkóddal adni meg egy nevet – gemátriának hívták. A 17. vers utolsó része szerint a fenevad bélyege, neve és nevének száma teljesen fedi egymást, azonosítható egymással.

A megértésnek ezt a kulcsát egy 17. századi protestáns próféciamagyarázó, Andreas Helwig, a berlini egyetem rektora, az ókori nyelvek tudósa találta meg, illetve fejtette meg a számkódból a nevet. Az eredményt 1612-ben megjelentetett, *A római Antikrisztus* című könyvében tette közzé. Több más kísérlet is született a nevezetes 666-os szám magyarázatára. Andreas Helwig azonban három nagyon logikus kívánalmat fogalmazott meg a magyarázat helyességének próbájául, és ezt a próbát a sajátján kívül más értelmezés nem állja ki. E három elv vagy feltevés a következő volt:

- A névnek a fenevad nyelvén kell lennie, semmilyen más nyelv nem jöhet szóba.
- A név nem lehet a fenevad gúnyneve, amit mondjuk az ellenségei akasztottak rá, mert olyan név ez, aminek a felvételét a szóban forgó hatalom maga kívánja, és ami azt tartalmazza, aminek magát tartja, aminek az alapján imádatot követel a maga számára.
- E név betűinek a számértékét egyszerűen csak össze kell adni, ahogyan az ige mondja, úgy kell kijönnie a 666 végeredménynek, nem lehet spekulálni semmiféle más szám-tani művelettel.

Ebből következően:

- Mivel a fenevad azonos a római pápasággal, csakis latin név jöhet számításba.
- A pápaság neve, amelyet önmagának választott, aminek az alapján imádat, Istennek kijáró tiszteletet követel magának, az „Isten Fia helytartója” cím. Ezen a jogcímen igényel magának imádatot, engedelmességet.

Ez a név latinul: VICARIVS FILII DEI. (A régi latin írást figyelembe kell venni, ahol az „U”-t és „V”-t azonosan írták. Így leírva a nevet, össze kell adni a név azon betűinek a számértékét, amelyek számot is jelölnek, és az eredmény pontosan 666.

V	=	5	F		D	=	500	
I	=	1	I	=	I	=	1	
C	=	100	L	=	50	I	=	1
A			I	=	1			
R			I	=	1			
I	=	1						
V	=	5						
S								
112 +			53 +			501 = 666		

A pápaság „VICARIVS FILII DEI / Isten Fiának helytartója” címe egy nagy jelentőségű középkori dokumentumban, az ún. álconstantinusi adománylevélben (Donatio Constantini) szerepel így, ebben a formában. Ez a hamisított adománylevél alapozta meg a pápák középkori, világi uralkodók felett is érvényesített hatalmát. Csak a 15. században leplezte le hamisítvány voltát egy humanista tudós, Lorenzo Valla. Ma már a római katolikus történészek is elismerik, hogy a dokumentum hamisítvány.

A kérdés ezek után csak az, hogy mi lehet az a „bélyeg”, ami ezt a nevet, ezt az ígényt a leginkább kifejezi? Az „Isten Fiának helytartója” ígényt a Tízparancsolat IV. parancsolatának megváltoztatásával érvényesítette a pápaság legkirívóbban, amint ezt Dn 7,25 és 2Thess 2,4 prófécija előre megjövendölte.

Ezzel is dicsekedett a pápaság mindenkor a legfeltűnőbben (lásd a 8. tanulmánynál erre vonatkozó idézeteket). Ebből származik az a következtetés, hogy a fenevad bélyege a pápaság

Tízparancsolaton eszközölt törvényváltoztatásával lehet összefüggésben. Annak kifejezése lesz a bélyeg felvétele, hogy viselője elismeri a változtatás jogosságát, és ezzel együtt a pápaság „Isten Fiának helytartója” tisztét.

A fenevad bélyegének a vasárnapünnepléssel való azonosítását támasztja alá az is, hogy előzőleg az első angyal üzenete a IV. parancsolat szó szerinti idézésével szólít fel a Teremtő imádására, azaz annak reformját hirdeti meg. A fenevad bélyege a Teremtő imádását kifejező „pecsétnek” az ellentéte kell, hogy legyen.

3 Van-e bármilyen igei alapja a vasárnapünneplésnek, avagy kizárólag a pápaság tekintélyén alapszik elrendelése? Helyénvaló-e emberi rendelkezést követni?

Mt 15,3-13 ■ „Ő [Jézus] pedig felelvén mondta nekik [a farizeusoknak és az írástudóknak]: **Ti meg miért hágjátok át az Isten parancsolatját a ti rendelkezéseitek által?... Erőtlenné tettétek Isten parancsolatát a ti rendelkezéseitek által... Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai... Minden plánta, amelyet nem az én mennyei Atyám plántált, kitépetik.**”

Kol 2,23 ■ „[Vannak dolgok,] amelyek bölcsességnek látszanak ugyan a maga választotta istentiszteletben...”

.....
 .....
 „»Minden plánta, amelyet nem az én mennyei Atyám plántált, kitépetik.« (Mt 15,13)... Minden, Isten parancsolatait helyettesítő emberi találmány hiábavalónak fog bizonyulni ama napon, amikor »minden cselekedetet Isten ítél-

letre előhoz, minden titkos dologgal, akár jó, akár gonosz legyen az» (Préd 12,16). Isten parancsolatainak emberi előírásokkal történő helyettesítése nem szűnt meg. Még a keresztényeknél is vannak olyan intézmények, szokások, melyeknek nincs szilárdabb alapjuk, mint az atyák hagyományai. Az ilyen, pusztán emberi tekintélyen nyugvó szokások helyettesítik az isteni rendeléseket. Az emberek ragaszkodnak hagyományaikhoz, nagyra becsülik szokásaikat, és gyűlöletet táplálnak azok iránt, akik megpróbálják megmutatni nekik tévedésüket. Napjainkban, amikor felhívást kapunk, hogy figyeljünk Isten parancsolataira és Jézus hitére, ugyanazt az ellenségeskedést tapasztaljuk, ami Jézus idejében megnyilvánult...

Mindenki, aki behódol az emberi tekintélynek, egyházi szokásoknak vagy az ősök hagyományainak, figyeljen jól oda a Krisztus szavaiban hordozott figyelmeztetésre: »Hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai.« (Mt 15,9)» (Ellen G. White: *Jézus élete*, Hagyomány c. fej.)

Protestáns területen szokás bizonyos bibliai igehelyekre hivatkozni a vasárnapünnepléssel kapcsolatban. Megállapítható azonban, nemcsak hogy a vasárnapünneplés elrendeléséről nincs szó az Újszövetségben, hanem olyan utalás sincs, amely igazolná annak létezését, gyakorlását az apostoli időkben. A Krisztus feltámadása után évtizedekkel keletkezett újszövetségi iratokban a vasárnap egyszerűen „a hét első napja” (Mk 16,2), avagy „a szombat után való nap” (Lk 23,57–24,1; Mt 28,1), tehát a hét egyik napja, sem nem nyugalomnap, sem nem istentiszteleti nap, sem nem az „Úr napja”.

Isten Igéje nem csak attól óv, hogy elvegyünk valamit Isten Igéjéből, de attól is, hogy hozzá tegyünk, azaz bevezessünk valamely emberi rendelést az egyházba istentiszteleti rendelésként (5Móz 4,2; Jel 22,18–19).

4 A fenevad bélyege van-e ma azokon, akik vasárnapot ünnepelnek?

Ap csel 17,30 ■ „E tudatlanság idejét azért elnézve az Isten, most parancsolja az embereknek, mindenkinek mindennütt, hogy megtérjenek.”

.....

.....

.....

„A letűnt korszakok keresztényei a vasárnapot ünnepték, abban a hitben, hogy a Biblia szombatját tartják meg. A különböző keresztény egyházakban élnek ma is őszinte keresztények – a római egyházat sem kivéve – akik őszintén hiszik, hogy a vasárnap az Isten által elrendelt szombatnap. Isten ezek őszinte szándékát és becsületes lelkületét elfogadja. De amikor a vasárnap ünneplését törvények kényszerítik és amikor a világ az igazi szombattal szembeni kötelessége felől világosságban részesül, akkor mindenki, aki Isten törvényét áthágja, hogy olyan rendelkezésnek engedelmessé váljon, amely csupán Róma tekintélyén és rendelkezésén alapszik, az a pápaságot Isten tekintélye fölé emeli. Ezzel Rómának és annak a hatalomnak hódol, mely a Róma által bevezetett intézkedést kikényszeríti. Imádja a fenevadat és annak képmását. Elveti azt az intézményt, amelyről Isten kijelentette, hogy felsőbbségének jele, és a Róma iránti odaadás jelét, a »fenevad bélyegét« veszik magukra.

Csak akkor veszik magukra a »fenevad bélyegét« azok, akik Isten törvénye megszegésében kitartanak, ha a nép előtt a választást ily módon világosan feltárták, és a népet Isten törvénye vagy az emberi parancsolatok közötti választásra felszólították...

Senkinek sem kell elszenvadnia addig Isten haragját, amíg az igazság nem érintette szívét-lelkét, és nem döntött mellette

vagy ellene. Sokan vannak, akik még nem hallották ezt az igazságot. A IV. parancsolat kötelező voltát még nem tárták eléjük a helyes megvilágításban. Isten, aki minden szívben olvas és minden indítékot megítél, nem hagyja el azokat, akik az igazság megismerésére vágyakoznak, s nem engedi, hogy a nagy küzdelemben kockán forgó érdekek felől megtévesszék őket. Ezt a végzést nem kényszerítik vakon az emberekre. Mindenki eleendő világosságot kap, hogy a legjobb belátása szerint dönthesen.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Isten változhatatlan törvénye; Az utolsó intő üzenet c. fej.)

5 Milyen fokozatosságra utal a vasárnapünneplés kényszerítésével kapcsolatban a prófécia? Milyen nyomás nehezedik ekkor Isten hívó népére, és miképpen győzedelmeskednek a hívők mégis?

Jel 13,15–17 ■ „Adatik neki [a fejezetben szereplő második fenevadnak], hogy a fenevad képmásába lelket adjon, hogy a fenevad képmása szóljon is, és azt művelje, hogy mindazok, akik nem imádják a fenevad képét, megölessenek. Azt is teszi mindenkivel, kicsinyekkel és nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, szabadokkal és szolgákkal, hogy az ő jobb kezükre vagy a homlokukra bélyeget tegyenek, és hogy senki se vehessen, se el ne adhasson semmit, hanem csak akin a fenevad bélyege van, vagy neve, vagy nevének száma.”

Mt 24,9–13 ■ „Akkor nyomorúságra adnak majd benneteket, megölnék titeket, és gyűlöletesek lesztek minden nép előtt az én nevemért. Akkor sokan megbotránkoznak, elárulják egymást, és gyűlölik egymást. Sok hamis próféta támad, akik sokakat elhíttetnek. És mivelhogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül. De aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözülni fog.”

Lk 21,12–13 ■ „Kezüket rátok vetik, üldöznek titeket, a gyülekezetek elé adva, tömlöcökbe, királyok és helytartók elé visznek az én nevemért. De ebből nektek lesz tanúbizonyságotok.”

.....

.....

.....

Az ige a végső, legsúlyosabb büntetést említi először, amit kirónak a bélyeg felvételét megtagadókra, de bizonyára előbb az enyhébb – „nem adhatnak és nem vehetnek” – büntetést alkalmazták. A „homlokára vagy kezére” részlet arra utal, hogy a kikényszerítés két irányú lesz: a meggyőződés megváltoztatására vagy a lelkiismereti meggyőződéssel ellentétes cselekvésre akarnak majd rábírní mindenkit.

Az az idő, amikor a rendelettel kapcsolatos vita folyik, a bizonyosságtevés fontos időszaka lesz:

„Amikor a vasárnapünneplés kikényszerítésének kérdése széles tömegeket foglalkoztat majd, s amint a sokáig kételkedve fogadott és hihetetlennek tartott esemény közeledik, a harmadik angyali üzenet oly hatást gyakorol, amely eddig lehetetlennek látszott... Hívó, imádkozó lelkületű embereket késztet Isten Lelke, hogy szent buzgalommal hirdessék az ajkukra adott szavakat. Babilon bűnei nyíltan feltárulnak. Annak félelmetes következményeit, hogy az egyház szokásainak megtartását az állam kikényszeríti, a spiritizmus behatolását, a pápai hatalom észrevétlen, de gyors előrehaladását, mindezt leleplezik. Ezek az ünnepélyes intelmek felrázák a népet. Ezrek és ezrek hallgatják a sosem hallott igéket...

Amint a küzdelem újabb területekre terjed, és a nép gondolatait Isten lábbal tiport törvényeire irányítják, Sátán ria-

dót fúj. Az üzenetet kísérő erő csak még inkább feldühíti az ellenséget... Minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy az életfontosságú kérdések megvitatását elfojtsák. Az egyház az állam erős karjához fordul, katolikusok és protestánsok egyesülnek egymással ebben az igyekezetükben...

Minthogy az igazság védelmezői nem hajlandók a vasárnapot szombatként tisztelni, többeket börtönbe vetnek, többeket száműznek, másokkal rabszolgákként bánnak el. Az emberi bölcsesség ma még mindezt lehetetlennek tartja, de amikor Isten fékező Lelke elvonul a földről, és az emberek Sátán uralma alá kerülnek, aki gyűlöli Isten parancsolatait, szokatlan, furcsa dolgok történnek majd. Kegyetlenné válik az emberi szív, ha Isten félelme és szeretete nem fékezi többé.

Amikor a vihar közeledik, sokan, akik a harmadik angyal üzenetébe vetett hitüket megvallották, de nem szentelődtek meg az igazság iránti engedelmesség által, feladják álláspontjukat és az ellenség soraihoz csatlakoznak. A világgal való egyesülés és lelkiületének átvétele miatt oda jutottak, hogy a dolgokat majdnem ugyanolyan fényben látják, és ha próbára kerül sor, a könnyű, népszerű utat választják. Tehetséges, jómódú emberek, akik egykor örültek az igazságnak, arra használják képességeiket, hogy lelkeket vezessenek félre. Volt hittestvéreik legelkeseredettebb ellenségeivé válnak... Ezek a hitehagyók lesznek Sátán legaktívabb ügynökei, hogy rágalmazzák és vádolják őket, hazug jelentésekkel és besúgásaikkal a hatóságokat ellenük hangolják.

Az üldözésnek ebben az idejében az Úr megpróbálja szolgálai hitét. Az intő üzenetet híven fogják hirdetni, egyedül Istenre és az Ő szavára hallgatnak. Szívüket Isten Lelke befolyásolja és készíti ajkukat a szólásra... Azonban amikor az ellenkezés és a gyalázat vad vihara rájuk tör, néhányan megdöbbenve... fognak felkiáltani: »Ha előre tudtuk volna szavunk következményeit, akkor inkább hallgattunk vol-

na!« Nehézségek állják el útjukat mindenfelé! Sátán heves kísértésekkel támadja őket. A lelkesedés, mely eddig eltöltötte őket, lelohad, de már nem térhetnek vissza. Majd teljes tehetetlenségüket érezve, erőért folyamodnak a Hatalmassághoz. Visszaemlékeznek arra, hogy kiejtett szavaik nem önmagukból eredtek, hanem attól, aki megparancsolta az üzenet hirdetését. Isten ültette szívükbe az igazságot, s ők nem tehetek egyebet, mint azt, hogy hirdették...

Amint az ellenállás heve még inkább fellobban, Isten szolgálói ismét zavarba esnek, mert úgy tűnik fel nekik, mint ha ők idézték volna elő a válságot. Azonban lelkiismeretük és Isten Igéje igazolja eljárásuk hitelességét, és noha a próbák folytatódnak, erejük növekszik, hogy elviselhessék. A harc feszültebbé válik, de szükség szerint hitük és bátorságuk is növekszik... [Igy szólnak:] Az Úr, akinek szolgálunk, megszabadíthat minket. Krisztus legyőzte a világ hatalmasságait, és mi vajon féljünk-e egy már legyőzött világtól?" (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó intő üzenet c. fejelet)

6 Mit akar elérni Sátán a fenevad bélyege felvételének kényszerítésével?

Mt 4,8–9 ■ „Ismét vitte őt [Jézust] az ördög egy igen magas hegyre, és megmutatta neki a világ minden országát és azok dicsőségét. És mondta neki: Mindezeket neked adom, ha leborulva imádsz engem.”

Vö. Jel 13,4 ■ „Imádták a sárkányt, aki a hatalmat adta a fenevadnak, és imádták a fenevadat, ezt mondva: Kicsoda hasonló e fenevadhoz? Kicsoda viaskodhat övele?”

.....

.....

„Az ember boldogságának nagy ellensége a IV. parancsolatban foglalt szombatot különös támadások célpontjává teszi a keresztény korszak idején. Sátán így beszél: »Isten céljaival ellentétben cselekszem. Követőimet felhatalmazom arra, hogy tegyék félre Isten emlékűnnepét, a hetedik napi szombatot... Kitörlöm emlékezetükből, és olyan nappal helyettesítem, amely nem hordja magán Isten hitelesítő jelét, olyan nappal, amely nem lehet jel Isten és népe között. Arra készítem ennek a napnak elfogadóit, hogy tulajdonítsák neki azt a szentséget, amelyet Isten a hetedik napra helyezett... Ezeket a szavakat: »Ez a jel énköztem és tiköztetek nemzetségről nemzetségre«, az én szombatom szolgálatába állítom.

»Így enyém lesz a világ – mondja tovább az ördög. – Én leszek a Föld ura, a világ fejedelme. Annyira uralom majd az emberek lelkét, hogy Isten szombatja különös megvetés tárgya lesz. Ami pedig a jelet illeti? A hetedik nap megtartását a földi hatalmasságokkal szembeni hűtlenség jelévé teszem. Olyan szigorúak lesznek az emberi törvények, hogy nem merik majd megtartani a hetedik napi szombatot, attól féltre, hogy nem lesz mit enniük és mibe öltözniük. Ezért tartanak a világgal, és áthágják Isten törvényét. Én leszek a világ teljhatalmú ura!«” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Illés lelkével és erejével c. fej.)

„Isten maradék népe elleni végső rendelet nagyon fog hasonlítani ahhoz, amelyet Ahasvérus adott ki a zsidók ellen. Az igaz egyház ellenségei a szombat parancsát megtartók kis csoportjában Márdokeus ellenállását látják. Isten népének a menny törvénye iránti tisztelete állandó dorgálást jelent azok számára, akik nem félik az Urat, és lábbal tiporják szombatját.

Sátán felháborodást ébreszt a népszerű szokásokat és hagyományokat visszautasító kisebbséggel szemben. Magas

állású és neves emberek fognak szövetkezni a törvényt megvető, gonosz emberekkel, hogy tanácskozzanak velük Isten népe ellen. Gazdagság, képesség, műveltség összefog, hogy megvetéssel illesse őket. Üldöző uralkodók, lelkészek, egyháztagok fognak össze ellenük. Szóban és írásban, kérekedéssel, fenyegetéssel és gúnnyal igyekeznek megtörni hitüket. Megtévesztéssel és dühös felhívásokkal fogják felkelteni az emberi indulatokat...

De azok, akik félik Istent, nem fogadhatják el a Tízparancsolat egyik előírását sértő intézményt. Ezen a csatatéren vívja meg utolsó nagy harcát az igazság a tévelygéssel. Nem kell aggodalmaskodnunk a harc kimenetelét illetően. Ma is, mint Eszter és Márdokeus korában, az Úr megvédi igazságát és népét.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Eszter királyné kora c. fej.)

Az e heti adomány a Sola Scriptura Teológiai Főiskolát támogatja.

– Hozzájárulás a közösség által fenntartott főiskola működési költségeihez.

„Itt van a szentek állhatatossága...”

(Jel 14,12)

A két befejező tanulmányban a harmadik angyal üzenetének utolsó, útbaigazítást és reménységet adó kijelentésével foglalkozunk.

I Hogyan hangzik a harmadik angyal üzenetének befejező mondata? Mely más – ugyanerre az időre vonatkozó – kijelentésekkel cseng egybe az első része?

Jel 14,12 ■ „Itt van a szentek állhatatossága, itt, akik megtartják Isten parancsolatait és a Jézus hitét!”

Jel 13,10 ■ „Itt van a szentek állhatatossága és hite.”

Mt 24,13 ■ „Aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözülni fog.”

Lk 21,19 ■ „Állhatatosságotok által nyeritek meg lelketeket.”

Jel 3,10 ■ „Mivel megtartottad az én állhatatosságra intő beszédemet, én is megtartlak téged a megpróbáltatás idején, amely az egész világra eljön, hogy megpróbálja a Föld lakosait.”

.....

.....

Ugyanaz a görög szó (*hüpomóné*) szerepel mindezekben az igékben. Elsődleges jelentése: *állhatatosság*. A megpróbáló körülmények közötti kitartás szükségességéről van szó. Az állhatatosság erényét mindannyiunknak el kell sajátítanunk a végső próbatételben való megálláshoz.

2 Mi a jelentősége e két szó összekapcsolásának: „szentek, állhatatosak”? Milyen felhívást kell megszívlelnünk?

Mk 14,38 ■ „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne jussatok! A lélek ugyan kész, de a test erőtlén.”

.....

.....

.....

Senki se higgye, hogy szentség nélkül állhatatosan ragaszkodni tud Istenhez és az Ő Igéjéhez a súlyos válság idején, bármilyen világos is a meggyőződése, és őszinte az elszánása!

„Péter őszinte volt, amikor az Urat feltétlen hűségéről biztosította, nem ismerte azonban eléggé önmagát. Gonosz hajlamok szunnyadoztak még benne, amelyeket a körülmények könnyen fellobbantottak. Ezért meg kellett világitani előtte ezt a veszélyt, mert örök veszét okozhatja. Jézus olyan önzést és önbizalmat látott Péterben, amely még az Úr iránti szeretetét is felülmúlta. Sok gyengeség, le nem küzdött bűn, figyelmetlenség, hirtelen harag, gondatlanság erős kísértésekkel szemben gyakran jutottak felszínre benne... Kevesebb önbizalom, több hit Krisztusban, erre lett volna Péternek szüksége.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek!” c. fej.)

„Nincs messze az idő, amikor minden emberre rátör a nagy próbatétel. Ránk akarják majd erőszakolni a fenevad bélyegét. Akik lépésről lépésre a világi szokásokhoz szabták magukat, beadják derekukat a világ követeléseinek, inkább, minthogy kitegyék magukat a gúnynak, a sértegetésnek, a

börtönnel és halállal való fenyegetésnek. Dúl a küzdelem Isten és az emberek parancsolatai között. Ekkor különítik el majd a gyülekezetekben az aranyat a salaktól. Világosan meg lehet majd különböztetni a valódi istenfélelmet a lát-szattól és a hamisítványtól. Sok, ragyogásáért nagyra tartott csillag fog kihunyni a sötétben. Polyvafelhőket hord majd el a szél még onnan is, ahol mi csak tiszta búzát látunk. Mind-azok, akik magukra öltötték a szentély díszzeit, de nem öltöztek Krisztus igazságos tetteibe, szégyenteljes mezítelenségükben fognak megjelenni.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., A bizonyságtételek megvetése c. fejj.)

3 Mit értsünk azon, hogy Isten népének szentté kell válnia ebben az időben?

Jel 3,18 ■ „Azt tanácsolom neked, végy tőlem tűzben próbált aranyat, hogy gazdaggá légy, fehér ruhákat, hogy öltözeted legyen és ne látsszon ki mezítelenséged rútsága, és szemgyógyító írral kend meg szemeidet, hogy láss.”

Jel 7,13–14 ■ „Akkor felelt egy a Vének közül, és mondta nekem: Ezek, akik a fehér ruhákba vannak öltözve, kik és honnét jöttek? Mondtam neki: Uram, te tudod. És mondta nekem: Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból, megmosták ruháikat, és megfehérítették ruháikat a Bárány vérében.”

Jel 16,15 ■ „Íme eljövök, mint a tolvaj. Boldog az, aki vigyáz és őrzi ruháit, hogy mezítelenül ne járjon, és meg ne lás-sák rútságát.”

Jel 19,7–8 ■ „Örülünk és örvendezzünk, és adjunk dicsőséget neki, mert eljött a Bárány menyegzője, és az ő felesége elkészítette magát. És adatott annak, hogy felöltözzön tiszta és ragyogó fehér gyolcsba, mert a fehér gyolcs a szentek igazságos cselekedetei.”

.....

.....

Ezek az igék félreérthetetlenek. Még sok más ígét is idézhethetnénk: pl. Dn 12,10; Sof 3,9.13; Mal 3,2-3; Jel 14,4-5. Elszomorító, hogy sokan tagadják ma – az adventnép körében is – e magas szint elérésének a szükségességét és lehetőségét.

4 Milyen tulajdonság az állhatatosság?

Jak 1,3 ■ „Tudva, hogy a ti hitetek megpróbáltatása kitartást szerez.”

1Pt 1,7 ■ „A ti kipróbált hitetek, ami sokkal becsebb a veszendő, de tűz által kipróbált aranynál, dicséretre, tisztességre és dicsőségre méltónak találtasson Jézus Krisztus megjelenésekor.”

Jak 5,10 ■ „Példának vegyétek, atyámfiai, a szenvedésben és béketűrésben a prófétákat, akik az Úr nevében szóltak.”

Rm 2,7 ■ „Azokat, akik a jó cselekedetben való állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, örök élettel [ajándékozza meg Isten].”

Péld 4,26 ■ „Egyengessd el lábad ösvényét, s minden utad állhatatos legyen!”

.....

.....

Az állhatatosság a hit következetessége, a „tűzben megpróbált” hit megnyilatkozása. Nem is szereshető meg másképpen, mint a próbákban való megedződés által. Jelenti az értelem meggyőződésében való rendíthetlenséget és az Isten ígéretei-

ben való megingathatatlan bizalmat. Mindkét dolog – a szilárd meggyőződés és az Isten ígéreteiben való bizalom – a hit nélkülözhetetlen eleme. Az állhatatosság az érett hit egyik jellemvonása, természetes megnyilatkozása. Nem véletlen, hogy Jel 13,10 együtt, egymás mellett említi a hitet és az állhatatosságot.

Az állhatatosság – a szív, a hit készségén túl – önfegyelmet is jelent. Lehet, hogy őszinte, komoly meggyőződésünk van Isten igazságában, az Ő ígéreteiben is szívből bízunk, és értékeljük őket, mégis gyakran jellemez minket hangulati hullámmal összefüggő, elbizonytalanodás, tétovázás, késlekedés.

A valódi, mély hit kifejleszti azonban bennünk az önfegyelmet minden tekintetben. Semminek sem rendeljük alá azt, ami a legszentebb és legértékesebb nekünk: Isten Igéjén alapuló lelkiismereti meggyőződésünket és az Úr iránti szeretetünket, ragaszkodásunkat. Felismerjük, hogy ez megengedhetetlen és bűnös dolog, aminek véget kell vetni. Amikor eljutunk erre a pontra, és igazán az Úrhoz kiáltunk segítségért, akkor meg fogjuk kapni az erőt az állhatatossághoz.

„Ha akaratodat teljesen alárendeled a Megváltónak, akkor egy minden erőt és uralmat felülmúló, magasztos hatalommal egyesülsz. Akkor az állhatatossághoz felülről nyersz erőt, és állandóan átadva magad Istennek, képes leszel új életet, a hit életét élni!” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Odaadás c. feje.)

5 Különösen hol, miben szükséges megtanulnunk az állhatatosságot?

Rm 12,12 ■ „A reménységben örvendezők, a háborúságban tűrők, a könyörgésben állhatatosak [legyetek].”

Eféz 6,18 ■ „Minden imádsággal és könyörgéssel imádkozva minden időben a Lélek által, és ugyanezen dologban

vigyázva minden állhatatossággal és könyörgéssel minden szentekért.”

Kol 4,2 ■ „Az imádságban állhatatosak legyetek, vigyázva abban hálaadással.”

Lk 18,1–8 ■ „Mondott nekik példázatot is arról, hogy mindig imádkozni kell, és meg nem restülni... Hát Isten nem szolgáltat-e igazságot az ő választottainak, akik őhozzá kiáltanak éjjel és nappal, ha hosszútűró is irántuk? Mondom nektek, hogy igazságot szolgáltat nekik hamar. Mindazáltal az ember Fia mikor eljön, talál-e hitet e földön?”

.....

.....

A végső próbatételre való felkészülés alapvető kívánalma, hogy megtanuljunk az imádságban való állhatatosságot. Ez egyrészt azt jelenti, hogy naponta, kihagyás nélkül gyakoroljuk a belső szobában való imádságot, mint akiknek ez szilárd életrendükké lett. Másrészt pedig azt, hogy kitartsunk az imádságban, az esedezésben mindaddig, míg elnyerjük a bűnbocsánatot, a tiszta szívet, és akaratunkat teljesen alá tudjuk rendelni az Úr akaratának, vezetésének. Ha ezt megtanuljuk, elsajátítjuk a hit állhatatosságát az élet minden dolgához.

Sokatmondóak és világosak az alábbi bizonyoságtételek:

„[Jézus] mint ember addig könyörgött Isten trónja előtt, míg emberi mivoltát mennyei légkör vette körül, amely összekapcsolta az emberit az istenséggel... Zárkózz be a szobádba, és ott, az egyedülletben könyörödj Istenhez: »Tiszta szívet teremts bennem, óh, Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem!« Légy komoly és őszinte. A buzgó ima sokat segít. Tuskodj, mint Jákób!... Addig el ne hagyd az ima helyét, amíg élő erőt nem merítettél Istentől! Azután

légy éber, és mindaddig, amíg vigyázol, imádkozol, legyőzöd kísértéseidet, és Isten kegyelme lesz veled.” (Ellen G. White: *Üzenet az ifjúságnak*, Élő hit; Keresztényi tapasztalatok c. fej.)

„A nyomorúság és félelem előttünk álló időszaka olyan hitet igényel, amely elviseli a fáradságot, késedelmet és éhséget, hitet, mely a legszigorúbb próbák alatt sem gyengül. Mindenkinek ad Isten kegyelmi időt, hogy erre az időszakra felkészülhessen... Akik nem akarják önmagukat megtagadni, akik nem tusakodnak Istennel, hogy áldásáért hosszan és komolyan imádkozzanak, azok nem is nyerhetik el. Küzdeni Istennel mily kevesen tudnak, nem is értik, hogy az mit jelent! Milyen kevesen sóvárogták Isten közelségét, lelkük minden erejét a végsőig megfeszítve. Amikor a könyörgő lelkén a csüggedés olyan hullámai sepernek végig, melyet emberi nyelv ki sem fejezhet, milyen kevesen kapaszkodnak rendíthetetlen hittel Isten ígéretébe. Akik most nem gyakorolják hitüket, a legnagyobb veszélyben forognak, hogy elbuknak a sátáni csalások hatása alatt, valamint a lelkiismeretet kényszerítő rendelet nyomása alatt.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, A nyomorúságos idő c. fej.)

„Láttam egyeseket, akik erős hittel és szívettépő kiáltásokkal küzdöttek Istennel. Arcuk sápadt volt és oly mélységes aggodalmat mutatott, ami elárulta belső küzdelmüket. Arcuk állhatatosságot és komolyságot fejezett ki. Homlokukról hatalmas verejtékcseppek hulltak... Láttam azt is, hogy egyesek nem vettek részt ebben a fohászzkodásban, közömbösöknek látszottak. Az őket körülzáró sötétségnek nem álltak ellene, és az sűrű felhőként borult rájuk. Isten angyalai elhagyták ezeket a lelkeket, és inkább a komoly imádkozók segítségére siettek, akik minden ere-

jükkal ellenálltak a gonosz angyaloknak, és úgy igyekeztek magukon segíteni, hogy szüntelenül Istenhez kiáltottak.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, A rostálás c. feje.)

6 Milyen áldás árad ki azokra, akik a szentség és állhatatosság elnyeréséért való hitbeli küzdelmükben győzelmeseknek bizonyulnak?

Jel 18,1-2 ■ „Ezek után láttam más angyalt leszállni a mennyből, akinek nagy hatalma volt, és a föld fénylett annak dicsőségétől. És kiáltott teljes erejéből, nagy szóval...”

Ésa 60,1-22 ■ „Kelj fel, add ki világosságodat, mert eljött világitásod ideje, és az Úr dicsősége rajtad feltámadt. Mert íme, sötétség borítja a földet, éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr, és dicsősége rajtad megláttatik. És népek jönnek világosságodhoz, királyok a neked feltámadt fényességhez... A legkisebb ezerre nő, és a legkevesebb hatalmas néppé. Én, az Úr, annak idején hamar megteszem ezt.”

.....

.....

Az első pünkösöd előképe arról tanúskodik, hogy a rostáláson áthaladt (Lk 22,32), szentség és állhatatosság szintjére jutott hívőkre (Ap csel 1,14) áradt ki a Szentlélek korai esője. Ugyanez a törvényszerűsége a késői esőnek is. Ezek a tulajdonságok választják ki azt a csoportot, melynek tagjait Isten felhasználja az utolsó, nagy erejű bizonyágtevés munkájában.

„Figyelmem most arra a csapatra irányult, amelyet oly nagy megrázkódtatás ért. Azok álltak ismét előttem, akiket

imént sírni és lelkük fájdalmában imádkozni láttam. Az őket oltalmazó angyalok száma megkettőződött, és láttam, hogy tetőtől talpig erős vértzetben voltak. Úgy mozogtak, mint egy katonacsapat... De vonásaikon, amelyeken a kiállott lelki aggodalmak ugyan még láthatók voltak, már a dicsőség és a világosság sugarai is ragyogtak. Kivívták a teljes győzelmet, ami Isten iránti mélységes hálára és szent örömmre hangolta őket... Hallottam, hogy azok, akik felvértezten és fegyveresen álltak, nagy erővel hirdették az igazságot. Meg is volt az eredménye... Kérdeztem, hogy mi okozta ezt a nagy változást. Egy angyal felelt: A késői eső, a felüdülés az Úr színe előtt és a harmadik angyal hangos kiáltása.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, A rostálás c. fej.)

„Az az angyal, aki a harmadik üzenet hirdetéséhez csatlakozik, dicsőségével az egész Földet beragyogja. Világra szóló, rendkívüli hatalommal előre törő művet tár szemünk elé a prófécia. Az 1840–1844-es évek adventmozgalma Isten hatalmának dicsőséges megnyilvánulása volt. Az első angyal üzenete eljutott a világ összes misszióállomásaira, több országban olyan nagy vallási ébredés és érdeklődés mutatkozott, mint amilyet a 16. század reformációja óta nem észleltek. De ezeket is túlszárnyalja a harmadik angyal utolsó intő üzenetének hatalmas mozgalma. Ez a mű hasonlatos lesz a pünkösdi napjához. Miként a »korai eső« hullott, a Szentlélek kiárasztása által, az evangélium művének kezdetén, hogy kikeljen a drága mag, ehhez hasonlóan hull majd a befejezéskor a késői eső, hogy a termést beérlelje...

Az evangélium nagy műve Isten hatalmának a nagyobb megnyilatkozásával zárul, mint amilyen a kezdetét jelezte. Azok a próféciaik, amelyek az evangélium hirdetésének indulásakor a korai eső kiárasztásával teljesedtek be, ismételten teljesedni fognak a késői eső hullásával a befejezéskor... Ezek ajkán hangzik az intő üzenet, csodákat művel-

nek, betegeket gyógyítanak, a hívőket jelek és csodák kísérik. Sátán is munkálkodik, hazug csodákkal annyira, hogy tüzet is hoz alá az égből az emberek láttára (Jel 13,13). Így kell a Föld lakosainak döntenüök, hogy melyik oldalra állanak.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, Az utolsó intés c. fej.)

A késői eső kiárasztása fogja lezárni a rostálás folyamatát Isten hívó népét illetően, láthatóan, végérvényesen. Maga a folyamat azonban sokkal előbb kezdődött. Azzal dönti el ki-ki a maga sorsát, hogy az újra és újra hangzó előkészítő, ébresztő üzeneteket szívére veszi-e, vagy sem. Azon fog múlni, hogy benne marad-e valaki a rostában, és elnyeri-e végül a késői eső ajándékát, hogy idejében elindult-e azon az úton, amely a szentség és állhatatosság hitbeli fejlődési fokának az eléréséhez vezet.

„Akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét”

Ebben a tanulmányban a harmadik angyal üzenetének a legutolsó, igen jelentőségteljes mondatával foglalkozunk. Különösképpen arra irányítjuk a figyelmünket, hogy miként foglalják benne az örökkévaló evangélium e két fogalom összekapcsolásában.

I Milyen megfigyelésekhez vezet a szöveg gondos tanulmányozása?

Jel 14,12 ■ „Itt van a szentek állhatatossága, itt, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét!”

(Vajon miért ismétli meg még egyszer az *itt* szót az utolsó két jellemvonás előtt? Miért kapcsolja össze és kötőszóval a két tulajdonságot? Másutt is találkozunk-e ezzel a különleges kifejezéssel: „Jézus hite”?)

.....

.....

Az *itt* szó megisméltése folytán a 12. versben szereplő négy jellemtulajdonság két részre oszlik, illetve két párt alkot. Az előző tanulmányban láttuk, hogy miként tartozik össze a szentség és az állhatatosság. Ebben a tanulmányban lesz szó Isten parancsolatai és Jézus hite összetartozásáról. Ha jobban elgondolkodunk, azt látjuk, hogy a két páros tulajdonság is szorosan összetarto-

zik. Mert a szentség nem más, mint az Isten parancsolataival való összhang, az Isten minden törvényét betöltő élet. Az állhatatosság viszont az érett, következetes hit egyik lényeges jellemvonása, tehát párhuzamba állítható Jézus hitével. Ugyanarról van szó tehát, csak más-más szavakkal és más-más oldalról megközelítve.

Isten parancsolatait és Jézus hitét nemcsak egymás mellé sorolja az Ige, hanem össze is kapcsolja az és kötőszóval, még jobban hangsúlyozva ezzel összetartozásukat, szétválaszthatatlanságukat.

Jézusban való hitről máshol is gyakran olvasunk az Igében, de a „Jézus hite” kifejezés – birtokos szerkezetben, ahogy itt szerepel – egyedülálló és sajátos. Elgondolkodást és kifejtést igényel, hogy mi a pontos jelentése.

2 Mit jelent „Isten parancsolatainak megtartása” a bibliai fogalom szerint?

Jak 2,10–11 ■ „Ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy ellen, az egésznek megrontásában bűnös. Mert aki ezt mondta: Ne paráználkodj!, ezt is mondta: Ne ölj! És ha nem paráználkods, de ölsz, törvényszegővé lettél.”

Rm 13,8–10 ■ „Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek, mert aki szereti felebarátját, a törvényt betöltötte. Mert ez: Ne paráználkodj, ne ölj, ne orozz, hamis tanúbizonyságot ne szólj, ne kívánj, és ha valamely más parancsolat van, ebben az igében foglaltatik egybe: Szeressed felebarátodat, mint magadat. A szeretet nem illeti gonosszal a felebarátot. Annakokáért a törvény betöltése a szeretet.”

.....

.....

Isten parancsolatainak a megtartása csak akkor valóságos, csak akkor elismert a menny szemében, ha Isten minden parancsolatának a megtartását jelenti. És nem csak a külsőséges megtartását, hanem a betöltését. A parancsolatok betöltése pedig a szeretet.

„Vannak, akik azt vallják, hogy Istent szolgálják, miközben a saját erőfeszítéseikre támaszkodva igyekeznek Isten törvényének engedelmeskedni, igaz jellemet formálni és az üdvösségüket biztosítani. Nem Krisztus szeretetének a mélységes megbecsülése készíti szívüket, hanem azért akarják teljesíteni a keresztyén élet kötelezettségeit, mivel ezt kívánja tőlük Isten a menny elnyerésének feltételeként. Semmi értéke sincs az ilyen vallásosságnak... Akik szívükben érzik az isteni szeretet készítő – sőt szinte »kényszerítő« – erejét, azok nem azt fogják tudakolni, mi a legkevesebb, amit tenniük kell azért, hogy megfeleljenek Isten kívánalmainak. Nem a legkisebb kíváncsi után érdeklődnek, hanem az a céljuk, hogy tökéletes összhangra jussanak Megváltójuk akaratával.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, Odaszánás c. fej.)

Szálnalmas és veszélyes elbizakodottság azzal büszkélkedni, hogy mi vagyunk a Jel 12,17 és 14,12 jellemzésének megfelelő nép pusztán csak azon az alapon, hogy eredeti mivoltában ragaszkodunk a megváltoztatott IV. parancsolathoz. Melyikünk merné azt állítani önmagáról, vagy a közösségünkről, hogy Isten minden parancsolatát maradéktalanul betöltjük? Ha ez igaz lenne akkor teljes és valódi szeretet nyilatkozna meg közöttünk és általunk. Fel kell nőnünk még hitben, el kell jutnunk még oda, hogy ez a jellemzés érvényes lehessen ránk.

Ha ezt saját, fokozott igyekezetünkkel akarnánk elérni, akkor ez reménytelen dolog lenne. Ezt valószínűleg mindnyájan belátjuk, ha eddigi hívő életünk tapasztalataira gondolunk, közelebb-

ről sok-sok igyekezetbeli felbuzdulásunkra és azok kudarcaira. De éppen itt van az Isten parancsolatai megtartásához szorosan csatlakozó másik jellemvonás jelentősége. Isten parancsolatait csak Jézus hite által lehet valóságosan, bibliai értelemben vett módon megtartani.

„[Egyesek] a saját cselekedeteikre támaszkodnak. Abban bíznak, minden lehetségeset megtesznek, hogy Isten kívánalmainak megfeleljenek. Akik a saját cselekedeteik által, a törvény önerőből való megtartásával próbálnak szentté válni, azok lehetetlent akarnak megvalósítani. Amire az ember Krisztus nélkül is képes, az mind önzéssel fertőzött, bűnnel szennyezett. Egyedül Krisztus kegyelme, a hit által elnyert kegyelem tehet minket szentté.” (Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, A tanítványság próbája c. fejelet)

3 Mit jelent az, hogy „Jézus hitét” is megtartják?

Rm 1,17 ■ „...meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él.”

.....

.....

.....

A „Jézus hite” kifejezés azt jelenti, hogy a Jézuséhoz hasonló hit, olyan hit, amelyet Ő gyakorolt, amikor Emberfiaként élt a Földön. A Biblia ugyan nem használja a *hit* szót Jézus Krisztus földi életével kapcsolatban, de sok oldalról bemutatja a hit magatartását, amit Jézus földi élete folyamán, emberi testben, természetben tanúsított az Atya iránt. Ezért beszél Ellen G. White is hitről Jézus földi életével kapcsolatban:

„Amikor felkeltették Jézust a vihar miatt, egész lénye teljesen nyugodt volt. Nyoma sem volt a félelemnek sem szavában, sem tekintetében. De nem azért, mintha isteni hatalmának tudatában bízott volna... Ezt a hatalmat Ő letette, mert így mondta: »Én semmit sem cselekedhetem magamtól.« Egyedül Atyja hatalmában bízott! A hit volt az, amely nyugalmat adott neki. Minden helyzetben hitt Isten szeretetében és gondviselésében. Szava, amely lecsendesítette a tengert, Isten hatalma volt.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, „Hallgass és némulj el!” c. fejelet)

4 Mi a jelentősége e magatartásnak – hogy megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét – a végidő általános állapotai ismeretében?

2Tim 4,3-4 ■ „Lesz idő, amikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert viszket a fülük. Az igazságtól elfordítják fülüket, de a mesékhez odafordulnak.”

Vö. **2Tim 3,1-5** ■ „Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állnak be, mert az emberek magukat szeretők lesznek: pénzsóvárgók, kérkedők, kevélyek, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, hálátlanok, tisztátalanok, szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértéktelenek, kegyetlenek, a jónak nem kedvelői, árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői. Akiknél megvan az istenfélelem látszata, de megtagadják annak erejét. És ezeket kerüld!”

Lk 18,8 ■ „Az Emberfia, mikor eljön, talál-e hitet e földön?”

.....

.....

.....

.....

A valódi istenfélelem nélküli vallásosság úgy is meghatározható, hogy Isten parancsolatai megtartása nélküli vallásosság. A harmadik tanulmányban láttuk, hogy Isten félelme tulajdonképpen nem más, mint azt Isten parancsolataihoz való helyes viszonyulás. A végidőben azonban az emberek „a saját kívánságaik szerint járnak”, számukra mindennek mértéke az ember, illetve az emberi kívánságok. Valódi hitet alig találni.

Századunk egyik keresztény gondolkodója írta:

„Már ott tartok, hogy ha a *Jézus* szót hallom – ami pedig olyan sokat jelent számomra, a történelmi Jézus személye és műve miatt –, nagyon elővigyázatos vagyok, mert nagy szomorúságomra jobban kell félnem a *Jézus* szótól, mint a modern világ bármely más szavától. Úgy használják ma már e szót, mint valami tartalom nélküli jelszót, és nemzedékünket követésére buzdítják. De nincs az Írás szerinti tartalma... Így azután felhasználhatják a szót a Jézus tanításával szöges ellentétben levő tanok zászlajául is... Abba a félelmetes helyzetbe kerültünk, ahol a *Jézus* szó magával Jézus személyével és mindazzal szembeke-rült, amit Jézus tanított.” (Francis Schaeffer: *Szabadulás az értelemről*, Bp., 1963, 63–64. o.)

Ha a hívők bátran hirdetni fogják, hogy mit kíván az élő Isten tisztelete, akkor elkerülhetetlen lesz az összeütközés köztük és a látszatvallásosságot dicsőítő, abban önelégült tömegek között:

„Fel kell hívnunk gyülekezeteink figyelmét az Úr nevében, hogy helyes megvilágításban lássák ezt a küzdelmet: a küzdelem az Ó- és Újszövetség kereszténysége és az emberi hagyományokra és torzult kitalálásokra épített kereszténység között fog lezajlani.” (Ellen G. White: *1888-as anyagok*, 377. o.)

5 Mi a jelentősége a szóban forgó kettős meghatározásnak a protestantizmus jelenkori nagy tévedése – Isten parancsolatainak mellőzése – idején?

Jn 12,50 ■ „Tudom, hogy az ő parancsolata örök élet. Amiket azért én beszélek, úgy beszélem, amint az Atya mondta nekem.”

Jn 14,15–21 ■ „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok... Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem, aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak.”

Rm 3,31 ■ „A törvényt tehát hiáavalóvá tesszük-e a hit által? Távol legyen! Sőt inkább a törvényt megerősítjük.”

Zsid 10,16 ■ „Ez az a szövetség, melyet kötök velük ama napok után, mondja az Úr: Szívükbe írom az én törvényemet, elméjükbe írom be azokat.”

.....
.....

Az idézett igékben foglalt igazság az, amelyet korunk protestáns egyházai figyelmen kívül hagynak. Számukra nagyrészt csak negatív értelemben ismeretes a *törvény* fogalma. Háttére és oka van annak, hogy – a Szentírásban alapvetően pozitív törvényfogalom ellenére – a törvény negatív szemlélete lett uralkodóvá a protestantizmus körében.

A 16. századi reformátorok nagy harcot vívtak a középkori egyház külső vallási cselekedetekhez ragaszkodó, és azoknak érdemszerző jelentőséget tulajdonító gondolkodásával szemben. A hit és a szeretet nélkülözhetetlenségét kellett hangsúlyozniuk ezzel szemben. Mindazonáltal „Isten törvénye” fontos dolog volt a reformátorok számára is. Sátán jellemző módszere azonban, hogy valamilyen rossz dolog visszahatása esetén az annak javítására írá-

nyuló törekvést eltorzítja és átlöki ezzel ellentétes végletbe, úgy, hogy végül nem helyesbítés történik, hanem újabb súlyos tévelygés keletkezik.

Ezenkívül a protestantizmust nagyon mélyen átjárta a felvilágosodás szelleme, a 19–20. századi liberális-rationális teológia közvetítésével. Ebben a gondolkodásban az autonóm (öntörvényű) ember az eszmény és mindennemű vallási vagy valláserkölcsei törvény az ember boldogsága és szabadsága ellenségének tűnik.

A múlt század egyik neves, evangélikus teológusa viszont ilyen belátásra jutott: „Kegyelem és követés szétválaszthatatlanul összetartozik... Nem lehet Luther tettét végzetesebben félreértetni, mintha valaki azt gondolná, hogy Luther a tiszta kegyelem evangéliumának felfedezésével felmentést akart adni a Jézus parancsolatának való engedelmesség alól. A kegyelem drága volt, mert nem mentett fel a cselekvés alól, hanem végtelenül kiélezte a követésre való felszólítást... És a reformáció történetének győztese mégsem Luther felismerése a tiszta, drága kegyelemről, hanem az ember éber vallási ösztöne, amely megtalálja azt a helyet, ahol a legolcsóbban lehet hozzájutni a kegyelemhez. A drága kegyelemből a követés nélküli olcsó kegyelem lett... Jézus követése alól mentesít az olcsó kegyelem... Az olcsó kegyelem nem megnyitotta, hanem bezárta előttünk az utat Krisztushoz. Nem a követésre hívott, hanem megkeményített minket az engedetlenségben.” (Dietrich Boenhoffer: *Nachfolge*, München, 1–12. o.)

6 Mi a mondanivalója ennek az üzenetnek a saját közösségünk számára? Mi az az összhang, amit helyre kell állítanunk Isten parancsolatai és Jézus hite között?

Gal 2,21 ■ „Nem törölöm el Isten kegyelmét, mert ha a törvény által van az igazság, tehát Krisztus ok nélkül halt meg.”

Gal 3,11 ■ „Hogy pedig a törvény által senki sem igazul meg Isten előtt, nyilvánvaló, mert az igaz ember hitből él.”

Rm 7,7 ■ „Mit mondunk tehát? A törvény bűn-e? Távol legyen: sőt inkább a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által, mert a kívánságról sem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánd!”

Rm 8,3-4 ■ „Mert ami a törvénynek lehetetlen volt, mivelhogy erőtlén volt a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátva bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhóztatta a bűnt a testben. Hogy a törvény igazsága beteljesüljön bennünk, akik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.”

Gal 3,24 ■ „A törvény Krisztushoz vezérlő mesterünnké lett, hogy hitből igazuljunk meg.”

.....

.....

.....

Sátán a hit jelentősége helyreállítására hivatott reformációt az „olcsó kegyelem” tana felé kormányozta, az Isten parancsolatai fontosságának helyreállítására hivatott adventmozgalmat pedig a Jézus hite mellőzésére igyekszik rábírní. Sátán arra törekszik, hogy eltérítse az embert az üdvösség útjáról, ami nem más, mint Isten parancsolatai és Jézus hite együttes megtartása.

„Átsiklott tekintetünk a »Jézus hitén«, közömbös és gondatlan módon kezeltük a Biblia-versnek ezt a részletét. Nem foglalta el azt a kiemelkedő helyet, mint ahol a János apostolnak adott eredeti kinyilatkoztatásban találjuk. A Krisztusban való hit mint a bűnös egyetlen reménysége nagy mértékben kimarad nemcsak a beszédekből, hanem sokak vallási tapasztalataiból is, akik pedig azt vallják, hogy hisz-

nek a harmadik angyal üzenetében. Isten parancsolatait prédikáltuk, de Jézus Krisztus hite nem hirdettetett a h.n. adventisták által úgy, mint ami ezzel egyenlő fontosságú. Nem találok szavakat ahhoz, hogy a maga teljességében kifejtsem e téma fontosságát. Jézus hite – beszéltünk róla, de nem értettük meg. A lélekmentő üzenet, a harmadik angyal üzenete az az üzenet, amelyet át kell adnunk a világnak. Isten parancsolatai és Jézus hite egyformán fontos. Mindkettő hatalmasan fontos. Egyenlő erővel és hatalommal kell hirdetnünk őket. Az üzenet első részével sokat foglalkoztunk, a második részével azonban csak alkalmilag és mellékesen. Nem értettük meg, hogy mit jelent Jézus hite. Beszélünk, élünk és imádkozunk kell ezt a hitet, és nevelnünk kell népünket arra, hogy belevigyék az üzenetnek ezt a részét mindennapi életükbe.” (Ellen G. White: *Selected Messages/Válogatott üzenetek*, III. köt., 168., 172., 184. o.)

„Törvény nélkül az embernek nincs igazi fogalma Isten tisztaságáról és szentségéről, sem pedig a maga bűnösségéről és tisztátalanságáról. Nem látja be igazán bűnös voltát, és nem érzi a megtérés szükségességét. Mivel nincs elvesztett állapotának tudatában, azt sem ismeri fel, hogy szüksége van Krisztus engesztelő vérére.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 415. o.)

„A törvény mint Isten szent akaratának a kifejezője, örökre az Isten és ember közötti szövetség lényege marad, sem meg nem változik, sem el nem töröltetik (Mt 5,17–19; Lk 16,17). Csupán arról van szó, hogy a törvény ahelyett, hogy idegen akarral külső kötelezettségként lenne rákényszerítve az emberre, meghódítja az ember szívét, és a hívő saját akaratának a kifejezőjévé válik. A Sínai-hegyen kőtáblákra íratott a törvény, és ebben a formában követelő parancsnak tűnt, amely az emberben egy azzal ellentétes akarral találkozik. A Szentlélek eljövételével...

megszűnik ez az ellentét és összeütközés Isten és az ember akaratára között. Az ember azt akarja, amit Isten akar, ami a törvény tartalma. Jézus Krisztus az, aki... megvalósította ezt a tökéletes harmóniát az isteni és az emberi akarat között (Jn 4,34). Az újjászületés és a megszentelődés is ezt a harmóniát hozza létre Isten gyermekeinek szívében a törvénnyel. A konfliktus elcsitult, a betű szövetségét felváltja a Lélek szövetsége, az időleges szövetség helyére az örökkévaló szövetség lép... Isten nem elégszik meg a gonosz lerombolásával, hanem a jó helyreállítását is kívánja. És ez az, amit csak a szív belső, radikális megváltoztatásával, új szív teremtésével lehet véghezvinni. Mert az új szív új életfolytatást, Isten akaratával megegyező életet eredményez.” (Bible annotée de Neuchâtel – idézi Alfred-Felix Vaucher: *Az üdvösség története*)

„A kereszt a kegyelem diadala és a törvény diadala... Bár ez a két dolog, a kegyelem és a törvény összeegyeztethetetlennek tűnik, mégis szükségszerűen vezet egyik a másikhoz. A törvény a kegyelemhez vezet, a kegyelem pedig visszavezet a törvényhez.” (Alexandre Vinet – idézi Alfred-Felix Vaucher, i. m.)

Az e heti adomány az eleki szociális otthon munkáját támogatja.

Október

1. vasárnap	Rm 16,20	
2. hétfő	Mt 19,14	
3. kedd	Jn 12,24	
4. szerda	Jn 13, 8,10	
5. csütörtök	Jn 14,16-17	
6. péntek	Jn,15,4-5	Napnyugta: 18:16
7. szombat	Ésa 50,6; 53,7	
8. vasárnap	Mk 14,38	
9. hétfő	Zsolt 69,21	
10. kedd	Gal 2,20	
11. szerda	Jel 12,10	
12. csütörtök	Jn 20,11-14	
13. péntek	Jn 20,27-29	Napnyugta: 18:02
14. szombat	Mt 9,16-17	
15. vasárnap	Rm 10,3-4	
16. hétfő	Mk 3,32-35	
17. kedd	Mt 11,29	
18. szerda	Mt 11,29b-30	
19. csütörtök	Lk 9,48-50	
20. péntek	Jn 18,36	Napnyugta: 17:49
21. szombat	Lk 13,29-30	
22. vasárnap	2Kor 1,5	
23. hétfő	Mt 5,11	
24. kedd	Mt 5,14	
25. szerda	Jak 2,10	
26. csütörtök	Rm 14,10. 13	
27. péntek	Mt 5,29-30	Napnyugta: 17:36
28. szombat	Mt 5,48	
29. vasárnap	Mt 6,1	
30. hétfő	Péld 11,25	
31. kedd	Mt 6,24	

November

1. szerda	1Tim 3,15	
2. csütörtök	Apcs 1,8	
3. péntek	Lk 11,13	Napnyugta: 16:24
4. szombat	Lk 12,35-37	
5. vasárnap	Apcs 4,18, 29	
6. hétfő	Préd 5,4-5	
7. kedd	Jn 15,18, 20	
8. szerda	Ésa 6,8	
9. csütörtök	Jn 14,27	
10. péntek	Rm 12,10	Napnyugta: 16:14
11. szombat	Mt 6,28-29	
12. vasárnap	Ésa 63,9	
13. hétfő	Ef 2,10	
14. kedd	Ef 6,4	
15. szerda	Péld 22,6	
16. csütörtök	2Tim 4,2	
17. péntek	Zsolt 103,8-9; Ésa 57,16	
	Napnyugta: 16:05	
18. szombat	Lk 6,35-36	
19. vasárnap	2Tim 2,3; Apcs 14,22	
20. hétfő	Lk 19,41-42	
21. kedd	Péld 5,21-22	
22. szerda	Rm 12,18	
23. csütörtök	Zsid 12,3	
24. péntek	2Kor 6,4, 10	Napnyugta: 15:58
25. szombat	Jób 34,12. 31-32	
26. vasárnap	Jób 1,10; Zsolt 5,13	
27. hétfő	Jn 7,17	
28. kedd	Júd 21, 24-25	
29. szerda	Mt 7,24-25	
30. csütörtök	Mt 5,18	

IGÉK MINDEN NAPRA

December

1. péntek	Rm 15,5-7	Napnyugta: 15:53
2. szombat	2Tim 2,23-24	
3. vasárnap	Jn 13,34-35	
4. hétfő	Tit 2,1, 15	
5. kedd	Jn 8,11	
6. szerda	Jn 10,14	
7. csütörtök	Ésa 60, 3-4	
8. péntek	Zsid 1,14	Napnyugta: 15:50
9. szombat	Rm 12,3	
10. vasárnap	Péld 3,7	
11. hétfő	1Pét 5,5	
12. kedd	2Tim 1,7	
13. szerda	Apcs 18,9-10	
14. csütörtök	Jer 15,19-21	
15. péntek	Kol 1,10	Napnyugta: 15:50
16. szombat	2Kor 9,8, 10	
17. vasárnap	2Kor 4,8, 10	
18. hétfő	Zsolt 71,17-18	
19. kedd	Péld 22,9	
20. szerda	Ésa 58,10-11	
21. csütörtök	5Móz 15,11	
22. péntek	2Kor 8,7	Napnyugta: 15:52
23. szombat	1Pét 4,9	
24. vasárnap	Zsolt 116,1	
25. hétfő	Rm 8,17	
26. kedd	Mt 6,34	
27. szerda	Zsolt 32,1-3, 5	
28. csütörtök	Mt 7,7	
29. péntek	Jn 3,3, 8	Napnyugta: 15:56
30. szombat	Apcs 20,35	
31. vasárnap	Jn 16,23; 1Kor 13,12	